

KÖPRÜDERGİSİ

SAYI
40
EYLÜL
EKİM
2024

SAİRLERİMİZİN
İDEALİNDEKİ GENÇLİK
TAHAYYÜLLERİ-3

KUDÜSÜN ÇOCUKLARI
HASAN ÜRKMEZ

PUNCTUM PROXIMUM
SELMA TURE

SOSYAL MEDYA
EBEVEYNLİĞİ
MUBERRA KABİL

TEVBE PSİKOLOJİSİ
EROL DAGASLANI

FATİH-HARBİYE
HALİL İBRAHİM ARSLAN

Berlin'in ilk daimi Osmanlı elçisi

GİRİTLİ ALİ AZİZ EFENDİ

**Wussten
Sie schon,**

*dass Sie einen
Parkplatz für
Ihren
Umzugswagen
reservieren
können?*

**Biliyor
muydunuz?**

*Eşyalarınızı
taşırken
aracınıza en
uygun park
yerini sizin için
ayırıyoruz.*

halte✓verbot123

Halteverbotszonen online bestellen

Für Infos: Rufen Sie uns an!
Ayrıntılı bilgi için bizi arayın!
(030) 627 35 160

Jetzt einfach online bestellen!
Anında kolayca online sipariş ver!
www.halteverbot123.de

EDİTÖR'den

Sevgili Dostlar,

Hayatın akışı bir çoğumuzu etkisi altına alıyor ve zaman darlığı oluşturuyor. Aklımızdaki arzu ve isteklerimiz için gerekli olan zamanı bulmakta oldukça zorlanıyoruz. Kapitalizmin emperyalizm ile birleştiği günümüz modern çağında her şey hızla tüketilmektedir. Maddi ve manevi sermayeler ve itibarlar bir bir tükenmekte ve yerini sahteler almaktadır. Göbeğini sallayarak milyonlarca takipçi bularak onların sırtlarından reklam yapıp milyonları kazanan bir kimsenin varlığı sahte dünyanın en belirgin özelliğine örnektir. Kapitalizmin tükettiği unsurlardan bir tanesi de zamandır. Zaman elimizden alınmakta ve zaman bulamadığımız için kendimizi gerçekleştirememekteyiz. Okuyamamakta, sila-i rahim yapamamakta, çocuklaşmamaktayız.

Zamanın darlığı mı? yoksa zamansızlık mı? bizi hayattaki isteklerimize yetişmemizi engelleyen şey zamanın yetmemesi mi yoksa istek ve arzularımızın fazlalığı mı? İnsanın hayatı "Tul-u Emel" yani uzun istek olarak tercüme edebileceğimiz sınırsız istekler olarak bilinir. Doymak bilmeyen yapıp etme isteği zaman ile bir noktada yatışır ve zaman yenik düşer. Zamanın çoğaltılamaması insanda stres ve psikolojik sıkıntıların (öfke, kaygı) ortaya çıkmasına sebep olur.

Zaman genişlemiyorsa yapılacak üç husus vardır.

İlki İbn Abbâs'ın (r.a.) naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "İki nimet vardır ki insanların çoğu (onları değerlendirme hususunda) aldanmıştır: Sağlık ve boş zaman." (Buhârî, Rikâk, 1). Boş zamanın değerlendirilmesi ve zaman kaybına sebep olacak "mala yani" boş işlerden kurtulmak ile gerçekleşir.

İkincisi "Geçmiş veya gelecek yoktur. Sonsuz bir "şimdi" vardır." (Cowley). An için en önemli gördüğün işlerle meşgul olmandır. "Ehem mühimme tercih edilir." Kaidesi gereği en önemli ve elzem işleri diğerlerinden öne çekerek zamanında bitirip verimli bir hayat yaşanmalıdır.

Üçüncüsü ise, istek ve arzularımızın bu geçici dünyada dizginlenmesi ve en faydalı ve gerekli olanlar için emek verilmelidir. Çok şey isteyip aza razı olmak yerine az ve gerekli şeylerle yetinmesini bilmek gerekir.

Zaman acıların ilacıdır derler fakat bazı acılar zamanla azalacağı yerde çoğalmaktadır. Bu acıların bir an önce bitmesi ve dünyada ölüm ve zulmün olmaması için dua ve niyaz ediyoruz. Allah cc tüm mazlumların yardımcısı olsun. Onlara zaman içinde zaman nasip eylesin ve acılar bir an önce sarılsın...

Saygılarımla

Muzaffer İnanç

Genel Yayın Yönetmeni

İÇİNDEKİLER

RÜYA

RİDVAN ŞENTÜRK

KİŞİLİK GELİŞİMİ

KÖPRÜ YAZI EKİBİ

AMENERRASULÜ

ZEYNEP AKPINAR

FATİH-HARBİYE

HALİL İBRAHİM ARSLAN

15

VİCDANIN SESİ KESİLMEZSE

AKLIN SESİ DUYULUR!

26

ASİYE TANRIÖVER TÜRKAN

KENDİNİ NEDEN SEVMELİ

28

HÜLYA CAN

NEREDE YİTİRDİYSEK

ORADAN BAŞLIYORUZ

32

MEHTAP YAŞARYILDIZ

KUDÜS'ÜN ÇOCUKLARI

33

HASAN ÜRKMEZ

NEFS NEDİR

34

MEHMET KAÇAR

ŞAİRLERİMİZİN İDEALİNDEKİ

GENÇLİK/3

36

YUNUS EMRE ALTUNTAŞ

BAKA-BİLMEK

46

OLCAY ALTUN

YUNUS EMRE

52

MUSTAFA TATÇI

ÖRNEK AİLE REİSİ

56

VEYSEL UYSAL

BEYİN, AKIL, ZİHİN, BİLİNÇ

68

ECEM KAYA

ATASÖZLERİ VE DEYİMLER

71

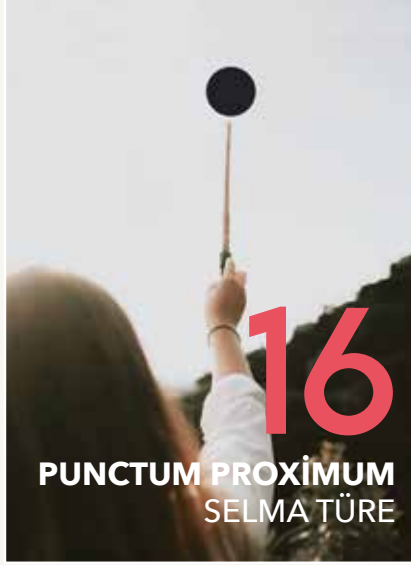
KİTAP

72

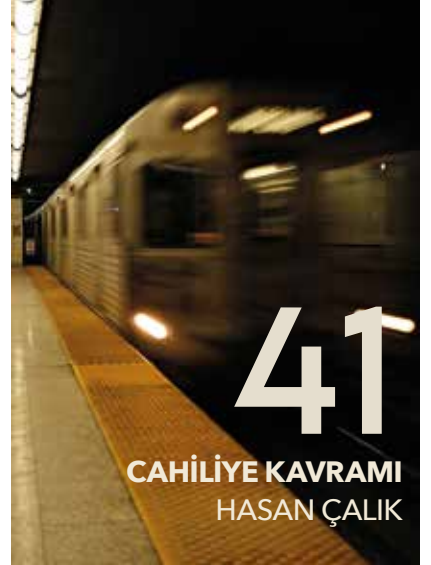
HAZ. HASAN ÜRKMEZ

KONSERVEYE
SİĞMAYANLAR
FATMA TÜRK

PUNCTUM PROXIMUM
SELMA TÜRE

CAHİLİYE KAVRAMI
HASAN ÇALIK

ANLAŞILMALI MI?
HALİME NUR METE

TEVBE PSİKOLOJİSİ
EROL DAĞASLANI

SOSYAL MEDYA EBEVEYNLİĞİ
MÜBERRA KABİL

KÖPRÜDERGİSİ

2 AYLIK SÜRELİ YAYIN

IMPRESSUM **KÜNYE**

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
VE İMTİYAZ SAHİBİ
EROL DAĞASLANI
(HERAUSGEBER)

EDİTÖRYAL SANAT YÖNETMENİ
HASAN ÜRKMEZ

YAYIN KURULU
MUZAFFER İNANÇ
H. İBRAHİM ASLAN
FERHAT GÖRGÜLÜ
İHSAN ERDOĞAN ŞİMŞEK

REDAKSİYON
Zuhat ŞANLI

GÖRSEL TASARIM
MAHFİL GRAFİK

İRTİBAT
+49 157 85 10 73 75
www.koprudergisi.eu
koprudergiberlin@gmail.com
Bremerstr.50
10551 Berlin

İSTANBUL SORUMLUSU
ERKAN DAĞASLANI
+90 535 713 34 91

SOSYAL MEDYA
facebook.com/koprudergisi
twitter/koprudergisi
instagram/koprudergisi

ABONE HESAP NUMARASI
İŞBANK
EROL DAĞASLANI
IBAN: DE92 1013 0600 0088 4800 07
BIC: ISBKDEFFXX

KOSTENLOS
ÜCRETSİZ
St.Nr. 17/255/00954

Yayınlanan yazıların
sorumluluğu yazarlarına aittir.
Derginin adı zikredilmek
şartıyla iktibas yapılabilir.
Gönderilen yazılar iade edilmez.
Yayın Kurulu gerekli gördüğü
yerlerde yazılara müdahale
edebilir.

BERLİN'DEKİ İLK DAİMİ OSMANLI ELÇİSİ
Şair ve Mutasavvıf

GİRİTLİ ALİ AZİZ EFENDİ

Sene 1798, Ekim ayının 29'unda Berlin kısa ömürlü, kasvetli sonbahar günlerinden birini yaşıyor. Bulutlar gökyüzünü kaplamış, sis evlerin damlarına kadar inmiş, bacalardan tüten duman yukarı kalkamayıp bacadan çıkar çıkmaz kendisine aşağılarda yer arayarak sokaklara doluyor, soluk aldırılmıyordu. Böyle bir havada herkes evinde oturmayı tercih ediyor, çıkmaya mecbur olunca ağzını, burnunu kaş-kolla sıkı sıkı kapayıp işini alelacele bitirip dört duvarının arasına dönmeye bakıyordu.

CENAZE ALAYI'NA ALTIN DAĞITAN TÜRKLER

Mohrenstrasse'den Hausvogteiplatz'daki evine dönen adam Friedrichstrasse'nin kavşağına çıktığında gözüne bir türlü inanmak istemiyordu. Başkentin büyük caddesinin kenarında binlerce insan saf otmuş, Prusya'lılara has disiplinle itişmeden kakışmadan, Unter den Linden yönüne doğru bakıp bekliyorlardı. Bizim adam da o tarafa baktığında birden alışmadık bir manzara ile karşılaştı. Dört tane atın çekmekte olduğu parmaklıklı büyük, fakat sade bir araba, Hallesches Tor istikametine doğru ağır ağır ilerlemekte idi.

Arabanın yük alanının ortasında yeşil çuha ile örtülmüş bir tabut duruyordu. Arabanın yan taraflarındaki parmaklıklarda yabancı kıklık adamlar oturmuş, kalabalığa bir şeyler atmakla meşgul idiler. Şaşkın şaşkın bakan adamın göğsüne bir şey değdi. Yerden kaldırdı baktı: Üzerinde yabancı yazılar olan bir altın idi bu. Başını kaldırıp o anda yanından geçen cenaze arabasına bir daha baktı: Tabutun üzerinde bir başlık duruyordu. Bu başlığı görür görmez bizim adam tahminen bir buçuk sene önce gördüğü bir manzarayı hatırladı. Haziran ayının dördüne tesadüf eden Pantekot yortusu, yani Almanların "Pfingsten" dedikleri dini bayramda akşam üzeri bütün ailesi, eşi dostu ile birlikte Frankfurter Tor'a gitmişlerdi. Bir gün önce çıkan gazeteler, bir Osmanlı heyetinin Prusya'nın başkentine vamcağını bildirip halkın büyük bir merakla Berlin'in doğusundaki kapıya akışmasına sebep olmuşlardı. Gelenler, yeni Türk sefiri Ali Aziz Efendi ve maiyeti idi. Fakat İstanbul'daki Prusya Elçiliği'nin verdiği hatalı bir mesaj sebebiyle kendisinin sefir olduğu bilinmemiş ve usulden olan istikbal merasimi de yapılmamıştır. Nitekim Saray'da hizmet eden Madan Von Voss "Hâtırat"ının 5 Haziran 1797 kayıtlarında, "Türk sefiri ayın dördünde geldi, fakat henüz kabul edil-

medi" demektedir. Bu büyük problemi Ali Aziz Efendi'nin şahsiyeti ve mahareti ile on gün içerisinde nasıl hallettiğini daha sonra göreceğiz.

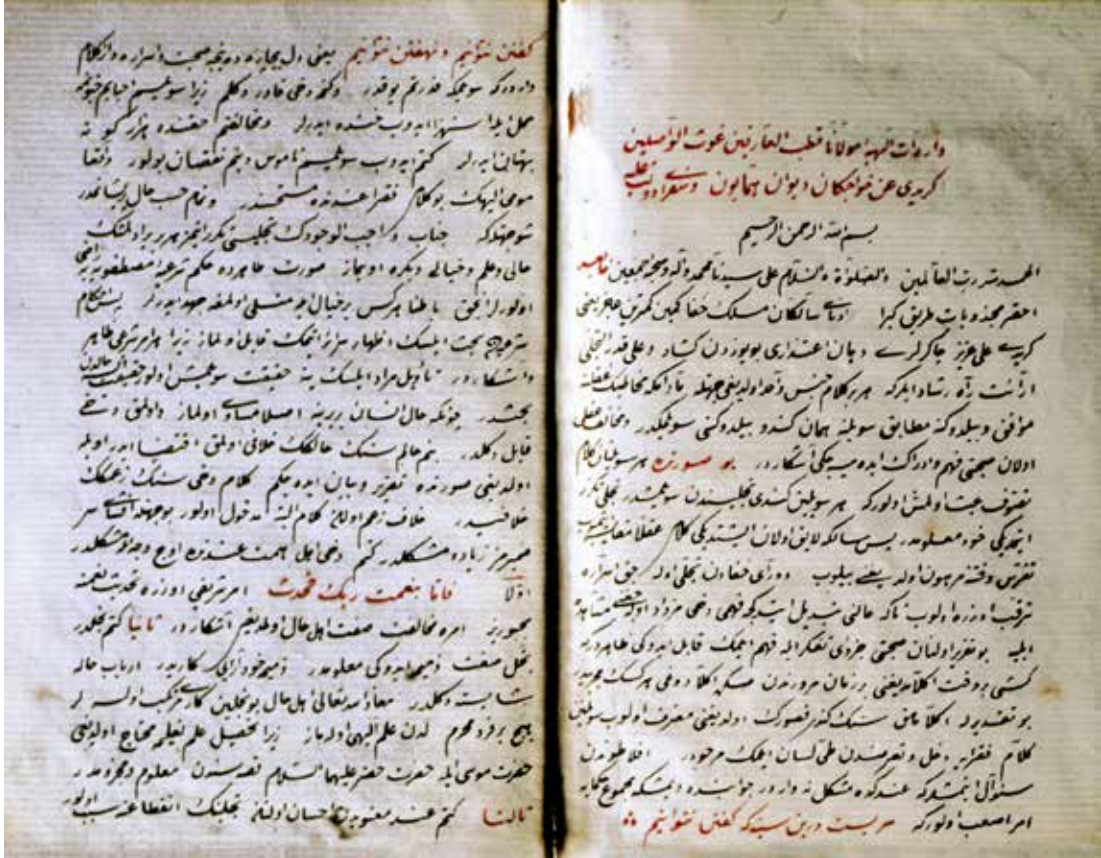
AT'LA GELİYOR TABUT'LA GİDİYOR

Frankfurt kapısından Berlin'e giren üstü açık faytonda oturan güler yüzlü ihtiyar, sık sık sağ elini göğsüne koyup sağa sola selam veriyordu. Berlin halkı yaratılışı itibarıyla uyanıktır; yapılan bir iltifat gösterisinin yapmacık mı, içtenlikli mi olduğunu anında kavrar. Bu nurani zat, Berlin'linin. sempatisini bir çırpıda kazanıvermişti.

İşte bizim adam, sefirin başındaki kallaviyi o zaman görmüştü. Bu kere onu tabudun üstünde farkedince, bunun ne manaya geldiğini anlayıp kalbine hüznü dolmuştu. Demek ki, herkesin hemen ısındığı o babacan adam, bu yeşil çuhali sandığın içerisinde Berlin'i ebediyen terketmişti. Durduğu yerde bir hayli bekledi. Cenaze alayı ve onu takip eden kalabalık kaybolunca ağır ağır evinin yolunu tuttu. İBRAHİM SARAYI'NDA Devlet-i Seniye-i Osmaniye'nin Fevkalade ve Murahhas orta Elçisi, Divan-ı Humayün âmirlerinden Giritli Ali Aziz Efendi, 4 Haziran 1797 tarihinde akşam saat 9 dolaylarında Frankfurt Kapısı'ndan girerek Prusya Krallığının başkenti Berlin şehrine vâsıl olmuştu. Bugün Doğu Berlin'de kalan Behrensstrasse'de (Bu yazı kaleme alındığında Almanya henüz birleşmemişti.) inşaat mühendisi Leitner'in evinde bir hafta süre ile ikamet ettikten sonra, ispir nehrinin, yani Spree nehrinin kuzey kıyısını oluşturan Schiffbauerdamm caddesinde yerleşik Ephraim (İbrahim) Sarayı'na yerleştiler. Schiffbauerdamm, doğrudan doğruya bugünkü Friedrichstrasse istasyonunun yanındır.

DAHA ÖNCEKİ ELÇİLERDEN FARKLI

Ali Aziz Efendi'den önce Osmanlı Padişahı III. Mustafa cennetmekan ile Prusya Kralı Büyük Friedrich zamanında, yani 1763 yılında. Resmi Ahmed Efendi, 1791 yılında da Said Azmi Efendi, kalabalık birer heyetle Osmanlı Padişahının sefirleri sıfatıyla Bab-ı Âli'yi temsilen Berlin'e gelmişlerdi. Ancak o zamanlarda Osmanlı İmparatorluğu devamlı elçi gönderme usulünü henüz ittihaz etmediğinden, onlar birkaç ay kaldıktan sonra tekrar İstanbul'a dönmüşlerdi. Bu defa ise Berlin'de ilk kez ikametli, yani sürekli "Sefaret" kurulmuş ve Padişahın sevgisine mazhar olmuş ilim adamı Ali

Giritli ziz Efendinin Varidat isimli eserinin el yazması ilk sayfaları

Aziz Efendi buralara gönderilmişti.

ELÇİNİN BERLİN HAYATI

Ali Aziz Efendi'nin Berlin'deki hayatı ve siyasi faaliyetini araştırma konusu yaparken, elde mevcut bilgilerin azlığını desem, yoksa mevcut olması lazım gelen daha mufassal verilerin elde edilmesindeki olağanüstü zorluk mu desem -her ne hal ise-, karşılaştığım mâlumât kıtlığı beni şaşırttı. Unutmamalıyız ki, en ufak bir olayın titizlikle kaydedildiği bir ülke idi Prusya. Ali Aziz Efendi'nin sefirlik devrine ait bilgilerin az oluşu gerçekten hayret vericidir, çünkü kendisinden önce buraya gelen Osmanlı sefirlerinin Adeta Berlin'de attıkları her bir adım hakkında uzun uzun raporlar tutulmuş, mütalâalar sardedilmiş, hatta irili ufaklı sanatkarlar yığına poz poz resimlerini dahi çizmişlerdir. Halbuki onlar şahsiyet, ilmi ve diplomatik maharet bakımlarından Ali Aziz Efendi'den üstün değillerdi. Bu acaip durum ayrı bir araştırma konusudur. Halen arşiv araştırmalarımız bitmiş değil. Gerek Prusya ve gerekse Osmanlı arşivlerinden bu karanlık perdeyi aralamaya elverişli dökümanlar çıkabilir. Şimdilik şunu kaydetmek mümkündür ki; son derece önem verilen, itibar gösterilen bir sefirin icra-yı faaliyeti hakkında aleni bilgilerin yokluğu, nev'i şahsında enteresan bir durum-

dur. Gerek o zamanki siyasi ve içtimai bazı vaziyetler ve gerekse yine de bulmaya muvaffak olduğumuz belli bazı mühim kayıtlar, bu 'malumat yokluğunun belli bir sebebe dayandığı'na delalet etmektedir.

O YILLARDA PRUSYA'NIN DURUMU

Ne demek islediğimin daha iyi anlaşılması için, Prusya'nın 1786 ile 1789 yılları arasındaki durumu, daha doğrusu başkent Berlin'de cereyan eden bir sıra hadiseler ile bizzat Ali Aziz Efendi'nin hususi bir merakı ve ihtisası arasında kurmaya âdeta mecbur olduğumuz bir bağlantıyı gözünüzün önüne sermek isliyorum.

1786 yılında Prusya'nın büyük hükümdarı il. Friedrich, 46 senelik bir devr-i hilkûmetien sonra vefat etmişti. Meşhur kralın bu uzun hükümet zamanında Prusya, hükümdarın amansız disiplini sayesinde büyük ve çok kudretli bir devlet olmuştu. Kralın çocukları olmadığı için vefâtından sonra, Berlin'inin "Şişko Wilhelm" diye alay etliği zayıf karakterli yeğeni tahta çıktı. Eski kralın pençesi altında iken herhangi bir içtimai ve siyasi tesir icra etmekten aciz kalan bir takım unsurlar derhal baş kaldırıp kralı ellerine almaya ve hedefle_rine ulaşmak için bir sürü tuşebbüse girişliler.

Nitekim, bir yandan aşırı dini taassubun

temsilcileri olan bazı papazlar, diğer yandan von Bischoffswerder isimli generalin önderlik ettiği Rosenkreuzer (yani; Güllü Haç) tabir olunan gizli bir şebeke, kolayca tesir altında kalan II. Friedrich Wilhelm'i manevî tazyike tabi tuttular. Kral Friedrich Wilhelm bu çevrelere serbestiyet verdi; hatta kendisi de gizli Rosenkreuzer Cemiyeti'ne üye olup karanlık gayelerini gerçekleştirmelerine imkân yarattı.

Müsbet ilim temsilcileri ve temiz niyetli dürrüst kilise adamları kendilerini birden bire ortaçağ zihniyeti, sırf maddi iktidar hırsında olan menfur güçlerin çemberinde gördüler. Prusya'da ve özellikle başkent Bertinde bu berbat zümrenin himayesi altında kısa bir süre içinde işret, israf, fuhuşve türlü ahlaksızlıklar hüküm sürmeye başladı. Büyük Friedrich'in kurmuş olduğu disiplinli hükümet tarzının kaybolduğunu dehşetle müşahade eden vicdanlı insanlar, durumdan muzdarib olup babasına şiddetle muhalefet eden veliahd Friedrich ve zevcesi Lulse etrafında toplanmaya başladılar.

Ali Aziz Efendi'nin Berlin'e geldiği 1797 senesinde bu vaziyet on seneden beri devam etmekte ve gerginlik son haddine varmış idi.

BERLİN'E ULAŞAN ŞÖHRETİ

Ali Aziz Elendi büyük bir ilim ve tasavvuf eri idi. "Muhayyelit-ı Ledün-i İlihi" adlı en meşhur eserinin önsözünü yazan zat orada şöyle demektedir:

"Efendi-yi mumaileyh tarihimizde (hicri 1211 tarihi kask olunur) burada (yâni istanbul'da) işbu kitabın te'lifine muvaffak olmuş ve ol vakit sefâret memuriyetiyle Prusya tarafına gidüb bin on üç tarihinde orada rihlet buyurmuştur.

Ulum-u tasavvuf ve hikmiye'de mûşhir ve her fende es'ile-yi gamze ve acûbe-yi meske-te-yi vâziha irâdına kâdir olduğundan Avrupa hükemâsından müşarün bilbanan olan bazı kesianın devr-i felekiyat ve istikamat-i anasır ve tabiiyyât-ı sâireye dair vaki olan suallerine irâde eylediği cevab-ı hakimanesine mahsus risale-yi künhü tertib ve tahrir etmiş olmağla anun mütaleasından merhum mumaileyhin dereceyi malumatı maiûm-u erbtib-ı ilim olur."

Buradan öğreniyoruz ki, Ali Aziz Efendi'nin şöhreti daha önceleri de buralara kadar yayılmış ve Avrupa bilginlerinden kendisine bir sıra sualler yöneltilmiştir.

Gelelim Prusya kaynaklarına. Prusya hanedanının baş teşrifatçısı Madam von Voss,

(Neunundsechzig Jahre am Preussischen Hof, yani Prusya Sarayında altmış dokuz yıl) adını verdiği hatıratında, yeni Türk sefirinin 4 Haziran 1797'de intikal ettiğini kaydettikten sonra, 15 Haziran tarihli kayıtlarında sefirin sarayda kral ve bütün hükümet erkânı tarafından büyük bir merasimle kabul edildiğini şöyle anlatmaktadır:

KRAL TARAFINDAN KABULÜ

"Türk Orta Elçisi kral tarafından kabul edildi. Adı Aziz Efendi imiş, .. Saat 12 sıralarında elçi, 6 atın çektiği bir saltanat arabası ile vasil oldu. Sefirin arkasındaki arabada Kont R. geliyordu. Onun şrkasınaa (şeref nişanesi Dlararak) kralın has atlarından bir tanesi, dizgininden çekilerek getiriliyordu. Daha sonra 6 atlı bir saray arabası daha ve onun ardından (sefirin) maiyetini taşıyan birkaç tane çift atlı fayton geliyordu. Kont Podewils sefiri takdim etti. Bütün nazırlar ve generaller, Şövalyeler Salonu'nda tahtın yanında sıralanmışlardı. Kral kendisi, başında şapka dlduğu halde, taht sayvanının (çadırının) altında duruyordu, prensler de yanında yer almışlardı.

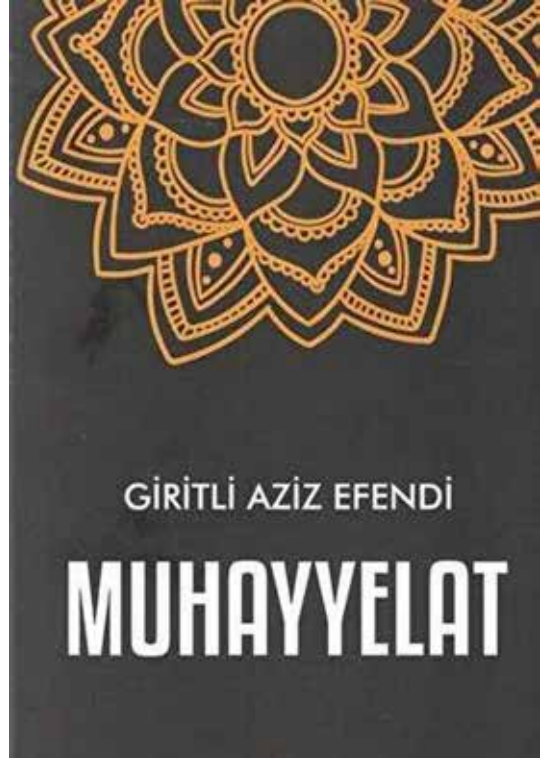
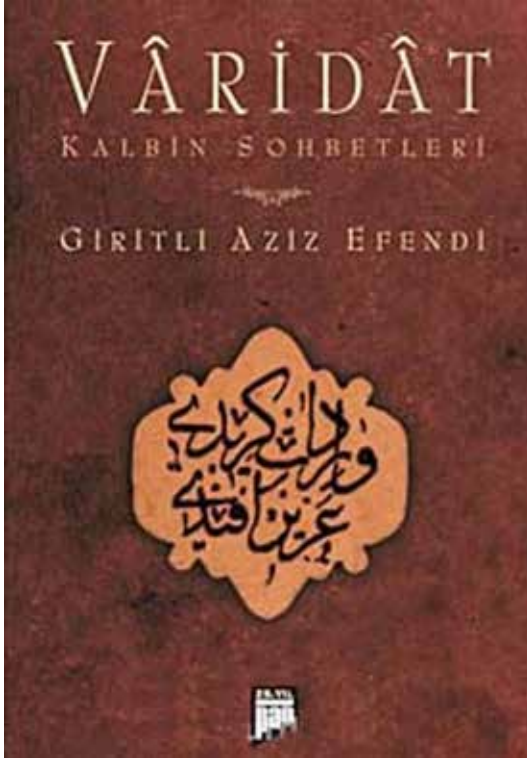
Türk (sefiri) hitap konuşmasını yaptı, konuşma tercüman tarafından çevrildi. Konuşmaya Kont Finkenstein cevap verdi. Bunu müteakiben (sefir) iki kez derinden eğilip itimadnşmesini sunup gitti."

17 Haziran tarihi altında ise şöyle enteresan bir kayda rastgeliyoruz:

"Yemekten sonra Türk (sefiri) evvelâ veliahd tarafından, daha sonra veliahdın hanımı tarafından kabul olundu. Bu kabul "güzel oda" diye tabir olunan salonda yapılmadı. Veliahd orayı istemedi. Yanlarında tercümandan başka kimse yoktu."

VELİAHT VE KRALİÇE İLE GÖRÜŞÜYOR

Görüyoruz ki, Ali Aziz Efendi'nin ilk işlerinden bir tanesi, Prusya'da cereyan eden çirkin olayların şiddetli muhalifi Veliahd Prens Friedrich ve müstakbel kraliçe Luise ile görüşmek oldu. Gerçi, büyük bir devleti temsil eden sefirin, kraldan sonra veliahdla görüşmesi bir yere kadar olağandır. Enteresan olan nokta, bu gibi protokoldan olan görüşmelerin yapılageldiği odada "Güzel oda"da veliahdın konuşmak istememesi ve gerek veliahdın gerekse prenses Luise'nin sefirle tek olarak, sadece tercüman yanında konuşmakta ısrar etmeleridir. En büyük entrikaların çevrildiği saraylarda belli yerlerde gizli dinleme tertibatı bulunduğu bilinen

bir gerçek ve veliahdın da bu durumdan haberdar olduğu muhakkaktır. Bu tip bir odada görüşmek istememesi, arada tercümandan başka kimselerin kulak misafiri olmasının arzu edilmemesi, konuşma mevzuunun gizli kalmasını istemesine açık delildir.

Bu durumların ortaya attığı suallere cevap aramak gerekir. Soruyoruz ki: Efendi henüz İstanbul'da iken kendisine hitap ederek bir takım önemli konularda soru soranlar, acaba Prusya veliahdı ve hanımı mıydı? Acaba, Prusya'yı hurafelerden, kirli işler çeviren din bezirganlarından temizlemek kaygısını çeken veliahd Friedrich, özellikle Aziz Efendi'nin gelmesini mi istemişti?

Bir yıl sonra, Haziran 1798 ayında, mevhumatçıların kuklası II. Friedrich Wilhelm ölür, veliahd ise III. Friedrich Wilhelm adı ile Prusya'nın tahtına çıkar. Berlin'de esaslı bir tasfiye hareketi başlar. Sefil rejimin bütün taraftarları işgal ettikleri mevkilerden uzaklaştırılır, mal-mülklerine devletçe el konur. Aynı sene, 29 Ekim tarihinde, Ali Aziz Elendi irtihal eder. Kaynaklar, yaşlı bir zat otan sefirin buranın iklimine intibak edemediğini kaydetmektedirler. Konuşmamızın ilerisinde, eskiden veliahd ve bu def'a kral olan I. Friedrich Wilhelm'in Aziz Efendi'nin istirahatgahına olağanüstü ihtimam ve kaygı gösterdiğini, hatta kendisinden sonra gelen Prusya krallarının da bu ihtimam ve itinada kusur etmemeye daima gayret ettiklerini göreceğiz. Şimdilik elimizde bulu-

nan bilgilerin azlığına rağmen, Ali Aziz Elendi'nin Berlin'de özel bir rol oynadığını açıkça anlıyoruz. Bazı karanlık noktaların daha sonra açığa kavuşmasını diliyoruz. Bu doğrultudaki çalışmalarımızı inşa-Allah Teala sürdüreceğiz.

ALİ AZİZ EFENDİ'NİN KİMLİĞİ

Ali Aziz Efendi'nin kimliği, devlet adamı olarak katettiği merhaleler, şair ve mutasavvıf olarak eserleri hakkında ne biliyoruz? Kendileri Giritli'dir, yani Girit Adası'nda dünyaya gelmiştir. Girit'te defterdar olan Tahmisçi Mehmed Elendi'nin oğludur. Doğduğu sene bize malum olmamakla beraber, tahminen 18'inci asrın 30'uncu yıllarında doğduğunu kabul etmek mümkündür. Babasının vefatından sonra Osmanlı İmparatorluğu'nun payitahtı İstanbul'a gelir. Bir müddet sonra Sakız Adası'na muhassil, yani vergi tahsildarı tayin olunur. Daha sonra devlet emlakı satışlarına memur olarak Belgrad'a gönderilir, iki sene kadar burada sadakatla çalışır. 1796 yılında Osmanlı İmparatorluğu, yabancı ülkelerde daimi elçilikler ihdas edince. Sultan'ın sevgisini ve itimadını kazanmış bulunan Ali Aziz Efendi, ilk ikametli sefir sıfatıyla Berlin'e gönderilir. Bazı kaynaklar her ne kadar kendisine bu münasebetle "mir-i miranlık"; yani daha eskilerde "Beylerbeyi" tabir olunan paye verildiğini kaydetmekte iseler de, bu husus bize --cizane-şüpheli görülmektedir, zira mir-i-miranlık, Ali Aziz Efendi'nin vefatından tahminen 40 sene

sonra ancak ihdas olunan bir rütbedir. Berlin'e geldikten birbuçuk sene gibi kısa bir müddet sonra burada irtihal eder. "Varidat" isimli eserinin elyazmalarının birinde mevcut derkenara göre, vefat ettiği gün İstanbul'da ailesinin yanına bir derviş gelip Ali Aziz Efendi'nin irtihalini haber vermiş.

MUTASAVVIF DİPLOMAT

Osmanlı Devlet ricalinin birçoğu gibi Ali Aziz Efendi de şairdir. Farsça ve Türkçe şiirleri vardır. Kendisinin vefatından 100 sene sonra hala şiirlerini mecmualarda bulmak mümkündür. Bunun dışında yazmış olduğu eserlerin büyük kısmı acı bir akitebe uğramıştır. Değerini takdir etmeyen varisleri bunları kaybederler. Buna rağmen bazı eserleri kadir bilen birkaç ahabının elinde mahvolmaktan kurtulmuş. Bu meyanda tasavvuf hakkında "Varidat" isimli bir eser ve bilhassa geçen asırda defalarca basılan meşhur "Muhayyelat", zamanında geniş okuyucu kitlelerinin rağbetini kazanmış, hatta asrımızda 1973 yılında Ahmet Kabaklı hocamız tarafından sadeleştirilerek Türkiye Milli Eğitim Bakanlığı'nın teşebbüsü ettiği "1000 Temel Eser" serisinde yeniden basılmıştır. Ali Aziz Efendi'nin yazar olarak şöhreti her şeyden önce "Muhayyelat" isimli eserine dayanmaktadır. Tam olarak kitabın adı 'Muhayyelât-ı Ledün-i İlahî'dir, ki bu titreyi 'Allah'ın sırlı yollarından hayali görüntüler" şeklinde istinsah etmek mümkündür. "Muhayyelat" geçen asırda o derece rağbet ve revaçta imiş ki, müellifin kendisinden ziyade kitabı tanınıyormuş. "Sicil-i Osmânî'deki kayıt bunu açıkça gösterir. Ali Aziz Efendi'nin kimliğinden bahsettikten sonra orada şöyle denilmektedir: "Kitabet ve edebi vardır. Muhayyelat bunudur." Eserlerinin kısm-ı azamisini bilmezsek dahi, "Muhayyelat", Ali Aziz Efendi'nin dünya görüşü, ilmi ve edebi meharetini hakkında yeterli bir anlayışa varmamıza imkân verir.

DÜNYA GÖRÜŞÜ

Ali Aziz Efendi. "Muhayyelat" adlı eserinde, hayal ile gerçek arasındaki sınırın ne kadar kaygan olduğunu göstermeye çalışıyor. Önsözünde müellifin bizzat dediği gibi, kitabı her ne kadar "def-i kasvet" için kaleme almışsa da eserin terkibinden tasavvuli gaye güttüğü, olaylara masal süsü verilmek suretiyle "ledün-i ilahî", yani Allah'ın sırlı yollarında bazı akülüstü olayların başgösterebileceğini, bunların aslında hiç de hayal olmaY.ıP İl!ihi birer gerçek

olduğunu savunduğu anlaşılıyor. Bu cümleden tasavvuftan malumumuz olan tayy-ı mekân, tayy-ı zaman vs. gibi tasavvuf fevkindeki hâdiseleri, Ali Aziz Efendi son derece tabii bir tarzla anlatır. Öyle ki, okuyan bazen bu kadar fantastik olayların bu derece akılcılıkla, olağanlıkla dile getirilebileceğine şaşıyor. Hiç şüphe yok ki, Ali Aziz Efendi bu meşhur eserini belli bir gaye ile yazmış, tarikat ehli olması hasebiyle bağlı olduğu "ser vermek, sır vermemek" prensibini bozmadan masalvari bir alem tecessüm ettirmek suretiyle halkı tasavvufa yaklaştırmak, tasavvufun deruniliğine imrendirmek istemiştir.

Hakikat her ne kadar masal kılığında karşımıza çıksa da, işitmeye kulak, görmeye göz ve düşünmeye beyin sahibi olanlar, bir sürü yaldızlı söz arasında hakikatı görüp bulurlar. Nasıl ki, irşada ihtiyaç hisseden talip te, mürşidini bulur. Ancak, Ali Aziz Efendi'nin anlayışına göre mürşit aranmaz, aksine mürşide muhtaç olan, kalbini hüsn-ü ahlak ile süslerse, mürşit onu arar bulur. Bu gerçeği "Varidat"ta şöyle dile getirir:

"Ey mert tâlib, malûmun ola ki, mürşid-i Kâmil aramak ile bulunur şey değildir. Eğer sana lâzım ise, kendiyi tehzib-i ahlâk ile hüsn-i at vermeğe say eyle, hüsn-e mazhar olur isen, ol Er seni arar bulur. Zira zahirin mahbubeyi cest-ü cû edüp aradığı gibi mürşit dahi tâlibi tecessüs ve taleptedir."

ESERLERİ

"Muhayyelât" üç hikâye grubundan meydana gelir. Bunların ortasında duran en büyük kısım, asıl tasavvufî anlayışları dile getiren "Kıssa-yı Cevad"dır. Burada çok enteresan ve o devirlerin edebi eserleri için hiç de karakteristik olmayan bir terkip usulü göze çarpar. Aslında söylemek istediğini müellif, ana mevzunun önüne, arasına ve arkasına gelişi güzel hikâyeler koymak suretiyle bir yerde kamufle ediyor. Yani zihni yorabilecek hatta korkutabilecek birtakım gerçekleri süslüyor, ilacın alınmasını ve hazmını kolaylaştıran şeker misalinde akıl üstü olayların cereyan ettiği bir alemin perdesini aralarken okuyucuyu süslü püslü lafifelerle oyalıyor.

"Muhayyelât"ın kalbini "Kıssa-yı Cevad" oluşturuyor. Bunu bir asır evvel meşhur İngiliz şarkiyatçısı Gibb de anlamış ve eserin bu nüvesini, "The Story of Jewad" adı ile tercüme etmiştir.

Eserin kahramanı Cevad Baba. Atina'lı Ha-

cı Lebib isminde bir tüccarın oğludur. Aslında Hacı Lebib ve karısı, artık çotukları olabilecek yaşla değiller. Oğul hasreti ile yanan bu yaşlılara bir gün Ebu Ali Sina adında bir eren misafir olur. Bu mübareğin verdiği bir derman neticesinde Cevad dünyaya gelir. Verdiği söze binaen Hacı Lebib, oğlunu yaşa başa çattıktan sonra tahsil için Ebü Arı Sina'nın fanına gönderir. Cevad bu pirin irşadı ile zahir ve batın olmak üzere ilimlerin tümünü öğrenir.

Beratinı alır, hatta efendisi onu halifelğe tayin eder. Efendisinin ölümünden sonra dünyayı gezmeğe çıkar. Akıl ve havsalarının üstünde birçok sergüzeştlerden, merhalelerden geçip olgunlaşan Cevad nihayet tasavvufta en son merhale olan istiğrak, yani Allah'ta yok olmak saadetine nail olur. Anladığımız kadarı ile Afi Aziz Efendi, Cevad Baba'nın şahsiyetinde kendi şeyhi Kerim İbrahim Efendi'ye ölmez bir sevgi abidesi kurmuş olsa gerek. Cevad Baba bu eserde karşımıza o kadar canlı ve sevecen bir pir-i fânî olarak çıkıyor ki, bu tasvir'in hayal eseri olmaması, mutlaka aşkla çizilen bir gerçek insan portresi olması gerekiyor.

"Muhayyelat"tan başka Ali Aziz Efendi'nin itm-i tasavvufa dair "Varidat" (yani: Akla, zihne gelenler) isimli bir eserinin daha bulunduğunu kaydetmiştik. Bu kitap henüz basılmamış, üzerinde sadeleştirme çalışmaları ve Diyanet Vakfı vasıtasıyla bastırmak nasip olmasını Cenab-, Mevlâdan niyaz etmekteyiz. Bunun dışında Türkçe ve Farsça şiirleri, bu cümleden "Gülşen-i Sıhhat" başlıklı bir manzum eseri vardır. İnşa-Allah Teala bunların da bir gün bulunarak neşri kısmet olur. Defalarca kaybolup tekrar ortaya çıkmak, bu mübarek zatın kendisi için seciyevi olduğu gibi, eserleri için de galiba ve inşa-Allah aynı şeyi söylemek mümkündür.

ŞAİR DEVLET ADAMI

Tasavvuf eri, şair ve devlet adamı Ali Aziz Efendi'nin hayatı ve eserleri hakkında bildiklerimiz, genellikle, bundan ibarettir. Tahmin ve ümit ederiz ki, bu büyük şahsiyet daha yeni yeni buluntular yardımı ile ileride daha billûr bir surette gözümüz önünde tecessüm etsin. Muhakkak ki gerek Osmanlı gerekse Prusya arşivi, kütüphane ve el-yazma fonlarında Aziz Efendi'nin şahsi, hayatı ve eserleri hakkında henüz gün ışığına çıkmamış izler mevcuttur. Her ne kadar eserlerinin birçoğu kadir bilmez hemdemler tarafından yitirilmiş ise de yine bu derece kudretli bir şahsiyet tarihe mührünü vurmuş ve orada burada eser birikmiştir.

Kim bilir yarın, bir gün bunlar da meydana çıkacak ve o zaman toplayıp derlediğimiz bu noksan bilgileri tamamlayacaktır.

BERLİN'DE BİR TÜRK YATIRI

Konuşmamızın başında hayal ettiğimiz, Aziz Efendi'nin cenaze alayına rastgelen adam, evine gidip sahnemizden ayrılmıştı. Mübarek cesedi taşıyan araba ise ağır ağır Hallesches Tor'a doğru ilerlemeğe devam ediyor. Bugün Hallesches Tor U-Bahn istasyonunun bulunduğu yerde semt adı olarak hâlâ mevcut Halle Kapısı vardı. Bu kapıdan çıkıp cenaze alayı tahta bir köprü üzerinden Tempelhof düzlüğüne gelmişti. Kanalin beri tarafları o vakitlerde tarla ve çayır idi. O zamanki Tempelhof köyüne bağlı bir araziye Kral III. Friedrich Wilhelm zamanının akçesi ile 40 Taler karşılığında mülk sahibi Kont von Podewils'ten satın alıp dost Osmanlı imparatorluğunun merhum sefirinin defni için tahsis etmişti. Yine Kralın hesabına yerin içine gömülü olarak dört kösele bir kümbet örülmüştü.

Cenaze alayı, önceden bu şekilde hazırlanmış olan makbere ye vardığında Efendi'nin naası kümbete indirilmiş, üzerine toprak doldurularak kümbet kapatılmıştır. Etrafına çekilen tahta bir parmaklık, Berlin'de ilk Türk yatırının son istirahatgâhını koruyordu

Sıradan herhangi bir Memoğlunun dünya seyranı böylece bitirdi. Bir müddet yakınları ziyaretine gelip hayır du'ı verir, zamanla onlar da göçtükçe kabrin üstünü otlar kaplar, met-rîk olur, mezar olduğu bile unutulur. Yakın bir za-man sonra Ali Aziz Efendi'nin yeri de böyle bir gelişmeye mahkûm imiş gibi bir durum hasıl oldu. 1804 yılında Osmanlı Maslahatgüzarı Mehmed Esad Efendi vefat edip Aziz Efendi'nin yanına defnedildikten sonra o devirlerde pek ten-ha bir yerde bulunan bu küçük kabristan, Prusya'nın Fransız istibdadı altında inlediği 1806 ile 1812 yıllarında, hele Kurtuluş Savaşlarının ülkeyi kasıp kavurduğu 1813/15 sene-lerinde unutulmuştur. Etrafındaki tahta parmaklık çürümüş, işaret olarak konulmuş olan büyük bir taş dahi yok olmuş, yerin içine gömülü kümbet otların arasında kaybolmuştu.

Kurtuluş Savaşlarının getirdiği açlık yıllarında köylüler bütün her yerden faydalanarak, mezar olduğunu bilmedikleri bu yerde dahi yıllarca patates ve hububat ekip biçmişlerdir. Fakat Ali Aziz Efendi herhangi bir âdemoğlu değildi. Yunus Emre'nin dediği gibi.

"Aşk ehli ölmez,

Yerde çürümez.”

Berlin'deki ilk Türk daimî elçisi olan Ali Aziz Efendi, aynı zamanda Berlin'deki İslam Mezarlığı'nın kurulmasına da sebep olmuştur. 190 yıldan beri birkaç kez mezarı kaybolup ortaya çıkan ve kemikleri de 1. İslam Mezarlığı'ndan bugünkü yerine nakledilen merhum Ali Aziz Efendi'nin kabri Berlin'deki Türklerin ziyaret yeridir.

“Bir garip öldü diyeler,
Üç günden sonra duyalar,
Soğuk su ile yuğalar,
Söyle garip bencileyin.”

Garip ölenler, Allah'ın sevgili kullarıdır. Onlar korumak, gelecek nesillere örnek olmak üzere mekânlarını muhafaza etmek, Âlemle-rin Rabbine aittir. Ali Aziz Efendi'nin de bun-lardan olduğuna şüphe etmek câiz değildir. Garip ölmüş, kabri unutulmuş, tekrar bulun-

ALİ AZİZ EFENDİ'NİN DEFİN HABERİ

Burada vefat etmiş bulunan Türk sefiri Aziz Ali Efendi'nin cenazesi, me-vut durumlar ve Müslüman kanunla-rının âmir olduğu acilliğin imkân ver-diği çapta salı günü öğle saatlerinde Türk adetlerine göre defnedilmiştir. Peygamberin kanunu, defnin acilen yapılmasını emreder; şöyle ki, sabahın erken saatlerinde ölen bir Türk'ün, gü-neş batmadan önce veya öğleden son-

ra vefat etmişse, en geç ertesi sabah toprağa verilmesi gerekir. Bu kaideye ve diğer hükümlere uyularak “Hallesc-hes Tor” önlerinde, “Rollberg” tepeleri-nin berisinde “Tempelhof” düzlüğünde yerleşik bir defin arazisi satın alınarak derhal gerekli taş kümbet örülmüştür. Ruhunu terk etmiş olduğu nâş tahta-dan, fakat bol sırmalı bir kumaşa bü-ründürülmüş tabut; altı atın çektiği, yeşil çuha ile kaplanmış mütevazı bir araba ile söz konusu mezarlığa götü-rülmüştür. İzdihamla set çekmek için arabanın önünden altı süvari yolu açı-yorlardı. Arabanın üstünde, tabutun sağ ve solunda, sefirin iki hizmetçisi, rendelenmiş sandal ağacının közlediği madeni buhurdanlar tutmakta idiler. Cenaze arabasını sefirin hizmetçileri yürüyerek, müteveffanın oğlu ise ter-cüman ve diğer erkânla birlikte iki fay-tonla geliyorlardı. İmam tabir ettikleri Türk ruhanisi, sefirin buraya vâsıl ol-duğu tarihten kısa süre sonra vatana döndüğünden; sefirin oğlu, tabut kabre indirilirken bir yardım ile Kur'an'a göre mutat olan dualar okudu. Sırmalı ku-maş tabutun üzerinden kaldırdıktan sonra mevta, normal ufki bir vaziyet üzere ve gündogu istikâmetine, yâni Peygamberin medfün olduğu Mekke şehrine müteveccihen toprağa verildi. Mezarın üstünde küçük kubbeli bir dam kurulacağı öğrenildi. Dönüş yo-lunda müteveffanın oğlu, akın akın ge-len halka para atmakla meşguldü, zira Peygamberin kanunu bu gibi olaylar-da sadaka dağıtmayı emretmektedir.

(Haberin tam tercümesidir.)

muş, yer değiştirmiş, yeni mekânı mucizâne bir surette muhafaza edilmiş, nihayet Berlindeki Türk ve diğer milletlerden oluşan Müslüman toplum kendilerini yâd etmeğe gelen vatan evlatlarını hoş bir eda ile, mezarının başındaki iki asırlık han ağacının fısıltısı ile karşılamakta, bağrına basmakta ve kendi inişli yokuşlu manidar gidişatını işaret ederek hak aşıklarına has müsbet dünya bakisini, sonsuz tevekkülünü bakınız söyle dile getirmektedir.

*“Vekkeltu ile'l-mahbûdi emri
İnşâe ahyânri ve inşâe telefeni”*

“Ben ismi muhabbetimin hedefi olan Allah'a havale ettim, dilerse beni ihya eder, dilerse ortadan kaldırır.”

Kardeşlerim, bacılarım! Ulu dedeniz, yatırırmız.

Hâcegân-ı Divân-i Hümayundan Pir-i Muhterem ve Mihriban Giritli Ali Aziz Efendi'nin ve çevresinde burada yatıp kendileriyle birlikte hasredilecek olanların ruhlarına buyurun: El-Fatiha!

ALİ AZİZ EFENDİ'NİN MEKTUPLARI

Eski Yunan ilim ve felsefesi Doğulu filozoflar tarafından geliştirilmiş olmasına rağmen, sonraları İslam Medreselerinde okutulmaz olmuştu. Buna karşılık, Yunan ilim ve felsefesini Arapça tercümelerden öğrenen Batı Dünyası, Orta çağ skolastik düşüncesinin oluşturduğu çemberi kırarak rasyonel düşüncenin rehberliğinde ilerlemeye başlamıştı. İstanbul'un 1453'te Türkler tarafından fethinden sonra, Osmanlı İmparatorluğu'nda İslami ilimlerin yansırı aklı ilimlerin de önem kazandı görülür. Öyle ki; Padişah yerli ve yabancı alimleri dâvet eder, huzurunda felsefi konuları tartıştırırdı. Bu durum Kanuni Sultan Süleyman devrine (1520-1566) kadar devam etmiş, sonalar aklı ilimler yerini ve önemini kaybetmiştir.

Önceleri Tarih ve Coğrafya konularında başlayan bilgi alışverişi, sonraları fen ve teknik sahalarında da görülmüştür. Ancak, Osmanlı ilim adamlarının Batı felsefesi ve geniş anlamda Batı ilmi ile geniş kapsamlı olarak karşılaşmaları, 1797'de Berlin'e gelen Ali Aziz Efendi'nin, Batılı düşünürlerle girdiği felsefi ve ilmi tartışmalarla mümkün olmuştur.

Girit'te doğan Ali Aziz Efendi, bir süre Devlet hizmetinde bulunduktan sonra, Osmanlı Devleti'nin daimî Elçisi olarak Berlin'e gönderilmiştir.

Ali Aziz Efendi nin diplomatik faaliyetleri hakkında pek fazla bir şey bilinmemektedir.

Berlin'de yaşadığı süre içinde siyasetten ziyade edebiyat ve felsefe ile uğraştı anlaşılmaktadır. Çünkü, Türk Edebiyat Tarihi'nde “Muhayyelâtçı Aziz Efendi” lakabıyla tanınmasına sebep olan “Muhayyelât-s Ledün-i ilahî” adlı hikâye külliyyatını o günlerde yazmıştır. Ayrıca, Prusya Krallığı'nın eski İstanbul Elçilerinden Şarkiyatçı Friedrich von Diez ile felsefi ve ilmi yazışmalar da Berlin'de yaşadığı günlerde yapılmıştır.

Ali Aziz Efendi'nin edebi şahsiyeti üzerinde durmak, konumuzun dışındadır, ancak Friedrich von Diez ile yaptığı yazışmalar, Türk Düşünce Tarihi için önemlidir.

ALİ AZİZ EFENDİ NİN MEKTUPLARI

Ali Aziz Efendi'nin Berlin'de bulunduğu günlerde Avrupalı düşünürlerle mektuplaştığını ve onların sorularına verdiği cevapları bir “Risâle” hâlinde topladığını, 1851 (Hicri 1268'de İstanbul'da yayımlanan “Muhayyelât”, in bas tarafında yer alan imzasız “Önsöz”, den anlaşılmaktadır).

Önsöz'de kaydolunan bilgileri, ciddi bir şekilde araştırma yapmadan şüphe ile karşılayanlar olmuştur, fakat, Prusya Devlet Kitaplığı Türkçe Elyazmaları Kataloğunda bulunan bir “Mektup Külliyyat”, söz konusu kaydın gerçek olduğunu ispatlamaktadır). Günümüze kadar araştırmacıların dikkatinden kaçmış olan bu “Mektup Külliyyat”, Demokratik Almanya sınırları içinde bulunan Marburg/Lahn'daki Westdeutsche Bibliothek'tedir.

Ali Aziz Efendi ile Friedrich von Diez 'in birbirlerine yazdığı 5 mektup incelendiğinde, O'nun sâdece bir tek Batılı Düşünürle mektuplaştığı anlaşılmaktadır. Kaybolduğu sanılan “Risâle” sinin mahiyeti de bu mektuplardan anlaşılmaktadır”.

MEKTUPLARIN MUHTEVASI

Türkçe yazılan mektupların niçin yazıldığı von Diez 'in ilk mektubundan anlaşılmaktadır. Von Diez, ilk mektubunda, şarkiyat sahasındaki bilgisini artırmak gayesiyle sorularının cevaplandırılmasının, oldukça acemi bir ifadeyle rica etmektedir.

Ali Aziz Efendi mektubunda, O'nun isteklerini yerine getirmiş, sorularını cevaplamış ve ayrıca, “Berlin'de imar-i vakte vesile”, yani Berlin'de vakit geçirmeye sebep olduğunu yazarak, von Diez'i mektuplaşmaya teşvik etmiştir. Von Diez, başlangıçta sâdece dil ve gramer konularıyla ilgilenmiştir.

Ali Aziz Efendi, von Diez 'in sorduğu "feshat" ile "belâgat" kelimeleri arasındaki farkı teferuatlı bir şekilde izah edilmeli, O da sonraki mektubunda "zeban averlik" ile "sühân güsterlik") kavramlarını sormuş, açıklamasını istediği diğer kelimeleri de bir liste halinde yazmıştır.

Ali Aziz Efendi yazdığı cevabi mektubunda, adı geçen Farsça kavramlar açıkladığı gibi, Alfabetik olarak sıralanmış terimlerin de anlamlarını karsılarına yazmıştır. Bu mektup, O'nun ilmi dirayetini ve teknik bilgilerini kesin olarak ortaya koymaktadır.

Von Diez, sonraki mektuplarında ilmi ve felsefi konulara yönelmiş: Güneş in mahiyetini, cisimlerin cinsiyetini, Dünya'nın dönüş sebebini, akıl maddesinin nasıl bir şey olduğunu ve elektrik ile yıldırım arasındaki ilişkinin ne olduğunu sormuştur.

Ali Aziz Efendi cevabi mektubunda; "cisimlerin cinsiyeti" meselesini, "Allah'tan gayri cümle eşya zevceyndir." (Yâni, çift çift'tir) diye başlayan metinde açıklamıştır.

Son üç soruya Rumca cevap vermiş, Elçilik tercümanına Fransızcaya çevirttirdikten sonra von Diez'e yollamıştır.

Ali Aziz Efendi'nin 5 Rebiu'l-âhir 1212 (1797) tarihli mektubundan, Von Diez'e verdiği cevaplar üzerinde gerekli düzeltmeleri yaptıktan sonra "Risâle" hâlinde bastırmayı düşündüğü anlaşılmaktadır.

Ali Aziz Efendi'nin yukarıda sözünü ettiği soruların cevaplarını ihtiva eden "Risâle" kaybolmuştur. Franklin'in "Paratoneri 1753'te keşfetmesinden 44 yıl sonra, Ali Aziz Efendi'nin bu konulan nasıl açıkladığı önemli bir konudur.

Adı geçen "Risâle" yi inceleyen von Diez, oldukça sert bir şekilde tenkit etmiştir. Cevabi mektubunun baş tarafında, tatmin edici cevaplar alamadığını, "Benim suallerime murad olduğu bir cevap ol risâlede bulamadım." cümlesiyle ifade etmiş, ardından da tenkitlerini maddeler halinde sıralamıştır). Ayrıca, eksiklikleri olduğu için "Risaleyi neşrettirmekten vazgeçmesini de tavsiye etmiştir. Gerekçe olarak da ilmi terimleri Fransızcaya evirirken, felsefi bilgisi olmayan tercümanın hata yapmış olmasını göstermiştir.

Ali Aziz Efendi, von Diez 'in bu konudaki tavsiyesine uyararak "Risaleyi neşretmemiştir. Bu mektuptan sonra da aralarındaki yazışma kesilmiştir.

Ali Aziz Efendi, von Diez'e gönderdiği son mektuptan sonra, Berlin'de 1 yıl daha yaşamış-

tır. Bu süre içinde Batılı görüşlerle ilgilenmemiş olması imkânsız görülmektedir.

Ali Aziz Etendi "Risalesini neşretmiş olsaydı, Batı ilim ve felsefesinin Osmanlı ilim çevresinde etkili olabilirdi, Osmanlı ilim çevresinde Batı ilim ve felsefesi, ancak Sultan 2'nci Mahmud (1808-1839) döneminin ilk yıllarında, İsmail Ferruh Efendi'nin İstanbul Ortaköy'deki yalısında toplanan "Cemiyet-i ilmiye" de tartışma konusu hâline gelmiştir.

Rıdvan Şentürk

RÜYA

dün gece bir rüya gördüm
granitten bir dağın eteklerinde
dökülen mor akşamları
serpilen hezayanları çiğ otların üstünde
tökezleyen soylu devasa atları gördüm
süzülen şafaklarını kayıp düşlerin
acıya sarılmış çiçekleri gördüm
karpisli zarif dokunuşlarını fahişelerin
tunçtan zırhlar içinde eriyen bakışları

özgürlüğe kaçışını gördüm gözlerinde
dalgın gülümseyişini ölümün
kopan tufanları mavi ruhların yankısında
çatlayan gökleri hırçın damarlarında
depreşen sözcükleri gördüm sarışın
yeraltı dehlizlerinde dolanışını aşkın
dönüp duruşunu pramitlerin tepesinde
kırmızı şiddetinde çarpan yüreğinde
çağlayan ırmakları gördüm

her şeyin kayıp gidişini gördüm
toplanan zamanı tarumar saçlarında
pul pul dökülen yıldızları
saçaklı aynaların titrek parıltılarında

kendine kaçışını gördüm gözlerinde
susuzluktan çatlamış sözcükleri dudaklarında
varoluş biçimlerine sürülmüş insanları

punctum proximum

[bir sonraki nokta]

Dilimizdeki 'durup düşünmek' ifadesinin atalarımızın bilgeliğini yansıttığını söylemek mümkündür. Durup düşünmek, olayları yorumlarken sağduyu ile yorumlamayı, tüm etkenleri göz önünde bulundurmayı ve doğru analiz yapmayı içermektedir.

Selma Türe

Optimetri'de¹ referans görme mesafesi anlamına gelen bu terim, daha basit bir ifadeyle normal görüşe sahip birinin bir şeye rahatça bakabildiği en yakın mesafeyi belirtmektedir. Görme yetisiyle donanmış olsak da baktığımız bir nesnenin ne olduğunu anlayabilmemiz için ona belli bir mesafeden bakmamız gerekmektedir. Bu anatomik olgunun bize söylediği çok şeyler olduğunu düşünüyorum. Gerek yaşadığımız olayları yorumlarken gerekse insanlarla olan ilişkilerimizde bu optimum uzaklığa sahip olabilirsek, çok daha kuşatıcı ve huzurlu bir hayat yaşayabileceğimizi söylemek yanlış olmaz. Dilimizdeki 'durup düşünmek' ifadesinin atalarımızın bilgeliğini yansıttığını söylemek mümkündür. Durup düşünmek, olayları yorumlarken sağduyu ile yorumlamayı, tüm etkenleri göz önünde bulundurmayı ve doğru analiz yapmayı içermektedir. Âdeta punctum proximum'u biliyor gibi bizlere olaylara belli bir mesafeden bakmayı öğütlemişler; 'dur, bütüne bak ve öyle karar ver' demişlerdir. Bunu yapmadığımız zaman vardığımız hükümlerde, aldığımız kararlarda ve uygulamalarımızda telâfisi mümkün olmayan yanlışlıklar yapmamız kuvvetle muhtemeldir.

Benzer şekilde, insanlarla olan ilişkilerimizde de dâima bir mesafe bulundurmak, tüm tarafların lehine olan bir durumdur. 'Çok muhabbet, tez ayrılık getirir' diyen atalarımız yine ferâset örneği sergileyerek bize bir başka punctum proximum örneği sunmuşlardır. Bu atasözü ile ilişkilerde dengeyi tutturmanın ve araya mesafe koymanın önemini anlıyoruz. Araya koyacağımız mesafe, bizi koruyacak, özgünlüğümüzü sağlayacak ve yeri geldiğinde 'biricik' olduğumuzu göstermemize katkıda bulunacaktır. Kendimizi tüm yalınlığımızla ortaya sunmak samimiyet değildir. Aksine, bizi sıradanlaştırarak hiçbir gizemi olmayan ve kolaylıkla harcanabilecek bir duruma sokacaktır. Fransız filozof Gaston Bachelard 'Mekânın Poetikası' adlı eserinin Kabuk bölümünde verdiği çarpıcı bir örnekle âdeta bu durumu anlatmaktadır:

Leonardo da Vinci, DeFTER'inde² şöyle der: 'Dolunay olduğunda istirdiye bütünüyle açılır. Bunu gören yengeç de istirdiyenin içine bir taş ya da dal parçası atarak kapanmasını önler ve sonra da çayırdaki otlar gibi yer onu. Âdet olduğu üzere Leonardo bu masaldan bir ahlak dersi çıkarır: Gizini açığa çıkaran ağız, boşboğaz dinleyicisinin insafına kalır.'

Kısacası biraz kabuk, biraz mesafe hem bizi koruyacak hem de bize iyi gelecektir. Bu mesafe bize; kendimizi tanımayı, âlemi anlama çabasını ve bu kozmozdaki yerimizi algılama gayretini de kazandıracaktır. Üstad Sezai Karakoç, Yitik Cennet adlı eserinde şöyle der: 'Bir sarkaç gibi bir ölüme bir hayata gidip gelen ruhlarla, sadece biyolojik yaşantının içinde vakit dolduran ruhlar arasında ne büyük uçurum vardır.' Sadece biyolojik yaşantının rutininde debelenen insan, tabiattaki ritme de aykırı düşmektedir. Sarkaç ile betimlenen ritim ise tabiatta uyumlu, bir öyle bir böyle oluş hâlidir. Kış ile yaz, gece ile gündüz gibi kendi âhenginde devam eden bir döngü ve bunun insan hayatındaki izdüşümleri bize bizi anlatmak için birer anahtar gibidir. Eğer o anahtarı iyi kullanabilirsek, imtihanımız olan kapıları birer birer açıp menzile varabiliriz. Ünlü Fransız yazar Honore de Balzac, Vadideki Zambak adlı romanında şu cümlelere yer vermiştir:

'Tabiatı bütün büyüklüğü içinde görmeye alışmış kimseler, onda her şeyin benzeşme yoluyla birliğe doğru gittiğine tanık olurlar.'

Eğer biz de gözümüzün görmesiyle alâkalı olan punctum proximum prensibini tabiatın bütünlüğü içinde görüp, kendi yaşantılarımıza uygulayabilirsek, o bütünlüğün ritminin gerçek bir parçası olur ve o ritim içinde huzuru buluruz. Bunun üzerine koyacağımız daha büyük bir gayretle ise huzur bulmakla kalmayıp, huzur veren de olabiliriz. Bunun nasıl olacağını yine Sezai Karakoç'tan dinleyelim:

Suyu arayan adam değil,

suyun aradığı adam ol sen de

Sen doğu olursan güneş sana gelecektir

Sen kuşluk olursan kuş sende ötecektir.

(Hızlarla Kırk Saat)

1. Göz ve görsel sistemlerin tıbbî bozuklukları ya da anormalliklerinin teşhisi ve tedavisiyle ilgilenen sağlık ve tıp uzmanlık alanı.

2. Leonardo da Vinci (yaklaşık 1480 – 1505 yılları arasında) gözlemlerini, çizimlerini, hesaplamalarını vs. notlar şeklinde defterlere yazmıştır. Bu defterlerden beş tanesi İngiltere'deki Victoria & Albert Müzesi'nde bulunmaktadır.

ETZADE®

Etin en lezzetli hali

Hermannstr . 120

12051 Berlin

030 239 02 564

Restoranımız her gün
sabah 5:00'den
gece yarısına kadar açıktır.

Kaliteli ve Taze Malzemeler

Kullanmakta olduğumuz malzemelerimizin **kalitesi** ve **tazeliliğinin** yanı sıra yemeklerimizin sevgiyle hazırlanmasına ve **mekanımızın büyüleyici ambiyansına** özel önem veriyoruz. Türk yemek kültürünün özel çekiciliğini **Etzade** ile yaşıyın.

Türk Mutfağının Geleneksel Lezzetleri

2012 yılından bu yana **Türk mutfağının geleneksel lezzetlerini** sizlerin damak tadı ile birleştiren **Etzade Restaurant**, konuklarını ülkemize özgü **misafirperverliği** ile büyülemeye devam etmektedir.

Kişilik Gelişimi Nasıl Sağlanır?

Psikoaktüel Ekibi

Kişilik ne yazık ki toplum içinde tam olarak anlaşılamamış ve doğal olarak da gelişimi tam olarak desteklenmeyen bir unsur haline gelmiştir. Pek çok kişi kişisel gelişim ile kişilik gelişimini birbirine karıştırmaktadır. Böyle bir durumun yaşanmaması için kişilik nedir ve gelişimi nasıl sağlanır detaylı incelenmelidir.

Kişilik Nedir?

Kişilik, bir kişinin düşünce, duygu ve davranışlarının bütünsel ve tutarlı bir şekilde birleşimidir. Kişilik, bir insanın doğuştan gelen kalıtsal özellikleri, çevresel faktörler ve yaşam deneyimleriyle şekillenir. Kişilik, insanların dünyaya nasıl bakacağı, kendilerini nasıl göreceği ve başkalarıyla nasıl etkileşim kuracakları hakkında bir fikir verir.

Kişilik, psikolojik teoriler tarafından farklı şekillerde açıklanmıştır. Bunlardan biri, beş faktör teorisi olarak da bilinen “Big Five” kişilik özellikleri teorisidir. Bu teori, beş temel kişilik özelliği olduğunu savunur: açıklık, sorumluluk, dışadönüklük, uyumluluk ve duygusal denge. Bu özellikler, insanların kişiliklerini tanımlamak için kullanılabilir ve birçok kişilik testinde kullanılır.

Diğer kişilik teorileri, psikanalitik, insanistik ve sosyal-kültürel yaklaşımlar gibi farklı odaklara sahiptir. Ancak, hepsi insanların kişiliklerinin bir kombinasyonu olduğunu kabul eder ve kişiliğin gelişiminin birçok faktörün bir araya gelmesiyle olduğunu vurgular.

Kişilik, bir kişinin davranışlarını, ilişkilerini ve yaşam deneyimlerini etkiler. Bu nedenle, kişilik özelliklerini anlamak ve geliştirmek, bireylerin hayatlarında önemli bir rol oynar. Kişilik, değişebilir olmasa da kişiler, terapi ve danışmanlık yoluyla kişiliklerinde değişiklikler yapabilirler.

Kişilik Özellikleri Nelerdir?

Kişilik özellikleri, bir kişinin düşünce, duygu ve davranışlarını belirleyen kalıcı özelliklerdir. Psikolojide, farklı kişilik özelliklerini tanımlayan birçok teori ve model vardır.

Beş Faktör Modeli

Beş faktör modeli kişilik özelliklerinin açıklık, sorumluluk, dışadönüklük, uyumluluk ve duygusal denge olmak üzere beş ana faktörden oluştu-

ğunu ileri sürer.

Kişilik kuramı, bireylerin kişilik özelliklerinin gelişimi ve değişimi konusunda anlayışımızı arttırmaya yardımcı olur ve aynı zamanda kişilik özelliklerinin birçok psikolojik rahatsızlıkla ilişkili olduğunu da gösterir. Bu nedenle, kişilik kuramı, psikoloji alanında oldukça önemlidir.

Kişilik Gelişimi Nasıl Sağlanır?

Kişilik gelişimi doğumdan itibaren etkilendiğimiz çevre, deneyimler ve genetik faktörlerin bir kombinasyonu tarafından şekillenir. Ancak kişilik, yaşamımız boyunca da değişebilir ve gelişebilir. Kişilik gelişimini sağlamak için şunları yapabiliriz:

Kendimizi tanımak: Kendimizi tanıyarak, kişilik özelliklerimizi, güçlü yönlerimizi ve zayıf yönlerimizi belirleyebiliriz. Kendimize karşı dürüst olmak, eksiklerimizi kabul etmek ve geliştirmek için çalışmak, kişilik gelişimimizi destekleyecektir.

Öğrenmeye açık olmak: Yeni deneyimler edinmek, öğrenmek ve keşfetmek kişilik gelişimimizi destekleyebilir. Farklı insanlarla tanışmak, yeni aktiviteler denemek ve farklı bakış açılarına açık olmak, kişisel büyüme ve gelişim sağlayabilir.

Kendimize meydan okumak: Kendimize meydan okumak, yeni şeyler öğrenmek ve korkularımızla yüzleşmek, kişisel büyüme için önemlidir. Kendimize zorlu hedefler koymak, kendimizi geliştirmek için farklı yollar aramak ve sınırlarımızı genişletmek, kişilik gelişimimize katkıda bulunabilir.

Kendimize iyi bakmak: Kendimize iyi bakmak, bedenimiz ve zihnimiz için önemlidir. Yeterli uyku almak, sağlıklı beslenmek, egzersiz yapmak ve stres yönetimi gibi faktörler, kişilik gelişimimize olumlu etkiler yapabilir.

Kendimize saygı duymak: Kendimize saygı duymak, özgüvenimizi artırmak ve kendimizi geliştirmek için önemlidir. Kendimize değer vermek, kendimizi sevmek ve kabul etmek, kişilik gelişimimizi destekleyebilir.

Kişilik gelişim süreci hayat boyu süren bir süreçtir ve bu süreci desteklemek için, yukarıdaki faktörleri dikkate almak önemlidir. Ayrıca, danışmanlık, psikoterapi veya koçluk gibi profesyonel destekler de kişilik gelişimini destekleyebilir.

Konserveye [Hikâye] Sıgmayanlar

Fatma Türk

20

KÖPRÜ DERGİSİ

“*Sen uyursan, başaklar da uyur!*” Karısının sağlığı yerindeyken güncesine yazdığı son cümleydi. Aralarındaki uçurum ne zaman açılmıştı, kara kara bunu düşünüyordu şimdi Yalçın Bey. Oysa her şey ne de güzel başlamıştı. Yüksek lisansını yurtdışında bitirdikten sonra memlekete gitmiş ve köyün en güzel kızıyla evlenmişti. Başak Hanımla birlikte el memleketine tekrar geri dönmüşlerdi. Kalabalık aile ortamından çıkıp iki kişilik bir dünyada kendini bulmaya çalışan Başak Hanım epey zorlanmıştı. Evlilik bir şans meseleseydi ne de olsa. Nasıl gideceğine dair en ufak bir ip ucu vermeyen, bilinmezliklerle dolu bir kurumdu. Birçoğumuz, akarsuyun yüzeyine bırakırız kendimizi. Önce akıntıyı tanımaya çalışır, sonra suyun kaldırma kuvvetine güveniriz. Bazen işler ters gider, boğulmamak için çırpınırız. Bazen de güvenli bir kıyıya kadar kulaç atarız. İkincisini başaranlar artık korku duymazlar, akarsuyun huyunu öğrenmişlerdir. Ne zaman duracaklarını, ne zaman yüzeceklerini iyi bilirler. İşte Başak Hanım da ters yöne yüzmekten yorulmuş ve gürül gürül akan suyun yüzeyinde

derin bir uykuya dalmıştı.

Yalçın Bey yaşadığı ülkenin düzenine yarasız şekilde işini titizlikle yapıyordu. Her zaman dakikti. Patronunun gözüne girmek için eve dosya dosya iş taşır, geç saatlere kadar çalışırdı. Yükselmekten başka bir derdi yoktu. İşinde her şey yolundaysa, gerisi bir şekilde hâllolurdu. Başak Hanım örf ve âdetlerine bağlı, saygıda kusur etmeyen, son derece itaatkâr ve hamarat bir kadındı. Dışarıdaki iş disiplininin içeriye de sirayet etmesiyle, hiyerarşik düzen karı kocayı ele geçirmişti.

Başak Hanım, ne zaman kocasıyla konuşmaya çalışsa, bu girişimleri çoğunlukla hüsrarla sonuçlanıyor, sözü hep havada kalıyordu. Yalçın Beyin aklında sadece rakamlar vardı, yetiştirmesi gereken dosyalar, evraklar ve kağıtlar vardı... Bir gün kahvaltı masasında utana sıkıla: “Bugün çalışmasan, biraz çıkıp dolaşsak, olmaz mı?” diye sordu Başak Hanım. Yalçın Bey içine gömüldüğü gazetesinin üstünden burnunu uzatarak, “Bugün olmaz, yarına kadar fizibilite raporlarını yetiştirmem lazım”, dedi.

Gündelik işler hep aynı monotonlukta de-

vam ediyordu. Başak Hanımın, birkaç market dışında uğradığı bir yer yoktu. Dil kursuna gitmesine kocası karşı çıkmıştı. Sosyalleşme adına yaptığı tek şey, evin yakınındaki parkta dolaşıp, bankta oturmak ve soluklanmaktı.

Kocasının uzun iş gezisine gittiği haftalarda, buzluğu yiyeceklerle doldurmak için hummalı bir hazırlığa girişirdi. Kıtık kapıdaymış gibi çalışırdı. Domates ve fasulyeleri konservele doldururken, aniden mutfığa köyün havası eşlik ederdi. Yine kışlık salça hazırladığı bir gün, telefon çaldı. Arayan annesiydi: “Kızım, nasılsın, epeydir aramadın,” Annesinin sesini duyar duymaz duygulanan Başak Hanım, domatesli ellerini unutup gözlerini sildi: “Ne olsun anne, iş güc hep aynı. Çok özledim sizi, iyice bunaldım burada,” dedi. Annesi konuşmanın nereye gideceğini tahmin ettiğinden, hemen araya girdi: “Kızım, bunalacak ne var, bir elin yağda, bir elin balda. Köyün kızları senin yerinde olmak için neler vermezdi. Şikayeti bırak da, evinin hanımı ol. Hem gül gibi kocan var, vurmaz, dövmez, içmez, sızmaz. Daha ne istiyorsun!” dedi. “Anne, dayanılacak gibi değil, içim çekiliyor, artık aynalara bile bakmak istemiyorum!” deyince annesinin sesi çocukluğundaki gibi yükseldi. “Bana bak kızım, sakın bırakma kendini! Maazallah kocanın gözünden düşersin, yüzüne bakmaz. Allah ondan razı olsun, bizi de burda hiç ihmal etmiyor. Ah bir de çocuğunuz olaydı... Vermedi işte Mevlam! Şımarıklığı bırak artık, kendine derhal çekidüzen ver!” deyip hışımla telefonu kapattı. Başak Hanımın tutunabileceği dallar kurumuş, belki de hiç yeşermemişti.

Yüzünü yıkamak için banyoya doğru yürüdü. Salondaki aynanın önünden geçerken yansıısıyla göz göze geldi. Yanağına yapışmış domates kabuğu onu çocukluğuna götürdü. Babasından yediği tokatlardan sonra burnunun kanaması bitmezdi. Dayanamayıp, gözlerinin içine baka baka yüksek sesle ağlamaya başladı. Elinden gelse, aynadaki kadının yanaklarını silip, teselli edecekti. Hıçkırığa hıçkırığa inliyordu. Yaşadığı evin duvarları böylesine bir feryadı ilk defa işitmişti. Aynı zamanda burnu kanamaya başladı. Üstelik bu sefer hiçbir darbe almamasına rağmen! O sırada kapı açıldı, Yalçın Bey karısını kanlar içinde görünce ne yapacağını şaşırdı. Başak Hanım susmadan ağlıyor, tek bir kelime etmiyordu. Kocasının eli ayağına dolaşmıştı, karısını rahatlatmak için çırpınıyordu. Ne yaptıysa işe yaramadı. Karısını bir türlü yatıştırıyordu. Son çare olarak aklına sakin-

leştirici vermek geldi. Başak Hanım ilaçların tesiriyle derin bir uykuya daldı. Yalçın Bey etrafa bakındı, karısını bu hâle getiren şeyi bulmak, onu acıtan şeyi yok etmek istiyordu. Ancak bir şey bulamadı.

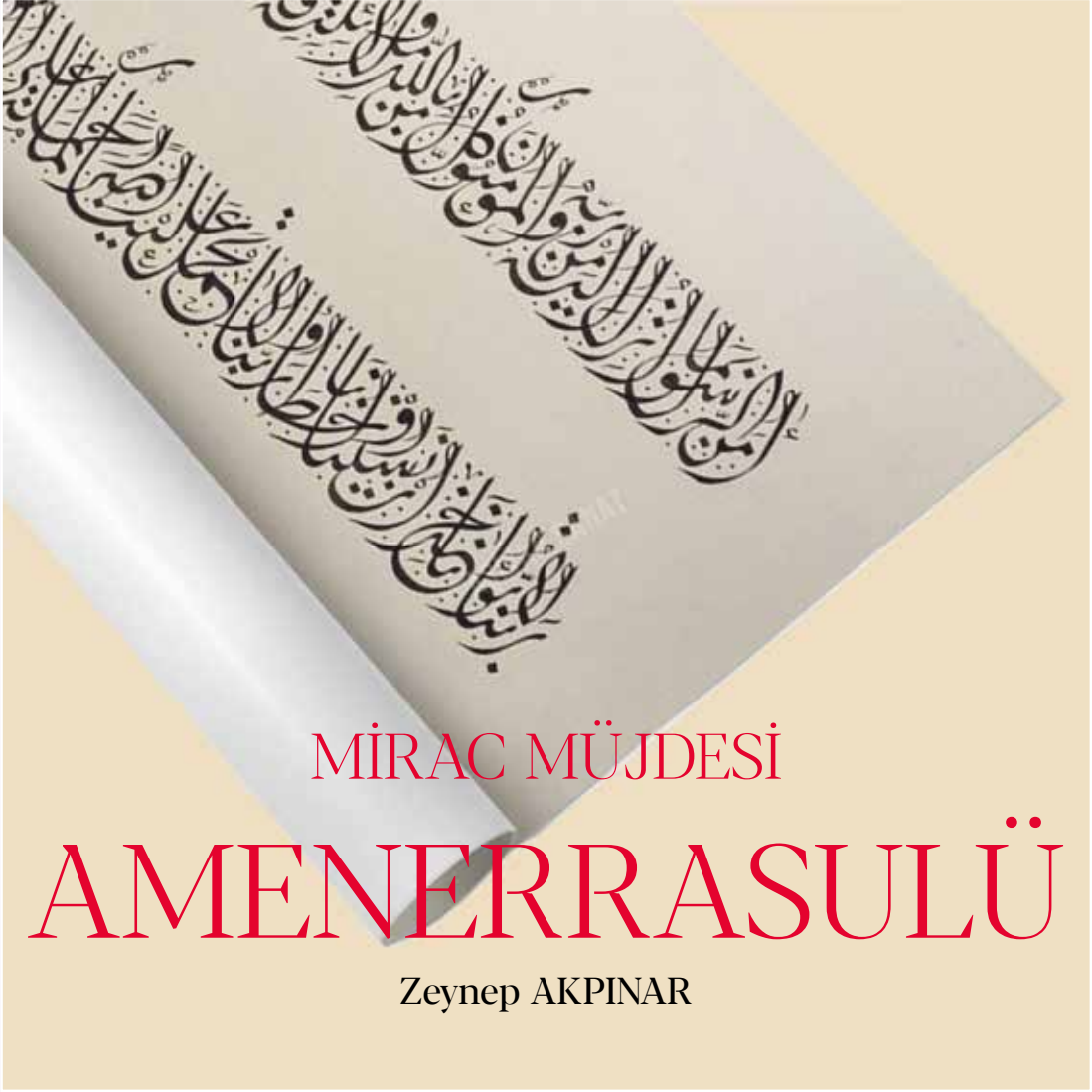
Aradan günler, haftalar geçti. Artık Başak Hanım hiç konuşmuyor, yaşayan bir ölüyü andırıyordu. Her şeyden elini ayağını çekmişti. Susarak, kendisiyle dışarı arasına kalın bir duvar örmüş, sert kabuğunu kimsenin kırmasına izin vermiyordu. Yalçın Bey, işlerin çığırından çıktığını fark etmiş, karısını doktor doktor gezdiriyordu. Buhranlı günler bütün evi, hatta yaşadıkları ülkeyi bile dev bir hortum gibi içine çekiyor, oradan oraya savuruyordu. En son gittikleri doktor, karısının yaşamayı bıraktığını, mücadele etmediğini söyledi. Yapılacak tek şeyin ilaç tedavisi olduğunu, düzenli almazsa, daha ağır rahatsızlıkların kapıda beklediğini belirtti. Yalçın Bey ev işleri için bir yardımcı tutmuştu. Karısının ilaçlarını aksatmamasına özen gösteriyordu. Artık çoğunlukla evde vakit geçiriyor, dosyalarını karısının yanı başında inceliyordu. Başak Hanım ilaçların etkisiyle uyuyor, yardımcı ev işlerini yapıyor, Yalçın Bey evrakların arasında bir görünüp bir kayboluyordu.

Başak Hanımın durumunda hiçbir değişiklik olmadan aylar geçmişti. Yalçın Bey evde çalışmaktan ve karısının düzelmeyen durumundan iyice bunalmıştı. Temiz hava almak için pencereye yöneldi. İhlamların en güzel koktuğu zamandı. Camı açtı, benzersiz kokuyu derinlerine kadar çekti. Daha önce bunu neden yapmadığını düşündü. İlk havanın verdiği sarhoşlukla gözü, karısının güncesine kayıverdi. İlk defa karşı koyamadığı bir merakla sayfaları tek tek okudu. Aslında izinsiz okumak âdeti değildi, lakin karısına ulaşmanın da başka bir yolu yoktu. Defterin ilk sayfaları baştan sona doldurulmuş, yazılar sonlara doğru giderek azalmıştı. Sayfanın ortasındaki bir cümleye takıldı gözü:

“Oturdüğüm koltuk kadar yer kaplıyorum şu dünyada!”

Bu cümle Yalçın Beyi derinden sarsmıştı. Görmeyen gözlerine, duymayan kulaklarına, sonra da karısına uyuması için ilaç veren ellere kızdı. Tek bir kelime etmedi. Yüksek mevkisi, bol sıfırlı hesabı, o an için hiçbir anlam ifade etmiyordu. Asıl darbeyi son cümleyle aldı:

“Sen uyursan, başaklar da uyur...”

MİRAC MÜJDESİ

AMENERRASULÜ

Zeynep AKPINAR

22

KÖPRÜ DERGİSİ

Amenerrasulü Kuran-ı Kerim'in ikinci ve en uzun suresi olarak bilinen Bakara Suresinin son iki ayetidir (Bakara / 285 -286). Birçok ayetin nüzul sebebi olduğu gibi, bu ayetlerin de iniş sebebi yaşanmıştır. Nitekim Peygamber Efendimiz (sav), "İçinizdekini açıklasanız da gizleseniz de Allah onunla sizi hesaba çeker." ayetini ashabına bildirince, Sahabe'nin kalbinde eşi görülmemiş bir endişe ve korku belirir. Bu korku üzerine de Alemlere Rahmet (sav) Efendimiz ashabına, "İşittik, itaat ettik ve teslim olduk." demelerini buyurur. Allah bu hadisenin akabinde müminlerin kalbindeki iman gücünü pekiştirmek üzere Amenerrasulü'de geçen bu iki Ayet-i Kerimeyi inzal eder.

Nüzul sebeplerinin en önemli hikmeti, toplumda meydana gelen bir problemi çözmek ve aydınlığa kavuşturmadır. Bazen de bilinçsizce yapılan hatalardan dolayı uyarmak ve onları düzeltme fırsatı vermektir. Allah (c.c) kullarını eğitmek istemekte, hidayet rehberi olan Kur'an-ı Kerimi bizlere yol olarak gösterip, karanlıklarımıza ışık tutmaktadır.

Amenerrasulü diye bilinen (Bakara/285-286) bu iki ayetin anlamı şöyledir:

"Peygamber, Rabbinden kendisine indirilene iman etti, mü'minler de (iman ettiler). Her biri; Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiler ve şöyle dediler: "Onun peygamberlerinden hiçbirini (diğerinden) ayırt etmeyiz." Şöyle de dediler: "İşittik ve itaat ettik. Ey Rabbimiz! Senden bağışlama dileriz. Sonunda dönüş yalnız sanadır." (Bakara / 285).

Allah bir kimseyi ancak gücünün yettiği şeyle yükümlü kılar. Onun kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararına. (Şöyle diyerek dua ediniz): "Ey Rabbimiz! Unutur, ya da yanılırsak bizi sorumlu tutma! Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme! Bizi affet, bizi bağışla, bize acı! Sen bizim Mevlâmızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et." (Bakara / 286).

Surenin bu son iki ayetinin fazileti hakkında

birçok sahih Hadis-i Şerif vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

Peygamber Efendimizden, bir kişi bu ayetteki dualarla dua ettiği zaman, Allah tarafından “peki yaptım” buyrulduğu rivayet edilmiştir. (Yani duanızı kabul ettim. İsteklerinizi işittim.) (Tirmizi).

“Her kim bir gece içerisinde Bakara Suresinin iki ayeti Amenerrasulü’yü okursa, artık o iki ayet ona (ibadet etmek ve belalardan korunmak bakımından) kâfi gelir.” (Buhari)

Bu Hadis-i Şerif ışığında yatsı namazından sonra, Âmenerrasulü okumamız tavsiye edilir. Ve ayrıca vefat eden kimsenin ruhuna okunacak surelerden en bilineni Yasin-i Şerif’tir. Kabir ziyaretinde bulunulduğunda okunabilecek bir diğer sure önerisi olarak, Amenerrasulü’yü okumaya, dilinden dökülen incileriyle Efendimiz işaret etmektedir:

“Vefat eden Müslüman’ı fazla bekletmeyin, kabrine götürmekte acele edin. Kabrinde onun başucunda Fatiha, ayak ucunda ise Bakara Suresinin sonunu okuyun.” [Taberani]

Ve Hadis-i Şerifler cennet hazinelerinin müjdeleri ile devam etmektedir.

“Dört şey Arşu’r-Rahman’ın altındaki hazinenin indirilmiştir. Bunlar Fatiha-i Şerif, Ayetel-Kürsi, Sure-i Bakara’nın sonu (Amenerrasulü) ve Kevser Suresidir.” (El-Mütteki)

“Allah Teâlâ, Bakara Suresini iki ayetle sona erdirdi ki bunları bana arşın altındaki bir hazinenin verdi. Bunları öğreniniz, kadınlarınıza, çocuklarınıza belletiniz, öğretiniz. Çünkü bunlar hem rahmettir, hem duadır, hem Kur’an’dır.” (Dârimî, Fezâilü’l-Kur’an)

Miraç gecesi Peygamberimize vahyolunan müjdelerden birisi de Amenerrasulüdür. Efendimiz miraca çıkarıldığı zaman, kendisine üç hediye verilmiştir. Bunlar:

1. Beş vakit namaz
2. Bakara Suresinin son iki ayeti (Âmenerrasulü)
3. Ümmetinden Allah’a şirk koşmadan ölenlerin büyük günahlarının bağışlanacağı müjdesi (Müslim)

İslam bilginlerinin görüşlerini de ekleyelim, zenginlik olsun. Amenerrasulü daha sıkça bir rituel haline getirerek okumayı teşvik etme noktasında;

Ömer bin Hattab’ın, akli yerinde olan Müslüman’ın Amenerrasulü okumadan uyumaya-çağı görüşü hakimdir.

İmâm-ı Nevevî’nin, Amenerrasulü okumanın geceyi ihya etme ve kötülüklerden korunma için yeterli olduğu görüşü hakimdir.

İbni Âbidîn’in, cenazeyi definden sonra, çevresinde oturup ya da çömeliş, sessizce Bakara Suresinin başını ve sonunu okumanın ölü için dua ve istiğfar önemi taşıdığı görüşü hakimdir.

Amenerrasulü’nün yer aldığı Bakara Suresinin başında Allah’ın iyi kullarının gayb âlemine, doğru yolu göstermek üzere gönderilmiş Kur’an’a ve ondan önce gelen kitaplara iman ettikleri, namazı kılıp zekâtı verdikleri, Allah’ın verdiği mallardan O’nun rızası için harcamalar yaptıkları, bu iman ve güzel ameller sayesinde Allah rızasına uygun bir hayat sürüp iki cihan saadetine nail oldukları bildirilir. Arkadan tafsilâta geçilerek, daha önce gelen kitaplar, peygamberler, ümmetler, Allah’ın onlara bahsettiği çeşitli nimetler, nankörlükler, isyanlar anlatılmış, bunlardan ibret alınarak İslâm’ın getirdiği hidayetten sapılmaması pekiştirilerek istenmiştir.

Bu sure, hicretin ilk yıllarında geldiğinde muhatapları büyük ölçüde Allah’ın rızasına uygun bir hayat yaşıyorlardı. O’nun rızası için her şeylerini geride bırakarak Medine’ye hicret etmiş muhacirlerle, onlara her şeyleriyle kucak açmış ensar vardı. Allah Teâlâ, surenin sonunu getirirken bu kullarına bir mükâfat olmak üzere, onlar hakkındaki hükmünü, onların kendi nezdindeki yer ve değerlerini bildirmek istemiş, böylece ilk Müslümanların yolunu izleyecek olanlara da bir dinî hayat dersi, kul ile rabbi arasındaki ilişkiyi kurmanın yolu hakkında bir anahtar vermiştir. Resul ve çevresindeki müminlerin imanlarının ve itaatlerinin Allah tarafından tasdik edilmesi eşsiz bir iltifat, emsalsiz bir saadet vesilesidir. Bu tasdiki takip eden niyaz talimi ise kulluk yolundaki iniş çıkışları göstermekte, iyi niyetli kulların istemeden meydana gelen kusurlarını Yüce Mevlâ’nın bağışlayacağına işaret etmektedir.

Hiz. Peygamber’in ümmetine gelen en son ve kâmil dinin başta gelen özelliklerinden biri olan “kolaylık” temel kuralını dile getirmekte; esasen kulluğun güç olmadığını, çünkü Allah’ın kullarına güçlerini aşan yükümlülükler buyurmadığını açıkça ortaya koymaktadır. Ve ayrıca Muhammed ümmetinin unutma ve yanılma sebebiyle meydana gelen kusurlarının Allah tarafından bağışlandığı müjdesini vermektedir. Surenin başıyla sonu âdeta bir levhanın iki parçası gibi birbirini tamamlamaktadır. Nitekim ümmetin geleneğinde de hem özellikle okunarak hem de levhalaştırılıp itina ile duvarlara asılarak bu özellik hayata geçirilmiştir.

İrfan ehli İmam Gazali, “Kur’an-ı Kerim, ışıkları her köşeye saçılıp yayılan bir güneştir.” der.

Evlerimizde, gönüllerimizde güneşimiz hiç sönmesin! Amin...

İKRAM®

GIDA TOPTANCISI

Lebensmittel & Grosshandel

www.ikram-food.de

Wir beraten Sie gerne!

(030) 398 85 216

Flottenstrasse 24c - 13407 Berlin

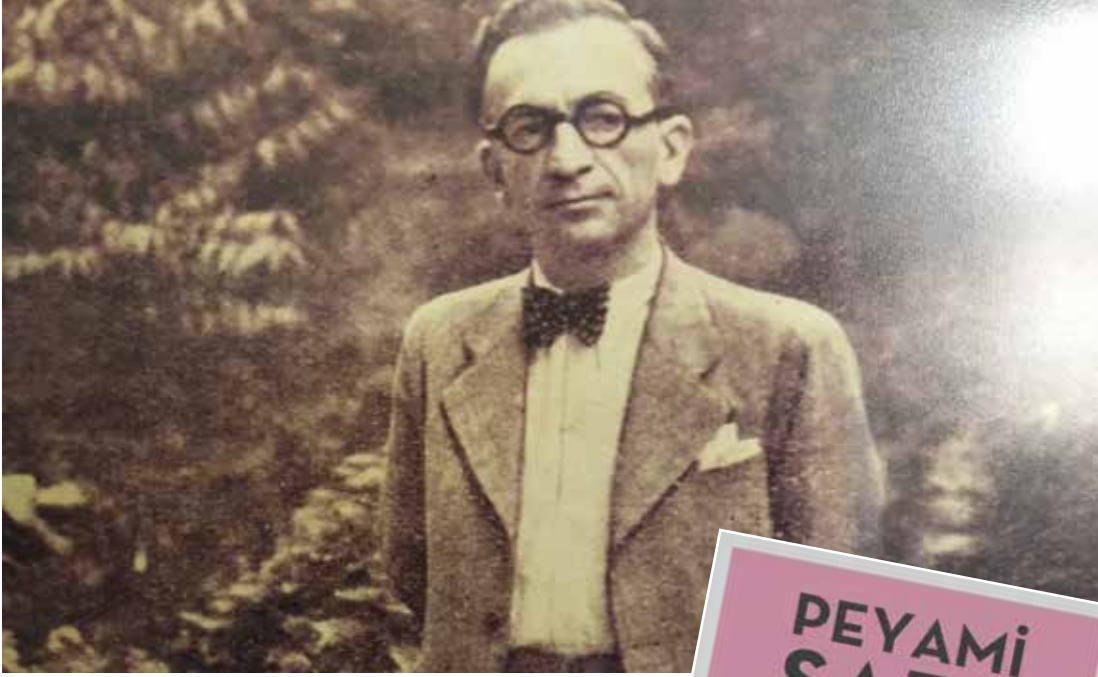
info@ikram-food.de

ipek

ANADOLU'DAN GELEN LEZZET

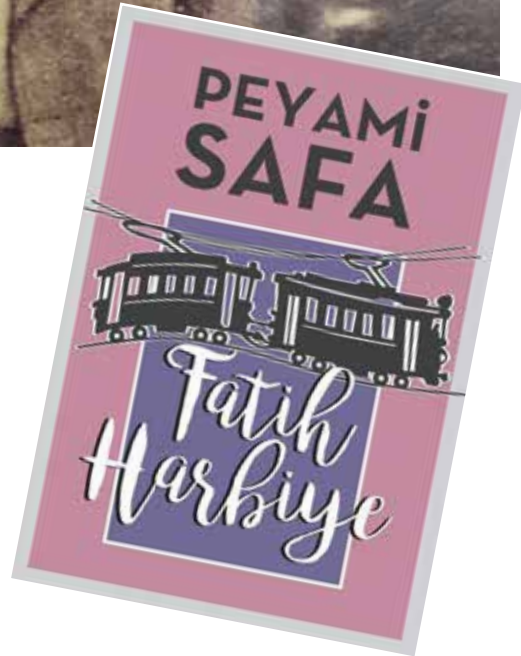
Fatih-Harbiye

Halil İbrahim Arslan
Eğitimci-Tarihçi

Peyami Safa: Nisan 1899'da İstanbul'da dünyaya gözlerini açan ve daha lise yıllarda yazı hayatına adım atan yazar, 15 Haziran 1961'de yaşama veda etti. Sanat, edebiyat, felsefe, psikoloji, sosyoloji gibi değişik alanlarda kaleme aldığı yazılarla, çok yönlü bir yazar olarak yaşamı boyunca edebiyat dünyasına çeşitli eserler kazandırdı.

Fatih-Harbiye, yazarın olgunluk döneminin eseri olarak değerlendirilmektedir. Kadim şehir İstanbul'un iki eski ve muhteşem bakımından birbirinden maddi ve manevi olarak birçok fark arz eden iki semtinin nazarında Doğu-Batı çatışmasını ve yanlış batılılaşmayı bu kitapta iki farklı dünyadan karakter ve yapılarla ele almıştır.

Alaturka ve alafranga kavramları kültürel ve toplumsal açıdan karşılaştırılarak okuyucuya sunulmuş ve bu kavramlar, gerek insanların akıl dünyalarında, gerekse günlük hayatlarındaki yansımaları sorgulanarak tahlil edilmeye çalışılmıştır. Roman, ebeveynler ile çocukları

arasındaki konuşmaları resmederken, nesiller arası medeniyet çatışmalarına da dikkat çekmektedir.

Yazar, Tanzimat'tan beri durmadan yayılan lakin içerikten yoksun maddecilik ve şekilcilik düzeyine indirgenmiş yanlış batılılaşmaya ve bunun akabinde ortaya çıkan ruhsal bunalımlara da canlı örneklerle yer vermek istemiştir.

Zevk ve haz dolu bir yaşam arayışıyla yola çıkıp, asıl huzuru yakalamadan mutlu olunmadığı, insanın öz kimliğinden uzaklaşınca nasıl bunalımlara sürükleneceği de eserin başka bir yönünü oluşturur.

VİCDANIN SESİ KESİLMEZSE AKLIN SESİ DUYULUR!

Asiye Tanrıöver Türkan

Aile Danışmanı

Hayatı anlamlı kılan, anı anlamlı olarak yaşamaktır. Anlam ise her birimize göre değişen bir olgudur. Ömer bin Abdülaziz, "Kim ilmi olmadan Allah'a kulluk etmek isterse, ifsat ettiği, ıslah edeceğinden fazla olur." demekle ilmin merkezini bize sunmaktadır.

İlim anlamayı, anlamak inanmayı, inanmak tanımayı, tanımak da güveni oluşturur. Güven sevgiyi, sevgi sorumluluğu, sorumluluk farkındalığı, farkındalık kurallara uymayı gerekli kılar. Kurallar doğru hareketi, doğru hareket etmek de bizde mutluluk, iç huzur olarak yerini bulur.

Hayatı kalbimizle yaşamaya başladığımız, dilimize şefkati, aklımıza da sevgiyi koyduğumuz zaman ömrümüz bolluk içinde, işlerimiz bereket halinde olur.

Söylediğimiz bütün sözler, yaptığımız bütün işler katlanarak daha bu dünyadayken bile önümüze düşer.

Sevginin yüce dağları deldirip sevdiğine eriştiği dillere destan olurken, zalimin zulmünün hiç yanına kâr kaldığı görülmüş müdür?

İçine hırs bulaşmış söylemler bütün güzelliklerden mahrum kalmaya sebeptir. Bu şekilde önceden söylenen bütün negatif söylemler,

sinirlendiğimizde düşüncesizce dahi söylemiş olsak kontratlarımız olarak karşımızdadır.

Çok istememize, gayret etmemize rağmen elde edemediklerimiz acaba bundan dolayı mıdır?

Söylenen bütün sözlerin varlık aleminde karşılığı olduğu bilimsel araştırmaların konusudur. Bütün söylemlerin, yazılan yazılar gibi kaybolmadığı, havada baloncuklar gibi asılı kaldığı iddia edilir.

Hâl böyle olunca bütün söylemler mercek altına alınmalıdır. Bizler sadece dikkate aldıklarımızı unutmayız.

Eminlik cümlesi ile söylediğimiz her söylem hayatımızda eylem olarak karşımıza çıkar.

Allah Resulü, “Sakin kınamayın, kınadığınız başınıza gelmedikçe ölmezsiniz.” demiştir.

“Asla yapmam, asla vermem, asla gelmem!” gibi eminlik ifadesi ile söylenen bütün sözler gibi elimizin, ayaklarımızın, gözlerimizin şahitliği içinde olan bütün yaşanmışlıklar bizden kaçan enerji misali gibidir. Ve muhakkak hem bu dünyada hem de ölüm akabinde karşımıza çıkacağı her birimizin malumudur.

Her birimiz yazsak da yazmasak da aslında birer yazarız. Zira Rahman ve Rahim olan Allah, İsra Suresinin 14. Ayetinde, “İşte kitabını oku! Bugün hesaba çekici olarak senin nefsin sana yeter.” diye buyurmuştur.

O halde her söylem aklımıza yüklediğimiz program gibidir. Söylemler niyetlere, niyetler güzel bakmaya, güzel bakma da ilme dayanmalıdır.

Hayatı anlamlı kılan, anı anlamlı olarak yaşamaktır. Anlam ise her birimize göre değişen bir olgudur. Ömer bin Abdülaziz, “Kim ilmi olmadan Allah’a kulluk etmek isterse, ifsat ettiği, ıslah edeceğinden fazla olur.” demekle ilmin merkezini bize sunmaktadır.

İç dünyamızla çatıştığımız müddetçe içten huzurlu olamayız. Bazen geçici mutluluğu huzur sanır, içimizden gelen sesi devamlı bastırabiliriz. Duymamak, görmemek, haklı çıkmak için birçok sebep de bulabiliriz.

Hiçbirimiz yalanı, hırsızlığı, adam öldürmeyi, dedikoduyu, iftirayı, zınayı, terörü, şiddeti doğru sayıp güzel görmeyiz. Bunun yanında yerlerin ve göklerin yaratıcısının Allah olduğunu asla inkar etmeyiz.

Allah tasavvurumuz yanlış olursa, inancımızın üstünü örtmeye çalışırız. Herkesten ve

her şeyden kaçır, herkesi aldatabiliriz. Lakin asla kendimizden kaçır, kendimizi aldatamayız.

İç huzurumuzun olması yaratılışımızla bütünleşmekle olur. Bedenimize yüklenen ruh ile insan oluruz. Ruh, bilgisayara yüklenen yazılım programı olarak düşünürsek, daha iyi anlarız. Yazılımı yüklenmemiş bilgisayar kullanılamıyorsa, bizler de yazılım programımıza göre hareket etmezsek ve kurallara uymazsak mutlu olamayız, mutlu da edemeyiz. Kullanılan bilgisayara bile her an virüs bulaşma ihtimali vardır. Güncellemesi yapılmayan telefonlarımız kapanırken, bedenlerimizin kapanmayacağını mı sanırsınız?

Yalan yanlış bilgilere anında ulaştığımız günümüzde virüs kapma ihtimalimiz çok yüksektir. Güncellemeyi, içinde şek ve şüphe olmayan su misali saf olan vahiyle yapmalıyız.

Bizi biz yapan ruhumuz, aklımız, şuuru-muz, irademizdir.

Akıl, bilgi edinmeye yarayan bir güçtür. Bu güç ile bilgi elde eder ve uygulamaya geçeriz.

Şuur, görünen ve bilinen manasındadır. Görünen, bilinen ve her şeyin yaratıcı olan güce karşı durabilir miyiz?

Zannetmek çoğunlukla aldatıcıdır. Geçici nimetlere kanmakla ve geleceği ötelemekle en büyük aldanma içine girebiliriz.

Borçluların borçlarını ödeyip mükafatını göreceği günün olmayacağını idrak etmezsek iyilik yapacağımızı mı sanırsınız?

Vicdanımıza kulak vermeliyiz.

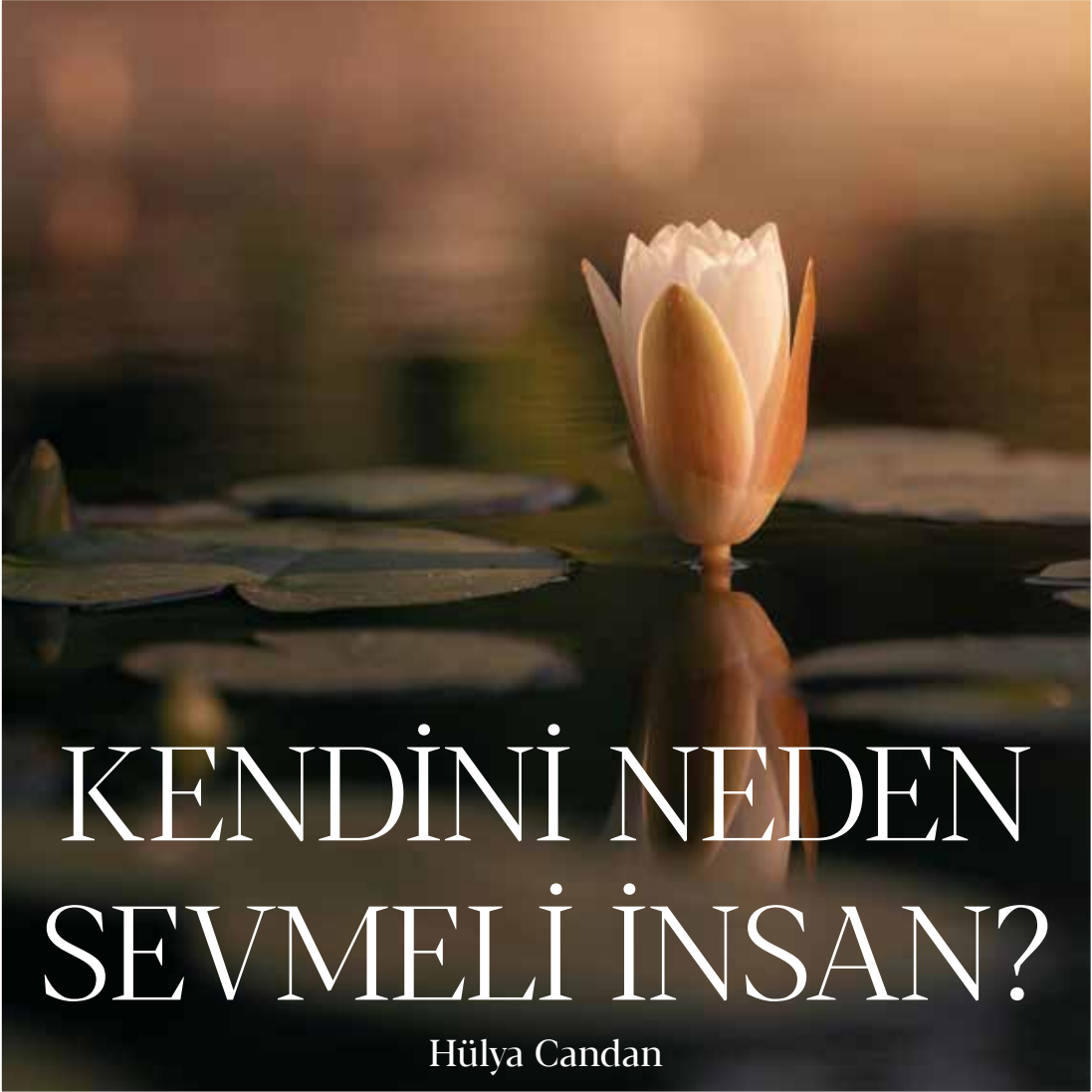
Vicdan iyiye kötünden ayırabilen, kötülük yaptığımız zaman üzülen, iyilik yaptığımız zaman sevinen iç benimizdir. Aslında bilginin de kaynağıdır.

Vicdanımız “evet” derse, akıl onu yalan saymaz. Vicdanımız aklın daima bir adım önündedir. Vicdanımızın “olur” demediğine, aklımızın “olur” demesi, aklımızın virüs kap-tığının açık delilidir.

Vicdanın sesi kesilmezse, aklın sesi de duyacak, iradeyle doğru seçim yapılacaktır.

Hasılı kelam: “De ki: ‘Bu doğrular Rabbinizdendir. İmanı tercih eden inanıp güvensin, görmezlikten gelmeyi tercih eden de kâfir olsun’...” (Kehf, 29)

Hayırla dolsun, selam ve saygılar merhame-ti önceleyip vicdanlarının sesini dinleyenlerin üzerine olsun!

KENDİNİ NEDEN SEVMELİ İNSAN?

Hülya Candan

Çünkü öz sevgi, insanın iç huzurunu bulmasına ve ruhsal dengeyi sağlamasına yardımcı olur. Öz sevgi, kişinin kendisine duyduğu saygı ve sevgiyi ifade ederken, öz güven ve öz yeterlilik de bu sürecin temel taşlarıdır. İnsan kendi yaratılışına da Allah'ın her yarattığına duyduğu hayranlıkla bakmalıdır. Her insanın benzersiz ve özel bir şekilde yaratıldığını kabul etmek, insanın kendi yaratılışına saygı duymasını ve değer vermesini sağlar.

Kendini kabul etmek, hatalarını görmek ve gelişime açık olmak, içsel bir dönüşümün başlangıcıdır. Eleştirilere yapıcı bir bakış açısıyla yaklaşmak, kendine olan saygını artırır ve kişisel gelişimine katkı sağlar. Bu şekilde kişi, kendi eksikliklerini fark ederek üzerinde çalışabilir. Kendi değerinin farkında olmak ve gerçekçi düşünmek ise hayatta daha sağlam adımlarla ilerlemeni sağlar. Kendini sevmek, kendi potansiyelini keşfetmene ve en

iyi versiyonunla buluşmana yardımcı olur. Bu sayede daha mutlu, sağlıklı ve başarılı bir yaşam sürdürebilirsin. Öz sevgiyle dolu bir kalp, çevrene de pozitif enerji yayarak etrafındaki insanlara da ilham verebilir. Bu nedenle kendini sevmek hem senin için hem de çevrendeki diğer insanlar için önemli bir adımdır.

Kendini beğenmek

Gerçek özgüven mi, Yoksa Narsisizm mi? Kendini beğenmek, sağlıklı bir özgüvenin yansıması olabilirken, aşırıya kaçtığında narsisizme dönüşebilir. Kibir, kendini herkesten üstün görmek, kendine hayranlık duymak ve empati eksikliği gibi özellikler, narsistik bir kişiliğin belirtileri olabilir. Bu tutum, insanın içsel dengeyi kaybetmesine, ilişkilerinde sorunlar yaşamasına ve Allah'ın hoşnut olmadığı bir tavır sergilemesine neden olabilir. İslam'a göre kibir, insanın Allah'ın

yarattığı diğer varlıklara saygı duymamasına ve kendini onlardan üstün görmesine yol açar. Kibirli bir kişi, Allah'ın verdiği nimetleri inkar edebilir, başkalarını küçümseyebilir ve hatta Allah'a karşı büyükleme duygularıyla dolabilir. Kendini en iyi, en başarılı, en önemli ve hatasız görmek ise gerçeklikten uzak bir algı olabilir. Gerçek özgüven ise başkalarını küçümsemeden, empatiyle yaklaşarak ve kendi hatalarını kabul ederek gelişebilmektir.

Gerçek özgüven, içsel bir denge ve sağlam bir benlik duygusuna sahip olmayı gerektirir. Kendinizi sevin, ama aynı zamanda diğerlerine saygı göstermeyi de unutmayın.

Empati duygusuyla hareket etmek, başkalarının duygularını anlamaya çalışmak ve onları önemsemek gerçek özgüvenin temel taşlarından biridir. Unutmayın, gerçek güzellik içten gelir ve başkalarına karşı anlayışlı olmak da önemlidir. Kendinizi olduğunuz gibi kabul ederek ve sürekli olarak gelişime açık olarak gerçek özgüveni kazanabilirsiniz.

*“Başkalarından saygı, ilgi ya da sevgi bekliyorsan,
önce sırasıyla kendine borçlusun bunları.
Kendini sevmeyen birinin sevilmesi mümkün değildir.
Sen kendini sevdiğin halde dünya sana diken yolladı mı, sevin. Yakında gül yollayacak demektir.”*

Şems-i-Tebrizi

Öz Sevgi ve Dış Etkenler

İçsel Yolculuğun Haritası Öz sevgi, bir bireyin kendini kabul etme ve değer verme sürecinde önemli bir rol oynar. Ancak bu süreç, çeşitli dış etkenlerden de etkilenebilir. Gençlik gelişimi, bireyin içinde bulunduğu toplumun eğitimi, inancı, ekonomik durumu ve sosyal yaşantısı; duygu, düşünce, bilgi ve değer paylaşımlarını şekillendirir. Bu dış etkenler, öz sevgi yolculuğunda önemli bir rol oynayabilir ve kişinin kendini nasıl gördüğünü etkileyebilir. Ancak asıl önemli olan içsel dengeyi sağlamaktır. Kendinizi tanımak, kabul etmek ve değer vermek için içsel bir yolculuğa çıkmanız gerekmektedir. Dışarıdaki faktörler sizi yönlendirebilir ancak gerçek öz sevgi kendi içinde yatar. Kendinizi gerçekten sevmek ve değer vermek için

dışarıya değil içeriye bakmanız gerekmektedir. Öz sevgi yolculuğunda dış etkenlerin etkisi büyük olsa da, en önemli olanın kendi içsel dengeyi sağlamak olduğunu unutmayın. Kendinizi keşfetmek, kabul etmek ve değer vermek için zaman ayırın. Bu sayede gerçek özgüveni kazanabilir ve hayatınızda daha mutlu ve tatmin edici bir yolculuk yapabilirsiniz.

Öz Sevginin Gücü

İçsel dönüşümün yansımaları Kişinin öz sevgisi, hayatında birçok olumlu etkiye yol açabilir. Biyolojik olarak, öz sevgi stresi azaltabilir, bağışıklık sistemini güçlendirebilir ve genel sağlık durumunu olumlu yönde etkileyebilir. Sosyal olarak, öz sevgi kişinin ilişkilerinde daha sağlıklı sınırlar belirlemesine ve daha pozitif etkileşimler yaşamasına yardımcı olabilir. Gelişim ve davranış açısından ise, öz sevgi kişinin kendine olan güvenini artırarak risk alma cesaretini ve başarı motivasyonunu yükseltebilir. Öz sevgisi olan bireyler genellikle daha mutlu, dengeli ve tatmin olmuş bir yaşam sürerler.

Kendinizi sevmek sadece sizin için değil, çevrenizdeki insanlarla olan ilişkilerinizde de olumlu bir etki yaratabilir. Unutmayın, içsel dönüşümünüzün ilk adımı kendinizi sevmeye başlamaktır.”

Hoşgör ey gönül

Sor nefsine çok mu beğenir kendini,
Hor görür, beğenmez mi hiç kimseleri,
Var mı ki sana ondan daha çok verileni,
Muhasebeni yap, yap da öyle gel ey gönül.

Örtmez misin yaradılanın kusurunu,
Oysa affedecekti Yaradan kıyamette kulunu,
Kırabilseydin keşke nefsinin kanadını kolunu,
Kendi kusurlarını ört, ört de öyle gel ey gönül.

Öfkeni yutup affedebildin mi,
Kendi öfkene sahip olabildin mi,
Bir de dilini tutup Allaha sığınabildin mi,
Öfkeni yen, yen de öyle gel ey gönül.

Aff yolunu tutup yürümedikçe,
İyilik ile yolundan dönmedikçe,
Senden güçsüzü hoş görmedikçe,
Affetmeyi sev, sev de öyle gel ey gönül.

SERVICE PARTNER

Hotelservice
Glas- und Rahmenreinigung
Unterhaltsreinigung
Garten- und Grünanlagenpflege
Winterdienst
Baureinigung

www.alfa24.de

ALFA24 Hotelservice & Gebäudereinigungs GmbH
Schwedenstr. 9 · 13359 Berlin
Tel: 030 991 948 800 · info@alfa24.de

ALMANYA'DAKİ İLK TÜRK Kfz-PRÜFSTELLE

Karakaya

ING.-BÜRO KARAKAYA

☒ **UNFALLGUTACHTEN**
Direkt abrechnung mit der Versicherung

GTÜ Kfz-PRÜFSTELLE

Wir führen im Namen und für Rechnung der **GTÜ** durch

- ☒ Hauptuntersuchung (HU)
- ☒ mit integrierter „Abgasuntersuchung“
- ☒ Änderungsabnahmen
- ☒ Taxi-BOKraft

www.pruefstelle-gtue.de • E-Mail: Veli.Karakaya@t-online.de

GTÜ Prüfstelle Karakaya

Öffnungszeiten: Mo - Fr 8.00 - 18.00 Uhr - Sa 9.00 - 12.00 Uhr

Holzmarktstr. 11
10179 Berlin
S- und U-Bahn Jannowitzbrücke
Tel.: 030-322 81 48
Fax: 030-322 84 56

Prinzenallee 20
13357 Berlin
An der Tankstelle
Tel.: 030-499 14 368
Fax: 030-499 14 369

Oranienburger Str. 61
13437 Berlin
An der Tankstelle
Tel.: 030-414 06 650
Fax: 030-414 06 710

Nerede yitirdiysek oradan başlıyoruz

32

KÖPRÜ DERGİSİ

Mehtap Yaşarıldız

Sevgiyi, dostluğu, samimiyeti, gerçekliği o dikkörtgen akıllı çerçeveye hapsettik. Teknolojinin kolaylık sağladığını gördükçe ve zorlanmadıkça, kolayında zorunda kıymetini YİTİRDİK.

Çok sık kullandığım bir kelimedir benlik, onu yitirdik.

Ben olduğumuz zamanları yitirdik. İnsanın ben olduğu bir seviye olmadan biz olması mümkün mü?

Çok zaman geçti üzerinden, bir kenara yapılabilecekleri yazmayalı.

Çoğu zaman ajandanın kenarına bir işaret koyulurdu, not edilirdi, mutlaka unutulmamalı diyerek...

Unutulmaması gereken bir şeyi yine kendi kendimize hatırlatırdık bu sayede, ajandamıza göz atarak.

Bugün var mı aynı ajandadan, sayfalarını ararken arasından başka kağıt parçalarının döküldüğü, bir notu ararken gözümüze ilişen satırlar?

İç sesimiz buna cevapsız kalmıyor ama sanki pek önemsemiyoruz da.

Çünkü şimdilerde bir hatırlatıcımız var, hem de en akıllısından. Bazen çantamızda, boyutu sığarsa cebimizde, belimizde ve en küçük boyutuyla kolumuzda takılı olan...

Nereye, nasıl gideceğimizi söyleyen...

Neyi nasıl takip edeceğimizi bize öğreten...

Her sıkıştığımızda bir tıklanmaya bakan...

Neyi ararsak bize bulduran...

Sol cebimizde ve hatta avuç içimizde...

Parmağımızın ucunda, bir tıklama kadar uzak...

Baş ucumuzda ve biraz daha ileri gidersek eğer, gözbebeklerimize en çok temas eden bir alet...

Fazlası var ama azı yok, takdir edersek...

Bazen sorarım kendime, bu kadar içli dışlı olduğumuz o akıllı ekranla en sevdiğimiz kimsenin gözlerine dakikalarca pür dikkat bakabiliyor muyuz diye.

Bakışlarımızı ayırmadan her hücremizi alıkoacak kadar, bizi kendisinde yok edecek kadar başka bir şey daha tanıyor muyuz günlük hayatımızda?

Cevabını bulmak pek zor olmasak gerek. Şöyle ki: Canımız sıkılsa ondayız, canımız yansa ondayız, canımız istemediğinde de ondayız.

Mecralara ulaşmak için günümüz şartları elbette bunu gerektirebilir. Bu akıma giren ve bu şartlarda ilerleyen de bizleriz. Burada farkında olmamız gereken nokta, şu peşinden koştuğumuz dünyada elimizdekileri asgarisinden feda etmektir. Veya daha baskın bir kavramla 'elimizdekileri yitirmemek' ve ta-

mamen bizden kopmasın diyerek muhafaza edebilmek belki de.

Yazımızın maksadı bir var oluşu kabullenmekten ziyade, o var olan gerçeğe farkındalık kazandırmaktır.

Nitekim önceliğimiz farkındalık, sonrası kabulleniş olup, yeni adımlar atabilmek için bu süreçten geçeriz, bilinçli bilinçsiz. Şu da bir gerçek ki herkesin kendine kurduğu ayrı dünyalarda bizler ortak noktada buluşuyoruz. Biraz daha ileri boyutta düşünecek olursak, mesela her birimizi aynı noktada birleştiren bir mevzumuz var aslında.

Kod adı: YİTİRDİKLERİMİZ

Kazandıklarımız veya sahip olduklarımız elbette farklı olabilirken, kaybettiklerimizin ortaklığını görebiliriz idrak gücümüzle.

Ve sonrasında mı?

Sonrasında, hazır buluşmuşken, ortak özelliğimizin üzerinde çalışıp yol almaya koyulabiliriz. Yitirdiğimiz yerden başlayabilme noktasından hareket ederek...

Sevgiyi, dostluğu, samimiyeti, gerçekçiliği o dikkörtgen akıllı çerçeveye hapsedtik. Teknolojinin kolaylık sağladığını gördükçe ve zorlanmadıkça, kolayında zorunda kıymetini YİTİRDİK.

Çok sık kullandığım bir kelimedir benlik, onu yitirdik. Ben olduğumuz zamanları yitirdik.

İnsanın ben olduğu bir seviye olmadan biz olması mümkün mü?

Yazdığımız yazı bile akıllıca tercüme ettiriliyor, mesaj yazarken, otomatik tıklamaya geçiş yaparken, bazen sadece dikte ediyoruz, o zahmete bile girmiyoruz kimi zaman.

Ruhlarımız sıkışmış, feryat edip dururken, benliğimizden nelerin yitip gittiğinin farkında bile olamadan yeni sabahlara uyanıyoruz.

Hal böyleyken hallerimizde değişiyor. Empati becerimiz gerilemeye mahkum ve bu duygusal zeka potansiyelinin gelişmemesi belki gelecekteki neslimizin afeti olacak.

Nitekim kolaylık sağlayan her araç-gereç lüzumluluğunu koruduğu müddetçe hiçbir duygunun zelzelesi olamaz. Teknoloji ulaşımı ve hızı sağlar, zamanın tasarrufunu iyileştirir. Fakat yine de burada bizi ortak noktada buluşturan, yitirdiğimiz sosyal duygusal alanımızı hatırlatmayı maksat edindiğim için, diğerinin reklamını istem dışı yapmış bulunmaktayım.

Cümle aralarına belki tekrar göz attığınızda, ortak noktada hep yeniden buluşacağız ve umuyorum ki, birlikte onarıp, bu sefer bilinçle oradan başlayacağız.

KUDÜS'ÜN ÇOCUKLARI

Hasan Ürkmez

bir gün şehre dönecek

Kudüs'ün çocukları

bunu nasıl bilecek

aşağılık şu köpek

devran dönüp gelecek

büyüyünce o bebek

bir gün şehre dönerek

dişlerini sökecek

Kudüs'ün çocukları

her taşın gölgesinde

bir sinek avlar gibi

avlayacaklar seni

Kudüs'ün çocukları

O gün uzakta değil

bir hayli zaman geçti

müjdesi verileli

devir yaklaştı belî

bir gün şehre dönecek

dişlerini sökecek

Kudüs'ün çocukları

NEFS NEDİR, NEREDE BULUNUR?

34

KÖPRÜ DERGİSİ

MEHMET KAÇAR

Nefis, insanın içindeki bütün kötü isteklerdir, süfli (aşağılık) arzulara insanın meyil etmesidir. İnsanı yaratanından uzaklaştıran bütün şeytani hisler, duygular, nefisten ibarettir. Dünya yaratıldığı günden beri kulların kulluk değerinin tespit edildiği bir imtihan dershanesidir. Bu sebeple insanoğlu hem kötülüklerle donatılmıştır hem de iyiliklerle...

Nefis nedir, nerede bulunur, özellikleri nelerdir?

Bu nefsi biz insanoğlu nasıl anlayıp bilecek?

Nefsimiz bizzat biz miyiz? Yani nefsin özü insanın bizzat kendisi mi?

Bu nefse karşı biz neler yapabiliriz?

Evet, nefis ruha ait bir özelliktir. Ruhta bulunan bu özellik, insana devamlı olarak günah işlemeyi, kötülük yapmayı telkin eder. İnsan nefsi, şeytanla işbirliği içerisinde olduğu için, insanın şeytanlaşmasını sağlamaya çalışır.

İnsanın imtihanı da işte bu noktada başlamış olur. İnsan nefsinin isteklerini yerine getirdikçe, nefis bu gıda ile beslenir ve güçlenmesini sürdürür, Amel-i Salih (güzel işler) ve takva ile yaşadıkça da nefis zayıflar ve güç kaybeder. Nefis zayıfladıkça da şeytan insandan uzaklaşır. Çünkü insan bedenindeki kalesini ve kuşatmasını kaybetmiştir. Birçok ruhi hastalık da şeytanın insanların nefislerini beslemesi ile görülür.

Kur'an-ı Kerim'de nefis kelimesinin çoğulu olan enfüs ve nüfüs biçimleriyle birlikte genellikle çeşitli varlıkların kendilerini belirtmek üzere kullanılır. Ama zaman zaman hayat ilkesi anlamında "Gelin, kendimizi (enfüsena ve enfüse-küm) çağıralım..." (Âl-i İmran, 3/61) ayetinde "Kendimiz (enfüsena) Hz. Peygamber'i,

kendiniz (enfüse-küm) ise Hz. İsa (as) hakkında tartışmaya kalkışan Hristiyanları dile getirmektedir.

Nefis kelimesi; "... Sen benim nefsimde olanı bilirsin, ben senin nefsinde (nefsike) olanı bilmem..." (Mâide. 5/116) örneğinde olduğu gibi altı ayette Allah'ı, bir ayette (Furkan; 25/3) ilahları, bir başka ayette de (En'am: 6/130) insan ve cin topluluğunu belirtmek üzere kullanır. "Haydi, canlarınızı, ruhlarınızı (enfüse-küm) çıkarın..." (En'am, 6/93) ayetinde insan ruhunu karşılayan nefis kelimesi, diğer bazı ayetlerde "kötülüğü emreden" (emmâre) Yusuf; 12/53, "Yusuf bunu içinde (nefsihi) sakladı..." (Yusuf, 12/77 ve "... Allah içinizden (enfüse-küm) geçeni bilir..." (Bakara 2/235).

Nefis, insanın içindeki bütün kötü isteklerdir, süfli (aşağılık) arzulara insanın meyil etmesidir. İnsanı yaratanından uzaklaştıran bütün şeytani hisler, duygular, nefisten ibarettir. Dünya yaratıldığı günden beri kulların kulluk değerinin tespit edildiği bir imtihan dershanesidir. Bu sebeple insanlığı hem kötülüklerle donatılmıştır hem de iyiliklerle... Yine bu sebepledir ki nefis tezkiye ve kalbi tasfiye, dini, ibadeti, zikri ve ahlaki bir eğitimle mümkün olur.

İnsan nefissiz yaratılmış olsaydı ne olurdu?

Eğer insanın nefsi olmasaydı, iradesi de olmaz ve adeta bir melek olurdu. Oysa kâmil bir insanın, rütbe ve değeri, meleklerden üstündür. Bu size tuhaf gelsin. Peygamberler, meleklerin de peygamberidir. Öyle ki Allah (cc) insanı yarattığında bütün melekleri toplamış ve insana secde etmelerini emretmiştir. Kıskançlık ve kibir göstererek bu emri yerine getirmeyen şeytani da huzurundan kovmuştur. İşte böyle yüce bir makamın, yani insanlık şerefine elbette ki bedelini ödemek ve özündeki bu cevheri parlatmak için bu dünyaya gönderilmiştir. Tabii kimi gayret içinde oluyor, kimi de olmuyor. İşte bunun en güzel şekilde tespiti için Cenab-ı Hak bu dünyayı bir imtihan alemi olarak yaratmıştır. Buyurmuştur ki: "O ki hanginizin daha güzel davranacağını sınamak (denemek) için ölümlü ve hayatı yaratmıştır." (el-Mülk: 2).

Nasıl ki altınla uğraşan sarrafın ustalığı onca topraktan bir gram altın üretmek ise insanın maharet ve değeri de nefsin çamurlarını takva ateşiyle temizleyerek gönlü pırıl pırıl hale getirmesindedir. Bir başka ifadeyle, hiçbir şey yapmadan varlıklar değerli olmaz. Bal yapmasaydı arılara hangi insanlığı değer verirdi?

İnsan bir birey olarak Allah'a kulluk yolunda bin bir çeşit imtihandan başarılı bir şekilde geçer. Ancak bu ünsiyet ve nisyan kelimeleriyle alâkalıdır. Bir kalp ne ile ünsiyet ederse, onun istikametine, yoluna girer. İşte bunun için ömrümüz boyunca kalbimizi, özellikle nisyandan ve şerden, yani Allah'ı ve kendimizi unutmaktan ve günah işlemekten korumamız zorunluluk arz ediyor. Çünkü nisyân, nefse karşı bir mağlubiyettir. Kulun kulluğunu unutup, belhüm edal olmaktır.

Cenab-ı Hak buyurur: "(Resûlüm!) Nefsânî arzularını ilâh edinen kimseyi gördün mü? Ona sen mi vekil olacaksın?" (el-Furkan: 43)

Kalpteki olumsuz özellikler insanın Kur'an-ı Kerim ile doğru buluşup anlamasına da engel olur. Hatta Kur'an-ı Kerim'in rahmeti, şifası ve hidayeti ile buluşmayanlar tam aksine murdarlığa, pislige karışırlar. İnsanın bu olumsuz hâle düşmesine sebep, ten (beden) esareti altında yaşamasıdır. Çünkü insan, bedeni itibarıyla türâbîdir, yani topraktan gelmiştir ve toprak ter kibinden çıkanlarla (toprağın sundukları ile) beslenir. Böyle olunca gaffete düşer oldukça nefsanîyete temayül eder. Nihayet ruhun bedeni terk etmesiyle de toprağa geri döner.

Ancak insan, ruhu itibarıyla da Allah'a mensuptur. Dolayısıyla kulluğunu unutan, yani nisyana düşen her kalbin tedavisi, ruhun mensup olduğu Rabbaniyatı çokça zikretmesi, Rabbine ibadet etmesi, günahlardan kaçınması, tebliğ etmesidir.

Cenâb-ı Hak, ayet-i kerimede biz insanları şöyle ikaz ediyor:

"Allah'ı unutan ve bu yüzden Allah'ın da onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın. Onlar yoldan çıkan kimselerdir." (el-Haşr, 19).

Bu ilâhî ikazın önemini çok iyi kavramamız gerekiyor. Çünkü bir insanda nefsanî arzular galip gelince, kul Allah'tan uzaklaşmakta, ruhanî duygular galip gelince de Allah'a yaklaşmaktadır. Bu itibarla Cenab-ı Allah'ın bütün nimetleri, iki ağızlı bir bıçak gibidir. Allah'ı unutup da ilâhî ikramları nefsinde zehre dönüştürenleri perişan eder. Ancak Cenab-ı Hak'ı daima şükürle yad edip de ilâhî lütufları gönlünde şifa ve berekete dönüştürenleri iki cihan saadetine nail eder. Dolayısı ile bu âlemde bize emanet edilen ne varsa, hiçbirini nefsimize mal etmemeli ve hepsini birer vasıta ve imtihan olarak görmeliyiz. Fi Emanillah

ŞAİRLERİMİZİN İDEALİNDEKİ GENÇLİK TAHAYYÜLLERİ-3

Necip Fazıl ve Oğlu Mehmed

Yunus Emre Altuntaş

Son yüzyılın en büyük dava ve aksiyon adamlarından biri hiç şüphesiz Necip Fazıl'dır. Sadece yaşadığı dönemde değil, bugün de milyonlarca gencin hayatına ideallerini aşılama devam eden bu büyük isim, ülkenin en zorlu yıllarında tasavvur ettiği gençlik idealini şiirlerine, makalelerine dökerek çevresinde oluşan kalabalıkları toplumun temel değerlerinde birleştirmeyi amaçlamıştır. Bu idealini de oğlu Mehmed'e ithafen yazdığı şiirlerde görebiliyoruz. "Zindandan Mehmed'e Mektup" isimli şiirinde Necip Fazıl hem ülkenin içinde bulunduğu durumu özetler hem de oğlu Mehmed üzerinden gelecek nesillere umut aşılama çalışır.

"Mehmedim, sevinin, başlar yüksekte!
Ölse de sevinin, eve dönsek de!
Sanma bu tekerlek kalır tümsekte!"

Yarın elbet bizim, elbet bizimdir!
Gün doğmuş, gün batmış, ebed bizimdir."

"Çile"sini yüreğimizde hissettiğimiz büyük şair, toplum adına -özellikle de genç nesil- taşıdığı endişelerini en can alıcı ifadelerle ortaya koymaktan çekinmemiştir. O, "Sakarya Türküsü"nden "Zindandan Mehmed'e Mektup"a kadar uzanan birçok şiirinde aynı davanın destanını yazmıştır. Aslında o, kendi düşüncesi üzerinden toplumun diline tercüman olmuş ve gelecek günlerin sıkıntısını toplum adına yüklenmeye çalışmıştır. Şüphesiz ki, peşine düştüğü "Sonsuzluk Kervanı"-nın varacağı yeri kendisine hedef bilmiş olan bu koca yürekli şair, gençlik adına aşılması zor engelleri kolaylaştırmayı kendine hedef edinmiştir. Onun için gençlik, kabına sığamayış, kalıplara gi-

remeyiş ve gözüne alabildiği, hatta alamadığı yerlere varıştan başka bir mana ifade etmezdi. Öyle ki ona göre gençlik, “Kim var?” diye sorulduğunda, sağına soluna bakmadan “Ben varım.” diyebilme cesaretini gösterebilmektir. Hayatı boyunca arayışlarını, özlemlerini, hayal kırıklıklarını ve üzüntülerini, davası adına nimet bilip, onları yeri geldiğinde kendisine baş tacı etmiş bu fikir işçisinin gayesi, kutlu bir gençliğin tohumlarını atabilmek ve geleceğe sapasağlam nesiller hediye edebilmektir.

Necip Fazıl’ın toplumun geleceğiyle alakalı, bir dava şuuru içinde gece gündüz durmadan ortaya koyduğu gayretler, dönemi itibarıyla oldukça önemlidir ve bunların minnet ve şükranla yad edilmesi gerekir.

O, devrinde kendisi gibi fikir çilesi çeken mana önderleri ile aynı istikamette düşünmüş, bu hedef doğrultusunda mücadeleden hiç vazgeçmemiş, kendini topluma yön gösteren bir misyonun sahibi olarak görmüş ve toplumunu uyarmayı bir görev saymıştır. Bunu;

“Durun kalabalıklar, bu cadde çıkmaz sokak!

Haykırsam, kollarımı makas gibi açarak.” mısralarında derinden hissetmek mümkündür. Toplumun maneviyat damarlarına habis bir ur misali işleyen yozlaşma, onun hayatı boyunca mücadele ettiği şeylerin başında gelmiştir. O, çıkmaz sokaklarda kaybolduğunu düşündüğü insanlığın kurtuluşunun öz dinamiklerine sarılmakla mümkün olabileceği görüşündedir. Toplumun yeniden toparlanmasının yolunun gençlikten geçtiğini düşünen Necip Fazıl, bu sebeple ona ayrı bir ehemmiyet vermiştir. Çile şairine göre gençlik;

“Tohum saç, bitmezse toprak utansın.

Hedefe varmayan mızrak utansın.

Hey gidi küheylan koşmana bak sen!

Çatlarsan doğuran kısırak utansın.” mısralarındaki heyecanın muhatabıdır. Gelecek günler için tohumlar, bir an önce toprağa saçılmalı ve bu tohumların filizlenip yeşermesi için gerekli ortam hazırlanmalıdır. Bunu başarabilecek gücü, geçmişte olduğu gibi şimdi de millî ve manevî değerlerimize sarılarak elde edebiliriz.

Onun düşüncesindeki ideal gençlik, gelecekteki aydınlık günlerin temeli olabilecek azim ve kararlılığa sahip gençliktir.

“Bir gençlik, bir gençlik, bir gençlik! Zaman bendedir ve mekân bana emanettir şuurunda bir

gençlik...” ifadelerinde kendisini bulan tahayyülü hissetmemek, şairin davasına haksızlık etmekle eşdeğerdir.

“Zaman bendedir ve mekân bana emanettir.” diyen, kalp ve kafa izdivacını tesis eden ideal bir gençlik hayali... Gözlerini “Sonsuzluk Kervanı”nın yigitlerine dikmiş ve gönlünü Yaratıcının merhameti ile hemhal olmaya bırakmış kutlu bir gençlik sevdası... Bir sevda ki, Hakk’ın rızası uğruna dünya nimetlerini hiçe saymış, bir sevda ki, mefkûresi adına şahsî ikbalinden vazgeçmiş, heybesindeki sevgi ve hoşgörü tohumlarını her iklimde yeşertmek için elinden gelen bütün gayreti göstermiştir.

Bu dava, onun biricik meselesidir. Öyle ki boşa geçen her an, onun için büyük bir kayıptır. O, bu davaya her şeyini vermiş, kendini de bu davanın yılmaz savunucusu olarak ilân etmiştir. Bu gaye uğruna, kitaplar yazmış, konferanslar vermiş, Anadolu’yu adım adım dolaşmış hiç durmadan etrafına tohumlar saçmış; hapsilere düşmüş, büyük acılar çekmiş ama hiçbir zaman bu amacına hizmet etme heyecanını kaybetmemiştir.

Hiç şüphe yok ki onun bu heyecan ve samimiyet dolu mücadelesi Anadolu semalarında dalga dalga yayılmış ve büyük bir hüsnükabul görmüş, özellikle Anadolu gençliği üzerinde o zamana kadar hiçbir Türk şairine nasip olmayan ciddi bir tesir uyandırmıştır. Zorlu bir dönemde yaşayan şair, mücadelesinin ilk yıllarında zaman zaman yalnız kalmanın burukluğunu hissetmiştir. Tamamen kendi gayretleriyle kurmaya çalıştığı “Büyük Doğu Hareketi” birçok defa kesintiye uğratılmış ama o her defasında yeniden ve daha güçlü bir şekilde kaldığı yerden devam etmiştir.

Gazete ve dergilerde yayımladığı yazılarla ortaya koyduğu fikir hareketini, yurt çapındaki gençlik konferanslarıyla desteklemiştir. O, uçuruma sürüklenen toplumun kulakları yırtan feryadını kendi benliğinde duymuş ve ona yardım için elinden gelen bütün gayreti sarf etmiştir.

Ona göre her şey, iman ve aksiyon çerçevesinde ele alınmalı ve bu yolda karşılaşılan her engel aşılmalıdır. Kutsal davasında kendisine en önemli destekçi olarak gençleri görmüş ve bu gençliği “Büyük Doğu Gençliği” olarak adlandırmıştır.

O, “Bu bilinmezlikten kurtuluş, hiç şüphe yok ki yüreğinde az da olsa iman kırıntısı taşıyan gençler sayesinde olacaktır.” düşüncesini benimseyerek ömrünü tamamlamıştır.

TURKUAZ

DIENTLEISTUNGEN

*Ihr Betreuungs- und
Begleitdienst*

HAUSHALTSHILFE FÜR PFLEGEBEDÜRFTIGE

**SGB XI § 45b kapsamında bakıma muhtaç
(Pflegegrad/Pflegestufe) kişilere sunulan hizmetler:**

- Ev temizliği
- Alışveriş / Gezmek
- Resmi dairelerde tercümanlık ve evrak işlemleri desteği
- Doktorlara Refakat hizmeti

**Bakım paranız hiçbir şekilde kesintiye uğramaz!
Sunulan hizmetlerin ödemeleri sağlık sigortaları
tarafından karşılanmaktadır!**

Turkuaz Dienstleistungen UG
Lübecker Str. 27, 10559 Berlin

E-Mail: turkuaz.dienstleistungen@gmail.com

Tel.: (030) 303 49 720

Fax: (030) 818 66 564

Mobil: 0178 300 51 65

Ilhan

Prüfstelle Ilhan

☎ 030 / 239 35701

Mehr Service für Ihre Sicherheit.

Dienstleistungen als GTÜ-Vertragspartner

**Amtliche
Hauptuntersuchung
(HU)**

**mit integrierter
"Abgasuntersuchung"
(UMA)**

**Änderungs-
abnahmen
BOKraft - GWP**

Dienstleistungen als freier Sachverständiger

Schadengutachten

Fahrzeugbewertung

**Technische
Beratung**

PRÜFINGENIEUR

Der amtlich anerkannten Überwachungsorganisation GTÜ

Mohriner Allee 30 12347 Berlin Halle D

Tel: 030/239 35701

Fax: 030/239 30 738

Email: gtuilhan@gmail.com

Öffnungszeiten

Mo-Fr 09.00-17.00 Sa 10.00-14.00

Prüfstelle Ilhan

Ilhan

KFZ-SERVICE

www.SILVERCONNECT.de

Wir sind eine typenoffene Kfz-Meisterwerkstatt in Berlin Weißensee

Unsere Ausstattung umfasst modernste Reparatur- und Wartungsgeräte sowie Reifendienste. Durch unser umfassendes Leistungs- und Serviceangebot können wir bei fast allen Fahrzeugtypen Reparaturen, Inspektionen und andere Dienstleistungen durchführen. Wir bieten unseren Kunden kompetente Beratung, Qualität und fachliches Wissen, das durch regelmäßige Schulungen gefestigt und erweitert wird. Als Mitglied der KFZ-Innung Berlin und Meisterbetrieb, können Sie sich auf ein hohes Maß an Qualität zu einem fairen Preis verlassen.

MEISTERWERKSTATT

- SCHADENGUTACHTEN
- REPARATUR VON HYBRIDFAHRZEUGEN
- MOTORREPARATUR
- GETRIEBEREPARATUR
- REIFENSERVICE
- ÖLWECHSEL
- KLIMA SERVICE
- INSPEKTION

- BREMSENSERVICE
- AUTOPFLEGE
- ACHSVERMESSUNG
- FEHLERCODEDIAGNOSE
- AUTOGLAS & VERSICHERUNGSABWICKLUNG
- CODIERUNG & ANLERNUNG VON STEUERGERÄTEN

HU/AU
Täglich...

urbytechnik.de +49 30 65 77 50 11

NÜBLERSTRASSE 8, D-13088 BERLIN

☎ +49 30 40745127 ☎ +49 1578 1500924

Hasan Çalık

CAHİLİYE KAVRAMI

Hız. Peygamber'in ashabı cahiliye kelimesiyle İslâm öncesini, yani milâdî 610 yılında vahyin inmeye başlamasından önce yaşadıkları devri kastediyorlardı. Onlar Müslüman olduktan sonra bu devirle ilgili hâtıralarını, inançlarını, tutum ve davranışlarını anlatırken veya Hız. Peygamber'e o dönemde yaptıkları işlerin İslâm'daki hükmünün ne olduğunu sorarken çoğunlukla bu kelimeyi kullanmışlardır.

Cehl kökünden türetilmiş olup eski sözlüklerde bu kelimeye ilmin zıddı olarak genellikle "bilgisizlik" anlamı verilirdi. Ragıp el-İsfahani cehlin üç değişik anlamından söz eder;

1. "Nefsin bilgiden yoksun olması"
2. "Bir konuda doğru olanın tersine inanma"
3. "Bir konuda yapılması gerekenin tersini yapmadır."

Asr-ı Saadette Cahiliye

İslâmî dönemde ortaya çıkmış bir terim olan cahiliye, gerek Kur'an-ı Kerim'de gerekse hadislerde Arapların İslâm'dan önceki inanç, tutum ve davranışlarını İslâmî devirdekenden ayırt etmek için kullanılmıştır. Bu sebeple genellikle Arapların İslâm'dan önceki dönemine "Cahiliye" veya "Cahiliye çağı" (asr-ül-câhiliyye), denilir.

Hız. Peygamber'in ashabı cahiliye kelimesiyle İslâm öncesini, yani milâdî 610 yılında vahyin inmeye başlamasından önce yaşadıkları devri kastediyorlardı. Onlar Müslüman olduktan sonra bu devirle ilgili hâtıralarını, inançlarını, tutum ve davranışlarını anlatırken veya Hız. Peygamber'e o dönemde yaptıkları işlerin İslâm'daki hükmünün ne olduğunu sorarken çoğunlukla bu kelimeyi kullanmışlardır.

Kur'an-ı Kerim'de Cahiliye

Kur'an-ı Kerim'de, Mekke devrinde nazil olan ayetlerde cahiliye kavramının kullanılmamış olmasına bakarak bu terimin o devirde henüz yerleşmemiş olduğu düşünülebilir. Buna karşılık Medine döneminde inen dört ayette cahiliye kelimesi geçmektedir.

1. Ayet:

Nüzul sırasına göre bu kelimenin ilk defa içinde geçtiği Âl-i İmrân sûresinin 154. ayetinde, "Sonra o kederin ardından Allah size bir güven, bir grubunuzu kendinden geçiren uyuklama hali verdi; bir grup da kendi canlarının derdine düşmüşler, Allah hakkında haksız yere Cahiliye düşüncelerine kapılarak, "Bu işten bize ne?" diyorlardı. De ki: "İşin tamamı Allah'a aittir." Sana açmadıklarını içlerinde gizliyorlar: "Bu işte bizim görüşümüz alınsaydı burada öldürülmezdik" diyorlar. De ki: "Evlerinizde dahi olsaydınız, yine de haklarında ölüm yazılmış olanlar ölüp düşecekleri yere gelecektirdi. Bu, Allah'ın içinizde olanı ortaya çıkarması ve kalplerinizdeki şüpheyi gidermesi içindir. Allah kalplerde olanı bilir."

Bazı münafıkların Allah hakkındaki yanlış düşüncelerinin "Cahiliye zannına benzediği belirtilerek cahiliye kelimesi İslâm öncesini ifade eden bir kavram olarak kullanılmıştır.

2. Ayet:

Nüzul sırasına göre cahiliye teriminin geçtiği ikinci ayette Hız. Peygamber'in hanımları, "İlk Cahiliye devrindeki kadınlar gibi açılıp saçılmayın" (el-Ahzâb 33) şeklinde ikaz edilirken yine İslâm öncesi döneme işaret edilmiştir.

3. Ayet:

Bu ayette "Cahiliye taassubu" (hamiyyet-ül-câhiliyye) üzerinde durulmaktadır. Burada Hudeybiye Antlaşması sırasında (6/628) müşriklerin ve Hız. Peygamber'le Müslümanların içinde bulundukları farklı ruh halleri tas-

vir edilirken, “O zaman kâfirler kalplerine taassubu, Cahiliye taassubunu yerleştirmişlerdi; Allah da resulüne ve müminlere sükûnetini indirdi ve onları takva sözü (kelime-i şehadet) üzerinde sabit kıldı” buyurulmuştur (Fetih 26). Bu ayette Cahiliye çağının taassup ve barbarlığına, müşrik toplumun hayatına hâkim olan şiddet, kin ve nefrete işaret edilmektedir.

4. Ayet:

Cahiliye kelimesinin yer aldığı dördüncü ayette ise, “Yoksa onlar Cahiliye idaresini mi arıyorlar? İyi anlayan bir toplum için hükümler, Allah’tan daha güzel kim vardır?” (Mâide 50) şeklinde yine İslâm öncesi döneme, o dönemin insanlar arasında farklı uygulamalarda bulunan haksız ve zalim idaresine dikkat çekilmektedir. Cahiliye kelimesi birçok hadiste de kullanılmıştır.

Cahiliye (Bilgisizlik Çağı)

Arapların İslâm’dan önceki tarihlerinin cahiliye kelimesiyle ifade edilmesinin sebepleri araştırılırken onların hayat tarzına bedeviliğin hâkim olması, çevrelerinde yaşayan insanlara göre medeniyet bakımından geri kalmaları, bilgisizlik ve gaflet içerisinde göçebe ve yarı göçebe hayatı yaşayan kabile topluluklarından oluşan, kayda değer önemli bir tarihleri olmayan, puta tapan, kötülük yapmalarını önleyen bir dine, bir peygambere ve semavî bir kitaba sahip bulunmayan insanlar olmaları gibi hususlar üzerinde durulmuştur.

Eskiden beri kabul edilen bu anlayışa göre Cahiliye çağı “bilgisizlik çağı” demektir; İslâmiyet ise aydınlanma ve bilgi devridir ve bu anlamda Cahiliye çağının karşıtıdır. Buna karşılık başta şarkiyatçı Goldziher olmak üzere modern araştırmacıların çoğu, eskiden beri kabul edilen “bilgisizlik çağı” şeklindeki bu anlayışa Cahiliye çağı şiirlerinden, Kur’an ve hadis gibi ilk İslâmî kaynaklardan örnekler vererek yeni bir yorum getirmişlerdir. Onlara göre, eski Arap şiirinde “cehl” “ilmin zıddı olarak da kullanılmakla birlikte bu kelimenin ikinci derecedeki anlamıdır. Cahiliyeyi “barbarlık dönemi” olarak anlayıp tercüme eden Goldziher, Hz. Peygamber’in İslâm’ı barbarlığın karşıtı olarak açıklamış olduğunu hatırlatır ve bu anlamdaki cahiliyenin asıl karşıtının hilim (hilm) olduğunu belirtir. Hilim kelimesi “metanet, güç, fizikî bütünlük ve sağlık, teenni, sükûnet, bağışlama, yumuşak huyluluk, ahlâk ve karakter sağlamlığı, fazla duygusal olmama, ihtiyat ve ılımlılık” gibi manalara ge-

lir. Buna göre halim, günümüzde “medenî insan” diye adlandırılan kişidir. Bunun zıddı olan cahil ise “azgın, arzularının esiri, hayvanî içgüdülerini takip eden, vahşi, şiddet taraftarı ve aceleci bir karaktere sahip” yani “barbar kimsedir. Bu anlamdaki Cahiliye, barbarlık ve vahşetin hüküm sürdüğü dönemdir. Cahiliye devri Arapları Allah’ı hakkıyla bilmedikleri, O’na şeksiz ve şirksiz iman etmedikleri gerek ferdi gerekse içtimaî hayat itibarıyla bilgidan, nizamdan, sulh ve sükûndan uzak oldukları, güçlü ve asil sayılanları daima haklı kabul ettikleri ve adaletten yoksun bir hayat yaşadıkları için bu döneme Cahiliye denilmiştir. Eski Arap şiirinde cehlin “şiddet, saldırganlık ve barbarlık” anlamında kullanıldığını, hatta yerine göre bunun bir fazilet sayıldığını gösteren pek çok örnek vardır. Meselâ meşhur Cahiliye şairi Amr b. Külsûm’un, “Hele biri kalkıp da bize karşı cahillik etmeye görsün, o zaman biz cahillikte bütün cahillerden baskın çıkarız” anlamındaki beyti (Zevzenî, s. 178) bu örneklerin en çarpıcı olanlarından. Öte yandan Cahiliye devrine ait birçok şiirde “cehl” ve “hilm” köklerinden türemiş kelimeler aynı beyit içerisinde birbirine zıt anlamlı olarak kullanılmıştır.

İslâm’dan önce cehl insanın şahsî bir vasfı kabul ediliyor, zıddı olan hilm ise çoğunlukla ahlaklılık ve budalalık sayılıyordu. Cahiliye devrinde fazilet kabul edilen birçok telakki ve gelenek Hz. Peygamber tarafından reddedilmiş ve yasaklanmış, buna karşılık o devir Araplarınca benimsenmeyen birçok husus da fazilet statüsüne çıkarılmıştır ki hilm vasfı buna en iyi örnektir. İslâmî devirde cehl kökünün “zorbalık” manasında kullanılmasına ihtiyaç kalmadığı için bu kökten gelen kelimelerin yalnızca “bilmezlik ve tanımazlık” anlamında kullanılageldiğine işaret eden Nafiz Danışman, cehile fiilinin “zorbalaştı” manasının âdeta unutulmuş olduğuna ve bu durumun günümüze kadar devam ettiğine, bu tabirin yerine zulüm, fışk, gurur, ceberut, tuğyan ve fücür gibi kelimelerin kullanıldığını dikkati çeker (AÜİFD, I-IV, 192-197). Ancak cehlin bu anlamının büsbütün unutulduğu da düşünülmemelidir.

Farabi, el-Medînetü’l-fazıla adlı kitabında ve siyaset felsefesinin yer aldığı diğer eserlerinde zorbalığın hükümler olduğu sitelere “zorba sitesi” manasına el-medînetü’l-cahile adını vermiştir. Farabi’nin açıklamasına göre,

“Bu sitenin halkı arasındaki kavga ve geçimsizliğin konusu selâmet, şeref, refah, lezzet ve bunlara ulaştırıcı vasıtalar.” Dolayısıyla her zümre başka zümreleri soyup elindeki bu tür imkânları gasbetmek ister. Hangisi diğerini ezerse o kazançlı, bahtiyar ve imrenilecek biri sayılır.

Cahil site mensuplarına göre tabiata uygun olan şeylerin hepsi adalete de uygundur; bu sebeple dövüşmek ve başkasını ezmek tabiat düzenine uygun olduğu için adaletin ta kendisidir (el-Medînetü’l-fâzıla, s. 157). Farabi gibi İbn Hibbân da İslâmî dönemde cehl ile hilmi birbirine zıt iki mefhum olarak kabul etmiş ve bunları ahlâkî sahada kullanmıştır.

Cehl-hilm kelimelerinin semantik yapılarını inceleyen Japon araştırmacısı Izutsu, Cahiliye dönemi ve İslâm devrindeki insanların birbirine zıt hallerini ortaya koyduktan sonra cehlin fiilî tezahürünün zulüm olduğunu, Cahiliye çağı insanların Hz. Peygamber ve ashabına karşı yaptıkları bütün zulüm ve işkenelerin arkasında da bu cehalet ruhunun bulunduğunu belirtir.

Cahiliye Nedir?

Ashâb-ı kirâm İslâmiyet’in Câhiliye örf ve âdetlerini kaldırdığını söylerken Câhiliye kibir ve taassubunu, sürekli çekişmelere ve savaşlara sebep olan kabilecilik anlayışı ve kan davasını, affa yer vermeyen barbar âdetleri, vahşet mantalitesini ve putperestliğin bütün unsurlarını kastediyordu. Habeş muhacirleri adına Necâşi ile konuşan Ca’fer b. Ebû Tâlib’in şu sözleri, câhiliye kavramının daha o zamanlar kazanmış olduğu muhtevayı ifade etmesi ve ayrıca bu kavramın hicretten önce bir terim olarak kullanılmaya başlandığını göstermesi bakımından dikkat çekicidir: “Ey hükümdar! Biz cahiliye zihniyetine sahip bir kavimdik; putlara tapar, ölü hayvan eti yer, fuhuş yapırdık; akrabalık bağlarına riayet etmez, komşularımıza kötülük ederdik, güçlü olanlarımız zayıfları ezerdi” (İbn Hişâm, I, 335-336).

Cahiliye Davası

“Cahiliye davası” Cahiliye çağrısı demektir ki bir kimsenin kabile mensuplarından yardım istemek için onlara, “Ey filân oğulları, yetişiniz!” diye bağırmasıdır. Bu çağrısı işiten kabile halkı toplanarak çağrıyı yapan kimseye, haklı veya haksız, zalim veya mazlum olsun yardım ederdi. İslâmiyet kabile taassubuna dayanan bu şekildeki yardımı ve kan davasını

kaldırmış, ihtilâfları adalet ve hukuk kuralları çerçevesinde halletme yolunu tutmuş, suçun ferdiliği esasını kabul etmiş, bundan dolayı Cahiliye davasını sürdürmeyi ve bu şekildeki davete icabet etmeyi de büyük günah saymıştır. Resulullah, “Cahiliye davasıyla hak iddia eden kimse bizden değildir” demiştir (Buhârî, “Cenâiz”, 39). Ensar ile muhacirler arasında meydana gelen benzer bir tartışma üzerine de Hz. Peygamber şöyle söylemiştir: “Şu Cahiliye çılgınlığını bırakınız! O ne kötü şeydir!” (Buhârî, “Menakıp”, 8).

Cahiliye kavramı esas itibarıyla Arapların İslâm’dan önceki durumlarını ifade etmekle birlikte Hz. Peygamber Cahiliyeye geçmişte kalan bir dönem olarak bakmamış, aksine bunun her fırsatta tekrar ortaya çıkabileceğini düşünmüş ve bu yönde uyarılarda bulunmuştur. Resul-i Ekrem bu kaygısında haklı olduğunu gösteren bazı olaylarla da karşılaşmıştır. Nitekim İbn Hişâm’ın eserinde yer alan İbn İshak’ın bir rivayetine göre, bir zamanlar düşman iki kabile iken Hz. Peygamber’in önderliğinde güçlü sevgi bağlarıyla birbirine bağlanmış olan Evs ve Hazrec’den bazı kimseler dostane bir şekilde sohbet ettikleri sırada Müslümanların birlik ve beraberliğini kıskanan bir Yahudi, iki kabilenin eski rekabetlerini hatırlatan bazı şiirlerle onları tahrik etmişti. Terafların silâha sarılarak dövüşmek üzere harekete geçtiklerini öğrenen Hz. Peygamber kendilerine şöyle hitap etti: “Ey Müslüman topluluk, Allah’tan korkun! Ben aranızda bulunuyorken, Allah sizi İslâm’a kavuşturmuş, onunla müşerref kılmış, Cahiliye zihniyetinden kurtarmış, küfürden uzaklaştırmış ve sizi birbirinize dost kılmışken nasıl oluyor da yine Cahiliye davasıyla birbirinize düşebiliyorsunuz!” (İbn Hişâm, I, 555-556).

Cahiliye Ruhu/ Cahiliye Zihniyeti

İslâmiyet tevhit inancını getirerek putperestliğe karşı kesin tavır almış, bu inanışın eseri olan ve insan şerefine yakışmayan bütün kötü âdetleri ortadan kaldırmış, putlara tapmayı yasaklamıştır. Hukukî ve ahlâkî cepheyle de Cahiliye ruhu ile sonuna kadar mücadele etmiş, sefi, gayr-i ahlâkî ve zalimane davranışlara son vermiş, Cahiliye zihniyetinin bütün tezahürlerini ortadan kaldırarak yerine hilimden kaynaklanan davranışların hâkim olduğu yeni bir hayat düzeni kurmuştur. Veda haccındaki meşhur hutbesinde Hz. Peygamber Cahiliye devrinin ribâsını, kan davasını,

hac hizmetlerinden olan sikaya (su sağlama) ve sidâne (Kâbe'nin bakımı) dışındaki dinî gelenek ve uygulamalarını yasaklamıştır.

Kabul Gören Cahiliye Davranışları

Bununla birlikte Hz. Peygamber'in Cahiliye devri Araplarının kültürel yapısını, değerlerini, telakkilerini tamamıyla reddetmediği, İslâm'ın temel hükümlerine aykırı olmayan bazı hususları kabul ettiği görülmektedir. Meselâ onun bir sahabeye hitaben söylediği, "Ey Sâib! Cahiliye çağında yaptığın faziletli şeylere İslâm devrinde de devam et; misafiri ağırla, yetime ikram et ve komşuna iyi davran!" (Müsned, III, 425) mealindeki sözleri buna bir örnektir. "İnsanların Cahiliye devrinde hayırlı olanları İslâm devrinde de hayırlıdır" (Buhârî, "Enbiya", 8, "Menakıp", 1) hadisi de aynı anlaşıya işaret eder.

Cahiliye Devirleri

Cahiliye dönemi Hz. Muhammed'in peygamber olması, yani vahyin nazil olmaya başlamasıyla sona ermiştir. Ancak bu dönemin, Cahiliye zihniyetinin merkezi haline gelen Mekke'nin fethiyle (8/630) son bulduğunu ileri sürenler de olmuştur. Asıl ihtilâf ise Cahiliye çağının başlangıcını tayin hususunda ortaya çıkmaktadır.

Nitekim müfessirler, Ahzâb sûresinin 33. ayetindeki "ilk cahiliye" (el-câhiliyyetü'l-ûlâ) tabirinin delâleti ve bununla hangi devrin murat edildiği hususunda farklı görüşler ileri sürmüşler, bazıları cahiliyeyi ilk (veya eski) ve ikinci (veya diğer) olmak üzere ikiye ayırmışlardır. İlk Cahiliyenin hangi dönemleri içine aldığı hususunda da farklı görüşler belirtilmiş; Âdem-Nuh, Âdem-İbrâhim, Nuh-İdrîs, Nuh-İbrâhim, Dâvûd-Süleyman veya Mûsâ-İsa arasında geçen devirleri ihtiva ettiği şeklinde değişik zaman dilimleri ileri sürülmüştür. Cahiliye çağını ikiye ayıran bu anlayışı benimseyenlere göre ikinci Cahiliye devri ise Hz. İsa ile Hz. Muhammed arasında geçen dönem veya İslâmiyet'in zuhurundan az önceki, yani V. yüzyıldan Hz. Peygamber'in İslâm dinini tebliğe başlamasına kadar süren zaman dilimidir. Bu dönemde yaşayan ve Hanifler diye anılan tevhit ehline de bunları müşrik Cahiliye halkından ayırmak için "fetret ehli" denilmiştir.

Bu taksimi benimsemeyen bazı âlimler ise ilk Cahiliyenin ayrı bir devir olmadığını, İslâm dininden önceki bütün devirleri içine aldığı ileri sürmüşlerdir.

Bu arada ilk Cahiliye ile İslâm'dan önceki devirleri, ikinci veya diğer Cahiliye ile de İslâmî devirdeki Cahiliye tezahürlerini anlamak gerektiğini savunanlar da olmuştur. Bunlara göre mutlak Cahiliye, bi'set-i nebeviden hemen önceki Arapların putperestlik dönemidir; bununla birlikte İslâmî dönemde de aynı zihniyete sahip olanlara bu sıfat verilir. Nitekim Hz. Peygamber, bir tartışma sırasında Bilâl-i Habeşî'ye "kara kadının oğlu" diye hakaret eden Ebû Zer el-Gıfârî'ye, "Onu annesinin renginden dolayı mı ayıplıyorsun? Demek ki sen kendisinde hâlâ Cahiliye ahlâkı kalmış bir kimsesin" demiştir (Buhârî, "İman", 22).

Buna göre Cahiliye, bir çağın adı olması yanında belli bir ahlâk ve zihniyet tarzının ifadesi olup her çağda varlığını hissettirebilir.

Orijinal manada Cahiliyenin "İslâm'dan önceki dönem" diye tercüme edilemeyeceğini, zira onun daha çok bugünü gösterdiğini belirten İzutsu, bu terimin pozitif olarak İslâmî olana aykırılık ifade ettiğini; Hz. Peygamber ve ashabının da Cahiliyeyi artık geçmişte kalan bir devir addetmediklerini; yeni İslâmî akım tarafından uzaklaştırılmış, ancak müminlerin kafalarında bile gizliden gizliye varlığını sürdürebilen, hortlamaya hazır dinamik bir şey olarak anladıklarını; Hz. Peygamber'e göre de bu durumun yeni dine yönelik bir tehlike olduğunu belirtir.

Cahiliyenin müşrik Araplarla birlikte ortadan kalkmadığını gösteren hadislerin birinde Hz. Peygamber şöyle demiştir: "Ümmetimin içinde Cahiliye döneminden kalma, tamamen terk edemeyecekleri dört âdet vardır: Asaletleriyle övünmek, başkalarının soyuna dil uzatmak, yıldızları vesile edinerek yağmur beklemek, ölünün arkasından yüksek sesle ağlamak" (Müslim, "Cenâiz", 29).

Kavram olarak Cahiliye

Bazı ilim ve fikir adamları da Cahiliye devrini yalnızca Arapların putperestliğine, kan davalarına ve diğer ahlâkî bozukluklarına inhisar ettirmenin, Cahiliye tezahürlerini Cahiliyenin kendisi diye kabul etmenin yanlış olduğunu belirtmişlerdir. Buna göre insanların nefsanî ve keyfî arzularına köle oldukları, ilâhî kitaba tâbi olmayı reddettikleri, zulüm, sömürü ve ırkçılık gibi yaygın kötülüklerle beslenip ayakta duran sistem ve rejimlerin hâkim olduğu her zaman ve mekânda cahiliye varlığını sürdürmektedir.

Bergiusstr. 32
12057 Berlin
Tel.: **030 - 77008505 - 0**
Fax: 030 - 77008505-19
www.alda-gmbh.com

**Straßen- & Tiefbau
GmbH**

- **Straßen- & Tiefbau**
- **Kabelschachtbau**
- **Rohr- & Kabelleitungsbau**
- **Garten- & Landschaftsbau**

**Elektrotechnik
GmbH**

BAKA-BİLMEK

Olca Altun

Bilmek insana farkındalık kazandırır. İnsana emanetçisi olduğu araçların bir yere kadar kendisiyle olduğunun bilincini kazandırır. İnsan yaratılış itibarıyla sorgulayan, merak eden bir varlıktır. Bilmek, sadece hayatta kalabilmek için gerekenleri bize kazandırmaz, aynı zamanda bizi zihnen rahatlatır. Allah'tan geldiğini ve yine ona döneceğini bilerek, hayatın fâni olduğunu anlamış birinden daha güçlü, daha özgür, daha cesur biri var mıdır?

“İnsan doğası gereği içinde bulunduğu ortamı bilmek ve anlamak ister. İnsanı insan yapan da bu bilme isteği ve çabasıdır.” (Aristoteles)

Bilmek, bir şeyi anlamış olmak, öğrenmiş olmak, yani bir kavram ile ilgili bilgisi bulunmak anlamına gelir. İnsan fıtrati gereği içinde bilme isteği taşır. “BİLME HALİ” insanın nasıl yaşayacağını, nasıl bir konumda bulunacağını, kısacası insanın hayattaki yaşam şartlarını, söz ve davranışlarını belirler.

Bilmenin hazzını tadanların bir davası vardır. Bu güzel duyguyu herkes yaşasın isterler. Bilginin gücünü keşfettiğin anda gönlüne güç, zihnine kuvvet gelir. Seni sen yapacak gücü oradan alırsın. İfade etmek istediğim durumu size Yunus Emre'nin, kelimelerin gücünü derin bir şekilde kullandığı hazine değerindeki bir dörtlüğünden aktarayım:

İlim, ilim bilmektir.
İlim kendin bilmektir.
Sen kendin bilmez isen,
Bu nice okumaktır. (Yunus Emre)

Sahip olduğun para, mal, mülk, çevre, aile vs. aslında sadece birer araçtır. İstediklin ka-

dar imkanın olsun, bunları kullanacak doğru zihin gücüne, ahlaka sahip değilsen, sadece varlardır. Birileri zenginken, birileri servet sahibidir. Neden? Bizlere yetilerimizi kazandıran bilmek ya da öğrenmek değil midir?

Yaşadığımız toplumda kendini geliştiren, bilmenin gücünü fark eden insanlar iyi ki vardır. Onlar bize yol gösteren, yolumuzu aydınlatan, düştüğümüzde nasıl kalkacağımızı gösteren, geliştiğimizde nelere dikkat etmemiz gerektiğine işaret eden, kısacası kişiye kendisi olma yolunda fırsat sunanlardır. (Hayattaki en kıymetli rastlantılardan biri, öyle birine denk gelmenizdir. Kıymetini biliniz.)

Toplum, bilen, bilgi sahibi olan insana aydın demiştir. Bilmek seni ve hayatını aydınlatır, ufkunu açar ve nasıl düşüneceğini öğretir. Bilmenin ilk yolu öğrenmekten geçer. Bilgisinin sizde olmadığı bir şey hakkında nasıl fikir yürüteceksiniz?

Bilgi, size bir şey hakkında konuşma hakkı verir, düşünme fırsatı sunar, sizi söz sahibi yapar ya da susmanız gerektiğini hatta haddinizi bilmeniz gerektiğini öğretir.

Toplumun başına gelen en büyük sorunların sebebi haddini bilmeyen insanların cesur ancak cehalet kokan zihinlerden çıkan sözleri ve eylemleridir. Bir üslubunuz, duruşunuz olsun isterseniz. Bakınız nerede öyle bir şahsiyet inşa etmiş bir kişi varsa, orada öğrenmeyle yoğrulmuş bir zihin vardır. Öğrenmek, zihnen ve bedenen iyiye gitmeyi sağlarsa, işlevini yapıyordur.

Bilmek, ilim sahibi olma yolunda ilerlemek, zihne güç verir. Bilmenin gücü seni endişelerinden, kaygılarından kurtarır. Zihnindeki engelleri kaldırır ve seni özgürleştirir. Asıl esaret zihinde başlar. Yapacaklarımıza ilk engeli orada koyarız. Hedeflerimize takılan ilk bahaneler orada oluşur ve 'ama'lar orada çoğalır. Rabbimiz bir ayette, "De ki: Hiç bilenler ile bilmeyenler bir olur mu?" (Zümer Suresi, 9. Ayet) diye buyurmaktadır. Bildiğin şeyden korkmazsın, sebep/sonuç bağlantısını az çok kurabilirsin.

Asırlar boyu aktararak bizlere ulaşmış, tecrübe ile yoğrulmuş kıymetli bilgiler, kazanımlar vardır. Toplumda öğrenerek değil, gö-

rerek ve gördüğünü taklit ederek bir şeyleri hayata geçirdik. Halbuki Hadis-i Şerifte Peygamber Efendimiz, "Beşikten mezara kadar ilim öğreniniz." buyurmaktadır. Toplum olarak değerlerimizden, inançlarımızdan, örf ve adetlerimizden bu kadar uzaklaşmamızın cevabı da tam olarak burada yatmaktadır.

Bilmek insana farkındalık kazandırır. İnsana emanetçisi olduğu araçların bir yere kadar kendisiyle olduğunun bilincini kazandırır. İnsan yaratılış itibarıyla sorgulayan, merak eden bir varlıktır. Bilmek, sadece hayatta kalabilmek için gerekenleri bize kazandırmaz, aynı zamanda bizi zihnen rahatlatır. Allah'tan geldiğini ve yine ona döneceğini bilerek, hayatın fâni olduğunu anlamış birinden daha güçlü, daha özgür, daha cesur biri var mıdır? Nice bilgiyi öğrenerek, ilim yolunda ilerleyerek, kendi zihin dünyamızda kendimizle hemhal olarak varlığımızın sorumluluğunu anlayanlardan, hayatımızı güzelleştiren, kolaylaştıran ve en önemlisi olan farkındalık geliştirebilenlerden olmak ümidiyle...

Kitap okuyan insan zarif insandır. Kelime dağarcığı geniş olan insan ne kabalaşır, ne argo kullanır, tam aksine olayların açıklanabilir olması için farklı kelimeler dener. Ne kadar çok kelime bilerseniz kendinizi o kadar iyi ifade edersiniz ve ne kadar kendinizi iyi ifade ederseniz o kadar toplumsal aktör olursunuz.

ANLAŞILMALI MI?

Halime Nur Mete

Bebekleri düşünüyorum, yeni konuşmaya başladıkları sıralarda kelimeleri telaffuz etmeye çalışırken ne kadar güç sarf ederler. Ebeveynleri de heyecanla bebeklerinin ağızından çıkacak ilk kelimeyi beklerler, belki de birkaç sene sonrasında susturacaklarını hiç bilmeden...

Bence öyle başlar insanın konuşma serüveni. O anlarda kelimeler ve cümleler size öğretilen kadardır. Siz konuşan insanları duydukça, size öğretilen kelimeler artmaya devam eder. Evet, duyarsınız ama hepsini anlar mısınız? İşte tam da bu sırada mana devreye girer. Genel geçer herkes tarafından kabul edilen manalar vardır. Bazı kelimeler de birden çok anlam ifade eder. İlkokula başlayınca okullarda eş sesli/ sesteş kelimeler diye öğretilir öğrencilere. Ama kelimeler ve anlamları sadece bize öğretildiğinden mi ibarettir yoksa derin manalar da var mıdır?

Bir çocuk biliyorum konuşmaya başladığında, anlaşılmış olmanın heyecanı ile yüzünde bir anda tebessüm beliren. Aslında insan kaç yaşına gelirse gelsin yine ilk andaki gibi değil midir? Herkes birileri tarafından hep anlaşıl-mak ister ve gerçekten birinin onu anladığını hissettiğinde yüzündeki gülümseme kaçınılmazdır.

Ya da çevresindeki simgeleri yeni tanımaya başladığında anlamak için çok fazla soru soran bir çocuk. Başımı ağrıttın yeter artık deyip susturulan ve seneler sonra içine kapanık olarak büyüyecek o çocuk, tam olarak bir işe başladığımızda çevremizdeki insanları tanımak, işi öğrenmek için sorular soran bizi ifade etmiyor mu?

Her ne kadar evreler olsa da insan kaç yaşına gelirse gelsin aslında çoğu davranışı ile anlatmaya çalıştığı şey hep aynı oluyormuş.

O çocuk büyüdükçe, sadece ona öğretilenlerle değil de öğrendikleri ile de bir iletişim serüveni başlar. Bebekken ya da çocukken ağlayarak verdiği tepkiler artık yerini “kendini ifade etme” diye isimlendirilen bir duruma bırakmıştır. Ailene isteklerini ifade etmeye çalışırsın, arkadaşların arasında anlaşılır olmak için kendini ifade etmeye çalışırsın, işe başlarsın patronuna kendini ifade etmeye çalışırsın... Ya da birçok alanda insanlar seni anlasın diye defalarca anlatırsın. Anlaşıldığın anlar olur mutlaka ama anlaşılmadığında ne olur? Bu durumda insan anlatmaya devam mı etmeli yoksa bırakıp sessizce anlaşılmayı mı beklemelidir? Ben-

ce sessizce beklenmelidir. Çünkü iletişim öyle bir şey ki, karşınızdaki sizi sizin anlattığınız gibi anlaması için sizinle aynı olmalıdır. Aldığınız eğitimler, okuduğunuz kitaplar, yaşadığınız çevre ve bunlar gibi birçok etken sizi zamanla şekillendirmiş bir düşünce yapısı oluşturmaya yardımcı olmuştur. Bu yüzden aynı olmak mümkün değildir. Ne kadar bebekken öğretilen kelimeler aynı olsa da kişilerin yüklediği manalar farklı olacaktır. Ve sizin kurduğunuz cümleye her farklı insanın farklı mana yüklemesi, çoğu zaman cümle aynı dahi olsa sizin anlaşılma olmanıza sebep olacaktır.

Güney Asya'dan Türkiye'ye gelen ve 9 sene Türk kültürü ile yaşayan bir arkadaşımın konuşmamız sırasında “Olur, İnşallah” demem sonucunda bana verdiği cevap; “Tamam böyle dediysen, olmayacak” “Çünkü İnşallah dediysen o, Hayır anlamına gelir” demişti. Başta şaşkırdım ve neden böyle düşündüğünü sordumda, toplumda çoğu insanın bu manada kullandığını ve böyle dedikten sonra kişilerin söylemlerini yerine getirmediğini söylemişti. İşte tam da bu esnada, aslında genel geçer bir kelimenin bile kişiler tarafından değiştirilerek evirildiğine şahit oluyoruz.

Siz kelimeleri asıl anlamıyla kullanırken bu şekilde evrilmiş anlamlarda kullanan insanlarla anlaşmamız nasıl mümkün olacaktı peki? Karnım aç diye ağlayan bir bebeği uykusu var zannedilip uyutulmaya çalışılırsa ne olurdu? Kelimeler toplumun aynasıdır ve hangi aynadan bakmamız gerektiğine biz karar veririz. Her insana her cümle kurulmaz. Âma birine lamba ne kadar gereksizse, anlamayana da söz o kadar gereksizdir. Kimsenin kendini herkese ifade etme zorunluluğu yoktur ve anlaşılır olduğu yerde, anlayan insanlarla var olmalıdır. Hayat, sizi anlamayanlara kendinizi anlatacak kadar uzun değildir. Çünkü size karşı kurduğu cümlelerin size ne yaptığını görmeyen yaktığını görür mü hiç?

Tam da bu durumda kitap okuyan insanların farkını görüyoruz. Kitap okuyan insan zarif insandır. Kelime dağarcığı geniş olan insan ne kabalaşır, ne argo kullanır, tam aksine olayların açıklanabilir olması için farklı kelimeler dener. Ne kadar çok kelime bilerseniz kendinizi o kadar iyi ifade edersiniz ve ne kadar kendinizi iyi ifade ederseniz o kadar toplumsal aktör olursunuz.

BAYADA

valis

t24®

ARZUM®

SCHAFER®

Tefal®

KORKMAZ®

Kaliteli Ürün ve Hizmet..

Kaliteli Ürün ve Hizmetlerimiz, size özel fiyat ve indirimlerle birlikte **BAYADA** 'da.

Mağazamıza özel ürünler sizleri bekliyor!

Pazartesi - Cuma
Cumartesi

08:30 - 18:00
08:30 - 14:30

Bir Nesil Bizimle Büyüdü

YUNUS EMRE

MUSTAFA TATCI

Aziz Mahmud Hüdâyî'ye göre Yûnus'un mürşidi Tapduk Emre "şeştâ" çalardı. Bir gün Tapduk yine şeştâ çalmaya başlayınca sesi Yûnus'a dokunur, Yûnus cezbelenir ve sanatını bırakıp Tapduk'a derviş olur. Vâkıât'taki bir rivayette Yûnus Emre'nin Tapduk Emre'ye otuz yıl hizmet ettiği, şeyhinin kızıyla evlendiği, pîrinin nefesinin bereketiyle şair olduğu belirtilir.

Tarihî kişiliği menkıbelerle iç içe giren Yûnus Emre'nin destanî hayatına dair ilk ve en geniş mâlûmat Uzun Firdevsî'nin (ö. 918/1512) yazdığı sanılan Vilâyetnâme-i Hacı Bektâş-ı Velî'de yer almaktadır. Buna göre Yûnus Sarıköy'de yaşayan, çiftçilikle geçinen fakir bir kişidir. Önce buğday almak üzere Karahöyük'e gider, bir süre Hacı Bektâş-ı Velî'nin yanında kalır, geri döneceği sırada buğday yerine Hacı Bektâş ona "nefes" vermeyi teklif eder, fakat Yûnus ısrar edince kendisine dileği kadar buğday verilerek gönderilir. Köyüne yaklaştığı esnada gafletinin farkına varan Yûnus, buğdayın bir gün tükenip nefesin ise tükenmeyeceğini düşünerek tekrar tekkeye döner ve nasip ister. Durum Hacı Bektâş-ı Velî'ye arz edilince o, "Bundan sonra olmaz. Biz o kilidin anahtarını Tapduk Emre'ye verdik, varsın nasibini ondan alsın" der ve onu Tapduk Emre'ye gönderir. Yûnus da Tapduk Emre'nin yanına varıp durumu ona anlatır; Tapduk Emre halinin kendisine mâlûm olduğunu, hizmet edip emek vermesi halinde nasibini alacağını söyler. Yûnus kırk yıl boyunca erenler meydanına eğrinin yakışmayacağı düşüncesiyle tekkeye sadece düzgün odun taşır. Rum erenlerinin Tapduk Emre'nin tekkesinde büyük bir meclis kurdukları bir gün mecliste Yûnus Emre ile birlikte Yûnus-ı Gûyende denilen başka bir Yûnus daha bulunmaktadır. Tapduk Emre cezbeye gelince Gûyende'ye, "Yûnus, söyle!" der, fakat Gûyende işitmez. Tapduk bu sözü üç defa tekrarladığı halde Yûnus-ı Gûyende yine işitmez. Bu defa Yûnus Emre'ye dönüp, "Yûnus, vakit geldi, o hazinenin kilidini açtık, nasibini aldın, hünkârın nefesi yetiştii, sen söyle!" der. Gönlü açılan, gözlerinden perde kalkan Yûnus "şevk denizine düşüp" inci ve mücevher değerinde sözler söylemeye başlar (Manakıb-ı Hacı Bektâş-ı Velî, s. 48-49).

Aziz Mahmud Hüdâyî'nin, şeyhi Üftâde'nin sohbetlerinden derlediği Vâkıât'ta yer alan Yûnus'la ilgili rivayetler Vilâyetnâme'de anlatılanları tamamlar gibidir. Hüdâyî'ye göre Yûnus'un müşidi Tapduk Emre "şeştâ" çalardı. Bir gün Tapduk yine şeştâ çalmaya başlayınca sesi Yûnus'a dokunur, Yûnus cezbelenir ve sanatını bırakıp Tapduk'a derviş olur. Vâkıât'taki bir rivayette Yûnus Emre'nin Tapduk Emre'ye otuz yıl hizmet ettiği, şeyhinin kızıyla evlendiği, pîrinin nefesinin bereketiyle şair olduğu belirtilir (Vâkıât-ı Üftâde, s. 91, 256).

Yine Vâkıât'ta yer alan bir başka rivayete göre otuz yıl hizmetten sonra Yûnus, "Ben bu yolculuktan bir şey anlayamadım, muhtemelen sülûkü tamamlayamayacağım" diyerek tekke-den ayrılmış, fakat yolda rastladığı erenler ve onlarla yaşadığı olağan üstü hallerle gafletten uyanıp geri dönmüş ve Tapduk'un ayaklarına kapanarak kendini bağışlatmıştır (a.g.e., s. 374; İsmâil Hakkı Bursevî, Rûhu'l-beyân, I, 171). XVI. yüzyıl tezkirecilerinden Âşık Çelebi, Yûnus'un "kullâb-ı cezbe ile âlem-i mülkten cenâb-ı melekûta çekilmiş, âlemin insân-ı kâmil ve feridlerinden" olduğunu kaydetmiş, ardından onun ümmîliğine işaret ederek hal diliyle şiir söylediğini belirtmiştir (Meşâîr-üş-şuarâ, II, 689). XVII. yüzyıl Bayramî şeyhi Bolulu Himmet Efendi, sülûkünü tamamlayamayan sâlikin yolculuğunun hızlandırılması için celâl terbiyesinden geçirilebileceğini anlatırken Tapduk Emre ile Yûnus arasında geçen olayı örnek verir (Tapsız, s. 165). XVIII. yüzyıl Halvetî-Şâbânî dervişlerinden İbrâhim Hâs da Tezkire'sinin iki ayrı yerinde Yûnus Emre'den ve şeyhi Tapduk'tan bahseder (bk. bibl.). Süleyman Şeyhî de Yûnus'tan, Tapduk Emre'den, şiirlerinden ve tekkeye taşıdığı odunlardan söz etmiş, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin Yûnus hakkında, "İlâhî menzillerin hangisine çıktımsa bu Türkmen kocasının izini önümde buldum, onu geçemedim" dediğini nakletmiştir (Bahrü'l-velâye, vr. 143b). Yûnus Emre ile Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî arasında geçtiği aktarılagelen başka bir rivayete göre Yûnus bir gün karşılaştığı Mevlânâ'ya, "Mesnevî'yi sen mi yazdın?" diye sormuş, Mevlânâ "evet" deyince Yûnus, "Uzun yazmışsın. Ben olsam, 'Et ü kemik büründüm / Yûnus diye göründüm' derdim" karşılığını vermiştir. Diğer bir halk rivayetine göre Yûnus 3000 şiir söylemiş, daha sonra Molla Kasım adlı bir zâhid bunları şeriata aykırı bularak 1000 tanesini yakmış, 1000 tanesini suya atmış, kalan 1000 şiiri okurken, "Derviş Yûnus bu sözü eğri

büğü söyleme / Seni sığaya çeken bir Molla Kasım gelir” beytine rastlayınca pişman olup tövbe etmiş ve Yûnus’un veliliğine inanmıştır. Bu inanişâ göre yakılan şiirler gökte melekler, suya atılanlar balıklar, kalan şiirler de insanlar tarafından okunmaktadır.

Tarihî Şahsiyeti.

Yûnus Emre’nin tarihî şahsiyeti hakkında çok farklı görüşler ileri sürülmüştür. Onun Yıldırım Bayezid devrine (1389-1402) eriştiğini söyleyen (Beygu, s. 171-175), Kanûnî Sultan Süleyman dönemi (1520-1566) şairleri arasında ona da yer veren (Hammer, II, 566), VII. (XIII.) asrın sonu ile VIII. (XIV.) asrın ilk yıllarında yaşadığını ileri süren (Gibb, I, 165) araştırmacılar varsa da bu görüşler, Adnan Erzi’nin Beyazıt Devlet Kütüphanesi’ndeki bir mecmuadan (nr. 7912, vr. 38b) alarak neşrettiği belge ile ortadan kalkmıştır. Belgede Yûnus Emre’nin 638 (1240-41) yılında doğduğu, seksen iki yıl yaşadığı ve 720’de (1320) vefat ettiği kaydedilmektedir (TTK Belleten, XIV/53 [1950], s. 85-89). Buna göre Taşköprüzâde’nin Yûnus’u Yıldırım devri şairi ve şeyhleri arasında göstermesi (Mecdî, s. 78) ve Âşıkpaşazâde’nin Orhan devriyle (1324-1362) I. Murad zamanını idrak ettiğini söylemesi (Âşıkpaşaoğlu Tarihi, s. 193-194) doğru değildir. Yûnus Emre’nin doğum yeri hakkındaki rivayetlere dayanan görüşler de tutarsızdır. Vilâyetnâme’de (DİB Ktp., nr. 714, vr. 128a) onun Sivrihisar’ın Sarıköy’ünde doğduğu, mezarının da bu köye yakın bir mevkide bulunduğu kaydedilir. Mecdî, Tapduk Emre’nin Sakarya nehrine yakın bir yerde yerleşmiş olduğunu, Yûnus’un ise Bolu çevresinde ikamet ettiğini belirtir (Şekâik Tercümesi, s. 78). Lâmiî, Yûnus’un Kütahya suyunun üzerinde bu suyun Sakarya’ya karıştığı yere yakın bir mahalde yattığını söyleyerek Vilâyetnâme’ye katılırken (Nefehât Tercümesi, s. 691) Âşık Çelebi onun Bolulu olduğunu yazmaktadır (Meşâirü’ş-şuarâ, II, 689). Yûnus’un yaşadığı çevre hakkında Bektaşî geleneğinin doğruluğunu kabul eden Mehmed Fuad Köprülü, onun XIII. yüzyılın son yarısında Sivrihisar’da yahut Bolu civarında Sakarya suyuna yakın köylerden birinde yetişmiş bir Türkmen olduğunu belirtir.

Kâmil Kepecioğlu’nun yayımladığı belgelerde, Şeyh Hacı İsmâil topluluğuna mensup olan Yûnus’un Karamanoğlu İbrâhim Bey’den Lârende’de Yerce denilen araziye satın aldığı

ve İsmâil adlı bir oğlunun bulunduğu dair bilgiler vardır. Bu belgelerde yazılanlarla Vilâyetnâme’de yer alan bilgiler çelişmektedir ve burada adı geçen Yûnus’un Yûnus Emre olup olmadığı bilinmemektedir. Hacı İsmâil cemaatine mensup Yûnus Emre’nin bir iddiaya göre Horasan’dan geldiği düşünülecek olursa şiirlerinde yer alan Oğuz Türkçesi’nin izahı zorlaşacaktır. Dolayısıyla söz konusu belgelerin ciddi bir tenkide ihtiyacı vardır (metinler ve tenkidi için bk. Yûnus Emre, Risâlat al-Nushiyya, hazırlayanın girişi, s. XXVI). Neticede oluşan kanaate göre Yûnus, Orta Anadolu’da Sakarya nehri çevresinde bir yerde doğmuş ve Nallıhan’a yakın Emrem Sultan’daki zâviyede Tapduk Emre Dergâhı’nda yaşamıştır. Sarıköy’deki arazisini zâviyeye bağışlamış, ölümünden bir süre önce Karaman’da arazi satın almıştır. Yûnus Emre’den başka Bursa’da yaşayan diğer bir Yûnus’un varlığından ilk defa söz eden Faruk K. Timurtaş’a göre bilinen iki Yûnus’tan ikincisi XV. yüzyıl başlarında vefat eden Bursalı Âşık Yûnus’tur (Yûnus Emre Divanı, hazırlayanın girişi, s. 19). Yûnus Emre bir yerde adının “Yûnus” olduğunu söyler: “Yûnus çağırırılar adım gün geçtikçe artar odum / İki cihanda maksûdum bana seni gerek seni.” İbrâhim Hâs’in Tezkire’sinde “Şeyh Emrem Yûnus (k.s.) hazretleri” şeklinde geçmektedir (Tezkire-tü’l-Hâs, vr. 37b). Şiirlerinde isminin önüne “Âşık, Biçâre, Koca, Tapduklu, Miskin, Deriş” gibi sıfatlar da getirmektedir. Bursa’da yaşayan Âşık Yûnus’un ismi de bazı müellifler tarafından “Âşık Yûnus, Yûnus Emre” şeklinde anıldığı için bu iki şair tarih boyunca birbirine karıştırılmıştır. Hacı Bektaş-ı Velî’nin “nefes”ini kabul etmeyen Yûnus’un “Ehl ü iyâl var, nefes karın doyurmaz, bana buğday gerek” sözünden hareketle evlendiği ve çocukları olduğu söylenebilir. Başbakanlık Arşivi’nde 871 sayılı Konya Defteri’ndeki 924 (1518) tarihli bir belgede Yûnus’un İsmâil adında bir oğlundan söz edilerek, “Amma Yerce nâm yeri bu cemaatten Yûnus Emre, Karamanoğlu İbrâhim Bey’den satın almış, elinde mülknâmesi vardır. Yûnus Emre fevtolup evlâdına intikal eylemiştir” kaydı yer almaktadır. Yûnus’un bir şiirinde, “Bunda dahı verdin bize oğul u kız çift ü helâl / Ondan dahı geçti arzum benim âhım didâr için” demesi de çocukluğunun bulunduğunu gösterir.

ET DÜNYASI

Kalite ve Lezzetin Buluşma Noktası

TAVUK ÜRÜNLERİ EL KESİMİDİR

Siz Değerli Müşterilerimizi
kesim yerimize götürmekten
mutluluk duyarız

📍 Residenzstr 34
13409 Berlin

☎ 0157 834 706 88
030 204 582 94

ÖRNEK AİLE REİSİ PEYGAMBERİMİZ / 2

Veysel Uysal

Bir gün yaşlı bir kadın gelir. Allah Resulü o kadına izzet ve ikramda bulunduktan sonra hediyeler verir. Bu duruma şahit olan Hz Âişe, “Ey Allah’ın Resulü, kimdir bu kadın? Bu kadar izzet ve ikramda bulundun ve hediyeler vererek gönderdin.” dediğinde ise “Ya Âişe, bu kadın vefat eden eski eşim Hatice’nin arkadaşıdır. Onun sağlığında da gelir giderdi. Ahde vefa imandandır.” (Müsnet) diye cevap verir.

Hicret’in altıncı yılında (Mart 628) Peygamberimiz, 1500 civarında Müslüman’la birlikte umre yapmak niyeti ile Medine’den Mekke’ye doğru yola çıkmışlardı.

Peygamberimiz ve ashâbı Mekke’ye yaklaşık otuz km kala Hudeybiye adı verilen yerde konaklarlar. Müşrikler ise Müslümanların umre amacıyla yola çıktıklarını bilmelerine rağmen onları Mekke’ye sokmama konusunda kararlı idiler. Peygamberimiz umre niyeti ile geldiklerini bildirmek üzere de Hz. Osman’ı elçi olarak gönderir. Onunla ilgili olumsuz haberler gelmesi üzerine Peygamberimiz Rıdvan Ağacının altında, orada bulunanlardan onu sonuna kadar koruyacaklarına dair biat (söz) alır. Bu haberi duyan ve Müslümanların kararlılıklarını gören müşrikler anlaşmaya razı olurlar ve Süheyl bin Amr’ı da elçi olarak gönderirler. Kaleme alınan anlaşma metni Peygamberimiz ve Süheyl tara-

fından imzalanır. Aslında bu antlaşma Müslümanların lehine idi ama bunu birçok sahabe anlayamamıştı. Bu anlaşma, ashâba ağır gelmiş ve kabullenememişlerdi. Fakat o antlaşmada Peygamberimizin ne kadar haklı olduğunu ve Müslümanların lehine çalıştığını sonradan fark etmişlerdir. O yıl antlaşma gereği Kâbe’yi ziyaret ve tavaf edemeden geri döneceklerdi. Anlaşmayı yazma işi bitince, Peygamberimiz, ashâbına: “Kalkın kurbanlarınızı kesin, sonra da tıraş olun!” buyurdu. Ancak (müşriklerle yapılan bu antlaşmadan hiç kimse memnun değildi. Bu sebeple) kimse kalkmaz. Peygamberimiz, emrini üç kere tekrar eder. Yine kalkan olmayınca Ümmü Seleme’nin çadırına giderek ona maruz kaldığı bu hali anlatır. O da kendisine: “Ey Allah’ın Resulü! Bunu istiyor musun? Öyleyse çık, asaptan hiçbiriyle konuşma, kurbanını kes, berberini çağır ve seni tıraş etsin!” der. Peygambe-

rimiz de kalkar, hiç kimse ile konuşmadan Ümmü Seleme'nin tavsiyelerini yerine getirir. Ashap da bunları görünce kalkarak kurbanlarını keser ve birbirlerini tıraş ederler.

Peygamberimiz, aile fertlerine ilgi gösterdiğini, kıymet verdiğini ifade eden çeşitli söz ve davranışlarıyla, onları memnun etmiştir. Hanımlarına faziletlerini söylemesi, sevdiğini ifade etmesi, bir sıkıntıyla kederlenip ağlayanın gözyaşlarını elleriyle silerek teselli etmesi gibi pek çok davranışı hanımlarını memnun etmeye yönelik olup bizler için de güzel örneklerdir. Hatice annemizi anınca da faziletlerini sayarak "İnsanlar beni inkâr ederken, o inandı; herkes beni yalnlarken o tasdik etti. Herkes bana sırt dönerken o malını benim için hak yolunda harcadı. Allah onun vesilesiyle bana çocuklar nasip etti." diyerek onu hayır ile yâd etmeden de geçmezdi.

Bir gün yaşlı bir kadın gelir. Allah Resulü o kadına izzet ve ikramda bulunduktan sonra hediyeler verir. Bu duruma şahit olan Hz. Âişe, "Ey Allah'ın Resulü, kimdir bu kadın? Bu kadar izzet ve ikramda bulundun ve hediyeler vererek gönderdin." dediğinde ise "Ya Âişe, bu kadın vefat eden eski eşim Hatice'nin arkadaşısıdır. Onun sağlığında da gelir giderdi. Ahde vefa imandandır." (Müsnet) diye cevap verir. Peygamberimiz, ehlinin yakınlarına da iltifat etmiş, alakayı kesmemiş, vefat eden eşi Hz. Hatice'nin yakınlarını ve dostlarını da devamlı olarak gözeterek vefa örneği göstermiştir. Maalesef günümüzde iman zafiyeti olan öyle insanlar var ki, ahde vefayı bırakın, kırk gün sırtınızda gezdirin ve kırk birinci gün; yorulduğum, in de biraz dinleneyim deyin, göreceksiniz ki sizden kötüsü yok. Ve bir de aleyhinizde feveran etmez mi? Hz. Âişe: "Resulullah onun yâdını çok yapardı. Ne zaman bir koyun kesse, Hatice'nin dost ve yakınlarına da gönderirdi. Sütannesi ve sütkardeşleri ile de hiçbir zaman irtibatını kesmemiş, onlara karşı da vefa borcunu yerine getirmiştir."

Peygamberimiz, herkese gösterdiği ilgi, sevgi ve şefkatten daha fazlasını çocuklara göstermiştir. Kendisi fevkalade bir aile reisi, mükemmel bir baba, iyi bir dede idi. Peygamberimiz, Hz. Fatıma'nın ilk doğumu yaklaşıncı sık sık ona uğramış, halini hatırını sormuş, "Çocuk doğunca bana haber vermeden ona hiçbir şey yapmayın!" tembihinde bulunmuştur. Enes b. Malik de, Ümmü Süleym'in oğlu Abdullah'ın doğumu yaklaşıncı, "Çocuğun göbeğini kesince bana haber ver, benden evvel ağzına hiçbir şey koyma!" diye haber saldığını bildirir. Peygamberimiz, yeni doğan çocuklar için dua eder, sağ kulaklarına ezan okur ve sol kulaklarına da kamet

getirerek isimlerini üç defa seslenirdi. Daha sonra ilk yedi gün içinde sünnet ettirmek, bashedaki ilk tüyü tıraş edip ağırlığına gümüşü tasadduk etmek, akıka kurbanını keserek etini yoksullara dağıtmak gibi mevzularla da yakından alâkadar olurdu.

Peygamberimiz çocukları "cennet kokusu", "gözümün nuru" diyerek sever ve "her öpücük için cennette beş yüz yıllık mesafesi olan bir derece verilir" diyerek çocukların sevgiyle yetiştirilmesini tavsiye ederdi.

Çocukların ağlamasına gönlü hiç razı olmazdı. O, çocuklarına, torunlarına şefkatle muamele eder, böyle davranırken de dikkatlerini Allah'ın dinine çekerek bir takım mesajlar verirdi. Onları bağrında beslerken yüzlerine tebessüm eder, okşar ve severdi. Torunlarını da okşar, sever; kirlenmiş yüzlerini yıkar; onları sırtında taşır; namazda secdeye uzatırdı. Bir gün Hasan ve Hüseyin sırtında iken Hz. Ömer içeri girer. Onları böyle şerefli bir yerde görünce, "Ne güzel bineğiniz var" der. Ve hemen O gönüller sultanı şöyle mukabele eder: "Ya, ne güzel süvariler onlar!" Bu ilgi sadece erkek torunlara değildi. Kız torunu olan Ümmame'yi de aynı şekilde sever, süslü bir giyimi ona yakıştırdı. Namaz kılarırken sırtına çıkarsa, secde yapacağı zaman yere bırakarak secdeye giderdi. "Bağış ve ihsanda çocuklarınızın arasını eşit tutun! Eğer ben birini üstün tutacak olsaydım, kızları üstün tutardım." buyurmuştur. İnsanların günlük yaşamla ilgili hatalarını görmezden gelir, takva ile çelişebilecek istek ve arzularını, yumuşak bir üslupla ve ayetlerle reddederdi.

Enes b. Malik: "On yıl Allah Resulünün yanında ve hizmetinde bulundum. Aile fertlerine karşı Peygamberimizden daha şefkatlisini görmedim." buyurmuştur.

TEVBE PSİKOLOJİSİ

Erol Dağaslanı

Tövbe tasavvufî makamların ve menzillerin ilkidir. Bu sebeple “bâbü'l-ebvâb” (ana kapı) diye adlandırılır. Tasavvufî hayata tövbe kapısından girilir; takva, zühd, fakr, sabır, tevekkül ve rıza gibi makamlarda tövbenin önemi artar ve bu durum sâlik son nefesini verinceye kadar devam eder. Sahih ve muteber bir şekilde tövbe etmeyen sâlikin manevî halleri sahîh ve muteber sayılmaz.

58

KÖPRÜ DERGİSİ

Tövbenin kişide bir ritüele dönüşmesi için kişi günahları çok iyi bilmeli ve günah eylemleri şüpheli durumlardan ayırt edebilmelidir. Günahların bilinmesi kişide bir farkındalık meydana getirecek ve bu farkındalık onun neye tövbe etmesi gerektiğini gösterecektir. Günah kişide bir obsesyon doğurmaktadır. Bu obsesyonun kurtarıcısı olan kompulsif de tövbe olacaktır.

YAKAZA HALİ

Tövbe tasavvufi makamların ve menzillerin ilkidir. Bu sebeple “bâbü'l-ebvâb” (ana kapı) diye adlandırılır. Tasavvufi hayata tövbe kapısından girilir; takva, zühd, fakr, sabır, tevekkül ve rıza gibi makamlarda tövbenin önemi artar ve bu durum sâlik son nefesini verinceye kadar devam eder. Sahih ve muteber bir şekilde tövbe etmeyen sâlikin manevî halleri sahîh ve muteber sayılmaz. Bu makamdaki zafiyet ve eksiklik ondan sonra gelen bütün hal ve makamları olumsuz yönde etkiler. Bazı sûfiler tövbe makamından önce yakaza/intibah menzilinden bahseder. Yakaza sâlikin içinden gelen bir etkiyle silkinerek gaflet ve gevşeklik haline son vermesi, kendine gelmesi, aklını başına toplaması, tövbe ve istiğfar etmesidir; yakaza makam değil, haldir. İçten gelen bir kıpırdanma olmadan bir insanın ciddi ve samimi bir şekilde tövbe etmesi mümkün değildir. Sâlik bazen dış sebeplerden etkilenecek intibaha gelebilir. Yakaza tövbenin temeli, tövbe yakaza halinin sürekli ve kalıcı bir duruma gelen şeklidir.

TÖVBE NEDİR?

Arapçada tevbe (tevb, metâb) “geri dönmek, rücû etmek, dönüş yapmak” anlamındadır ve “dinde yerilmiş şeyleri terk edip övgüye lâyık olanlara yönelme” biçiminde tanımlanır. Tövbe kavramı Allah’a nisbet edildiğinde “kulun tövbesini kabul edip lütuf ve ihsanıyla ona yönelmesi” manasına gelir (Zeccâc, s. 61-62; Kuşeyrî, et-Taḥbîr, s. 84). Kişilerin birbirine karşı yaptıkları hatalı davranışlardan dönmesi için avf (af) ve itizâr (özür dileme) kelimeleri kullanılır (krş. et-Tevbe 9/94; en-Nûr 24/22).

Tövbe tasavvufta çeşitli şekillerde tarif edilmiştir. Bu tarifler tövbenin yönünü ve niteliklerini göstermesi bakımından önem taşır. Sehl et-Tüsterî, “Tövbe kulun günahını unutmamasıdır” derken Cüneyd-i Bağdâdî tövbeyi, “Kulun günahını unutmaması” şeklinde tarif etmiştir.

Sehl’in tarifi henüz sülûkün başında olan ve günaha bulaşması ihtimali bulunan müritlerle, Cüneyd’in tarifi, Allah’ın büyüklüğü düşünce-sine dalan ve O’nu zikretme halinde bulunan hakikat ehli ve ariflerle ilgilidir.

Cüneyd’e göre kulun tövbeden önceki günahkâr olma durumu cefa hali, tövbeden sonraki durumu ise vefa/safa halidir. Allah bir kula tövbe etmeyi nasip ederek ona yakınlığını lütfederse, bu halde kulun aklını geçmişte işlediği günahlara takmaması, onları unutup sadece Allah’ın nimet ve ihsanlarını düşünmesi gerekir (Kelâbâzî, s. 92; Kuşeyrî, s. 259; Hücvîrî, s. 381). Günahlardan ve kötülüklerden tövbe edenle hatalardan ve gafletten tövbe eden, amel ve ibadetleri dikkate alıp bunları gözünde büyütme halinden tövbe edenler birbirinden farklıdır.

NEDEN TÖVBE EDİLİR?

1. İnsanın Allah’a ahdinin gereği: Tövbenin bezm-i eleste Allah ile kul arasında yapılan ahdin tazelenmesini veya her insanın fitrat çizgisine dönmesini ve onu korumasını ifade ettiği anlaşılar. Çünkü kul selim fitratında mevcut ahit şuurundan zaman zaman uzaklaşmakta veya bunu tamamen unutmaktadır. Ahit ilişkisi Kur’ân-ı Kerîm’e göre güven, sevgi ve dostluk esasına dayanmaktadır (el-Bakara 2/30, 257; el-Mâide 5/54; el-Enfâl 8/34).

2. İnsan olmanın gereği: Sahâbilerin, onun huzurunda iken duydukları dinî hassasiyeti yanından ayrıldıktan sonra kaybetmelerinden yakınmaları üzerine Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: “Benim yanımdan ayrıldıktan sonra eski halinizi koruyabilseydiniz melekler ziyaretinize gelirdi. Siz günah işlemeyen kimse-ler olsanız Allah bu fiili işleyen başka bir topluluk yaratır ve onların günahlarını bağışlardı.” (Müsned, I, 289; II, 304-305; Müslim, “Tevbe”, 9-11).

Gazalî insan için hatadan korunmuşluğu imkânsız kabul ederken hatadan dönmeyi insanlıkla bağdaştıramaz (a.g.e., IV, 242-243). Onun bu düşüncesinin, “Her insan günah işleyebilir, günah işleyenlerin en hayırlısı tövbe edendir.” mealindeki hadisten (Müsned, III, 198; İbn Mâce, “Zühd”, 30) kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

3. İnsanın Allah (cc) ile olan dostluğunun devamı: Tövbenin Allah ile mümin arasındaki dostluğun devamını sağlayan bir vasıta olduğunu gösterir. Ebû Hüreyre ve Abdullah b.

Mes'ûd'dan nakledilen bu nitelikteki hadislerden biri şöyledir: "Azîz ve celîl olan Allah bu yurur ki: 'Ben merhamet ve şefkat açısından kulum beni nasıl düşünüp algılıyorsa öyleyim. O beni nerede hatırlayıp anarsa ben oradayım. Bana bir karış yaklaşıp bana bir arşın yaklaşıp, bir arşın yaklaşıp bir kulaç yaklaşıp. Kul bana yürüyerek gelirse ben ona koşarak giderim.'" Hadisin diğer bir rivayetinde Hz. Peygamber şöyle demiştir: "Allah Teâlâ'nın mümin kulunun tövbesinden duyduğu sevinç, tasvir edeceğim şu kişinin sevincinden çok daha fazladır: Adam tek başına tehlikeli bir yolda yiyeceğini ve içeceğini taşıyan bineğiyle yolculuk yapmaktadır. Bir yerde durup dinlenirken kısa bir süre uyur. Uyanınca bineğinin ortadan kaybolduğunu görür. Uzun zaman arar ama bulamaz. Bu sırada aşırı derecede bunalmış ve susamıştır. Nihayet, 'Dinlendiğim yere gideyim de orada öleyim' der. Bu yerde kısa bir ara uykuya dalıp uyanınca bineğini karşısında görür. O kadar sevinir ki, 'Allah'ım! Sen benim rabbim, ben de senin kulunum' diyecek yerde, 'Sen benim kulum, ben de senin rabbinim!' der" (Müsned, I, 383; II, 534-535; Buhârî, "Da'avât", 4; Müslim, "Tevbe", 1-8).

PEYGAMBER NEDEN TÖVBE EDER?

Resûl-i Ekrem bir hadisinde şöyle demektedir: "Bazen kalbimi bir perde bürür de günde 100 defa tövbe ettiğim olur." (Müslim, "Zikir", 41-42; Ebû Dâvûd, "Vitr", 26). Mecdüddin İbnü'l-Esîr bu hadisin izahında Resûl-i Ekrem'in Allah ile daima irtibat halinde bulunduğunu, ümmetinin dünya işleriyle ilgilenmekten ibaret olabilecek meşgalesinin bu irtibatı kesintiye uğratabileceğini söyler (en-Nihâye, s. 675). Bu yorum, sûfî Ebû Saîd el-Harrâz'ın, "İtaatkâr kulların sevap doğuran bazı amelleri Allah'ın has kulları için günah sayılabilir." sözünü (Ac-lûnî, I, 406) hatırlatmakta ve Hz. Peygamber'in çokça tövbe edişinin sebebine ışık tutmaktadır.

GÜNAHSIZ OLAN MI MAKBULDÜR, TÖVBE EDEN Mİ?

İslâm âlimleri günah işleyip tövbe eden kimse ile hiç günah işlememiş kimseler üzerinde durmuş, bunlardan hangisinin daha makbul sayıldığını irdelemeye çalışmıştır. Aslında peygamberler hariç günah işlemeyen hiçbir insan yoktur. Bununla birlikte farzları yerine getirmemek, yasaklardan kaçınmamak gibi belirgin maddî günahlardan uzak duran kişiler cennete gireceklerini sanıyor ve diğer insanları küçümsüyorsa Allah'a muhtaç olma-

dıkları zannına kapılabilirler. Buna karşılık günah işleyen, fakat pişmanlık duyarak tövbe eden, Cenâb-ı Hak'ın lütuf ve bağışlamasına daima ihtiyaç duyan insanlar O'na diğerlerinden daha yakındır. Hz. Ömer'in, "Günahlarından tövbe edenlerle beraber bulunun, çünkü onlar hassas yürekli olur." dediği nakledilmiştir (İbn Ebû'd-Dünyâ, s. 117).

TÖVBENİN ŞARTLARI

Allah'ı rab, Muhammed'i peygamber ve İslâm'ı din olarak kabul eden kimsenin bu gafletten uzun sürmez, pişmanlık duyarak tövbe eder. Nisa Suresindeki ayetin devamı da buna işaret etmektedir. Şu hâlde tövbenin ilk şartı nedametdir. Resûlullah'ın ifadesiyle, "Pişmanlık duymak tövbenin kendisidir." (Müsned, I, 422-423, 433; İbn Mâce, "Zühd", 30). Nedamet halinde bulunan kişi tövbeye konu olan günahı terk eder ve bir daha işlememeye karar verir. Âlimler tövbenin Allah nezdinde kabul edilmesinin bu üç şartına (nedamet, terk, tekrar işlememe) bir dördüncüsünü eklemiştir; o da iyi amel işlemek suretiyle geçmişteki hataların telâfi edilmesidir. Bu dört şartın üçüncüsünü oluşturan günahı tekrar işlememe hususu Allah'ın mağfiretine kavuşmak için Kur'an'da şart koşulmuştur (Âl-i İmrân 3/135).

TÖVBENİN ÇEŞİTLERİ

Sûfiler yalnız dille yapılan tövbeye "yalancılarının tövbesi" demişler ve bunun fâsid bir tövbe olduğunu söylemişlerdir. Râbia el-Adeviyye'nin, "Tövbe, tövbeden tövbedir" sözü gönülden gelmeyen ve sözden ibaret kalan fâsid tövbeyi ifade eder (Kuşeyrî, s. 260). Takva ehlinin dil ve kalple yaptığı tövbe sahih; dil, kalp ve bedenle yaptığı tövbe ise daha sahih bir tövbedir. Avamın, havasın ve ariflerin tövbesi birbirinden farklıdır. Zünnûn'a göre avam günah-tan, havas gafletten tövbe eder (Serrâc, s. 68; Kuşeyrî, s. 260; Hücvîrî, s. 385). Ebû'l-Hüseyn en-Nûrî'nin, "Tövbe Allah dışında her şeyden (mâsivâ) tövbe etmektir." sözü (Serrâc, s. 68) ariflerin tövbesine işaret eder. İbn Atâ, Allah'ın azabından korkan kulun tövbesine "inâbe tövbesi", O'nun kereminden hayâ eden kulun tövbesine "isticâbe tövbesi" adını vermiştir (Kelâbâzî, s. 141; Kuşeyrî, s. 261; Hücvîrî, s. 385). Pişmanlığın ilk adımı tövbe, ikinci adımı inâbe, sonu evbedir, diyen sûfiler de vardır. Bu bağlamda Allah'ın azabından korkanın hali tövbe, azabından korkmakla beraber sevap umanın hali inâbe, sadece emrini gözetenin hali evbe terimiyle ifade edilir. Tövbe mümin-

lerin, inâbe evliyanın, evbe peygamberlerin makamıdır (en-Nûr 24/31; Sâd 38/30, 44; Kâf 50/33). Tövbe büyük günahlardan, inâbe küçük günahlardan, evbe nefisten Hakk'a dönüştür. Herevî inâbeyi tövbeden ayrı bir menzil olarak görür. Tövbe makamını sağlıklı bir şekilde gerçekleştiren sâlik inâbe menziline ulaşır. Allah sevgisi, Allah'a itaat, O'na yönelme ve O'ndan başkasından yüz çevirme inâbenin özünü oluşturur. Kul elest bezminde yaptığı ahde bağlı kalarak sözle Hakk'a döndüğünü ifade ettikten sonra buna göre davranıp inâbe sahibi olabilir (Herevî, s. 6). Kur'an'da, "Rabb-nize inâbe ediniz, dönünüz!" buyrulmuştur (ez-Zümer, 39/54). İnâbe "sâlikin Hakk'a gönül vermesidir" şeklinde de tarif edilmiştir. Bir mürşide gönülden bağlanmaya ve ondan el almaya da inâbe denir.

TÖVBE GÜNAHI AMEL DEFTERİNDEN SİLDİRİR Mİ?

Âlimler, işlenen günahların tövbeden sonra amel defterinden silinmesi için tövbekârın bazı telâfilere girişmesinin gerektiğini belirtir. Günahlar kul hakkıyla ilgili olmayıp sadece ilâhî haktan ibaretse ve bunların içinde kazası mümkün farz ibadetler varsa bunlar kaza edilmelidir. Daha çok zahir âlimlerinin benimseydiği görüşe göre kasten terk edilen namazların kazasının bulunmadığı söylenirse de büyük çoğunluk bunların da kaza edilebileceğini belirtir (İbn Kayyim el-Cevziyye, s. 204-215). Kul hakkına yönelik günahlara gelince, bu konuda asıl olan Hz. Peygamber'in şu talimatıdır: "Müslüman kardeşinin malına veya şeref ve namusuna yönelik günah işleyen kimse altın ve gümüşün bulunmadığı gün gelmeden önce ondan helâllik dilesin. O gün, dünyada kötülük yapan kimsenin sevapları varsa haksızlığı kadar alınıp mağdura verilir, yoksa onun günahından alınıp berikine yüklenir." (Müsned, II, 435, 506; Buhârî, "Rikâk", 48, "Mezâlim", 10). Yapılan kötülükler helâllik sırasında hak sahibine haber verilir, rızasını alacak biçimde helâllik dilenir. Maddî veya manevî bir zarara yol açılmışsa o tazmin edilir. İşlenen kötülük kişinin haysiyet ve şerefine yönelik olup kendisinin haberi yoksa tercih edilen görüşe göre bunları bildirip onu üzmeğe yerine genel anlamda özür dileyerek bağışlanma istenir. Ancak kişinin gıyabında yapılan onur kırıcı konuşmaların aksinin aynı mecliste söylenip telâfi yoluna gidilmesinin gerekli olduğu şüphesizdir (Kâdî Abdülcebbar, s. 799; İbn Kayyim el-Cevziyye, s. 119-121). Hak sahibinin bulu-

namaması durumunda malî ödemeler vârislerine yapılır. Onların da bulunamaması halinde tercih edilen görüşe göre hak sahibi adına hayır yollarında harcanır veya devlete verilir. Gayri meşru yollarla işlenip şahsî hak niteliği taşımayan zina gibi günahlar da aynı hükme tâbidir (Kâdî Abdülcebbar, s. 799; İbn Kayyim el-Cevziyye, s. 216-220).

TEVVAB OLAN YARATICIMIZ

Allah'ın tevvâb, gaffâr, gafûr, afûv gibi isimleriyle ilişkili olması bakımından tövbenin ilâhî boyutu üzerinde de durulur (Gazzâlî, el-Mağsadü'l-esnâ, s. 54, 74, 101). Allah'ın tevvâb oluşu kuluna tövbe etmeyi kolaylaştırması, ona af ve mağfiret kapısını açmasıdır. Bunun neticesinde kulun O'na dönmesi tövbedir. Tövbe Allah'ın kuluna, kulunun da O'na dönmesidir. Allah'ın kuluna dönmesi ona tövbeyi nasip etmesi, kulun rabbine dönmesi işlediği günah-tan ve yaptığı kötülükten dolayı O'ndan af dilemesidir. Ebû Hafs, "Tövbe O'ndadır, O'ndandır" derken bunu kasteder. Tövbe kulun Allah'a dönüşüdür, ancak bunu kula nasip eden ve onu buna muvaffak kılan Allah'tır (Kuşeyrî, s. 254, 262). Kendilerine karşı hatalı ve kötü davrananların özürlerini kabul edenler Allah'ın tevvâb ismine mazhar olmuşlardır. "İki günü eşit olan mümin aldanmıştır." hadisini zikreden Ebû Tâlib el-Mekkî (Kütü'l-kulûb, I, 173), müminin sürekli biçimde kendini geliştirmek suretiyle her gün Allah'a biraz daha yaklaşması gerektiğini, bunun da tövbe ile gerçekleşeceğini söyler. Sûfiler yapılan haksızlık, kötülük ve hatalardan, işlenen günahlardan tövbe etmek gerektiğini, ancak daha iyi ve daha doğru olanı gerçekleştirme imkânına sahip kişilerin daha iyi olanı yapmamalarının tövbeyi gerektiren bir kusur olduğunu belirtir. Kur'an'da zikredilen "ebrâr" (el-İnfîtâr 82/13) iyi insanlar, "mukarrebûn" (el-Vâkıa 56/11) Allah'ın yakınlığını kazanmış daha iyi insanlardır. Sûfilere göre ebrârın sevap kazandıran amellerini mukarrebler işlerlerse günaha girmiş olurlar (Serrâc, s. 68; Kuşeyrî, s. 195; Hücvîrî, s. 383).

AİLE İÇİ ROL DAĞILIMLARI

62

Muzaffer İnanç

KÖPRÜ DERGİSİ

Aile içi rol dağılımlarını tek bir başlık altında toplamak oldukça zordur. Aile tipleri ne kadar çok ise aile içi rol dağılımı şekil ve algıları da o denli çok olmaktadır. Yazımızın sınırlarını da göz önünde bulundurarak en yaygın üç tipten bahsetmek isterim.

1-Geleneksel Rol Dağılımı: Baba genellikle ailenin maddi sorumluluklarını üstlenir. Bu, ailenin gelirini sağlama, faturaları ödeme, çocukların eğitim masraflarını karşılama ve evin geçimini sürdürme gibi konuları içerir. Anne, genellikle ev işleriyle ilgilenir. Yemek yapma, temizlik, alışveriş, çamaşır yıkama gibi günlük ev işleri genellikle annenin sorumluluğundadır.

Anne, çocukların bakımıyla ilgilenir. Bu, çocukları okula gönderme, onların sağlık ihtiyaçlarına bakma, ev ödevleriyle ilgilenme ve genel olarak çocukların günlük yaşantılarına rehberlik etme gibi konuları içerir. Geleneksel rol dağılımı, cinsiyetlere dayalı belirli beklentilere dayanabilir. Örneğin, erkek çocuklara daha çok maddi başarı ve kariyer odaklı olmaları öğütlenirken, kız çocuklara anne rollerini öğrenmeleri konusunda daha fazla vurgu yapılabilir. Baba genellikle ailenin dış dünyasıyla da-

ha fazla ilgilenirken, anne genellikle aile içi iletişimi yönetir. Bu, aile planlaması, çocukların sorunlarıyla ilgilenme ve aile içi organizasyonu içerir.

Geleneksel rol dağılımında, önemli kararlar genellikle baba tarafından alınabilir. Aile finansları, büyük satın almalar ve çocukların eğitimi gibi konularda baba daha etkin bir rol oynar. Bu örnekler, geleneksel rol dağılımının genel dinamiklerini yansıtmaktadır. Ancak, günümüzde birçok ailede bu roller daha esnek hale gelmiş ve çiftler arasında daha eşit bir iş birliği gözlemlenmiştir. Aileler, ihtiyaçlarına ve değerlerine göre rol dağılımlarını belirleyebilirler.

2-Modern ve Eşitlikçi Rol Dağılımı: Modern ailelerde, eşitlikçi bir rol dağılımı daha yaygındır. Modern ailelerde, her iki ebeveyn de maddi sorumlulukları üstlenir. İki ebeveyn de çalışabilir ve aile gelirine katkıda bulunabilir. Bu, aile içinde finansal kararların birlikte alındığı bir yaklaşımı yansıtabilir. Eşitlikçi rol dağılımında, ev işleri eşit bir şekilde paylaşılır. Yemek yapma, temizlik, alışveriş gibi günlük ev işleri konusunda her iki ebeveyn de sorumluluk alabilir. Her iki ebeveyn de çocuk bakımı

konusunda eşit sorumluluk alabilir. Bu, çocukların günlük bakımı, okula gönderilmesi, aktivitelere katılımı gibi konuları içerir. Eşitlikçi bir rol dağılımında, her iki ebeveyn de kariyer ve eğitim hedeflerine destek olur. Bu, bir ebeveynin iş değiştirmesi veya daha fazla eğitim alması durumunda diğer ebeveynin destekleyici olmasını içerir.

Eşitlikçi bir yaklaşım, geleneksel cinsiyet rollerine karşı esnekliği yansıtabilir. Örneğin, bir baba çocuk bakımıyla daha fazla ilgilenirken, bir anne aile gelirine daha fazla katkıda bulunabilir. Modern ailelerde, önemli ebeveynlik kararları genellikle ortaklaşa alınır. Çocukların eğitimi, sağlık kararları ve genel refahları konusunda ebeveynler birlikte kararlar alır. Bu örnekler, modern ve eşitlikçi bir rol dağılımının genel özelliklerini yansıtmaktadır. Bu yaklaşım, her iki ebeveynin de günlük yaşamın sorumluluklarını paylaşmasını ve eşit bir şekilde katkıda bulunmasını amaçlar. Ancak, her aile kendi dinamiklerine ve ihtiyaçlarına göre rol dağılımını belirler.

3-Esnek ve ihtiyaca bağlı rol dağılımı: Bir ebeveynin iş seyahatine çıkması durumunda, diğer ebeveyn bu süre zarfında daha fazla ev işi ve çocuk bakımını üstlenebilir. Örneğin, normalde her iki ebeveyn de ev işlerini paylaşıyorsa, biri seyahatleyken diğer ebeveyn bu sorumlulukları geçici olarak devralabilir. Aile üyelerinden birinin sağlık sorunları ortaya çıktığında, rol dağılımı ihtiyaca bağlı olarak esnek hale gelebilir. Sağlık sorunu yaşayan birey için daha fazla bakım gerekiyorsa, diğer aile üyeleri bu ihtiyaca uygun olarak rollerini değiştirebilir.

Bir ebeveynin işi belirli dönemlerde yoğunlaştığında, diğer ebeveyn daha fazla ev işi ve çocuk bakımını üstlenebilir. Bu, aile içindeki dinamiklere ve mevcut ihtiyaçlara göre esnek bir rol değişimi anlamına gelir. Bir ebeveynin eğitim veya kariyer hedeflerine odaklanması durumunda, diğer ebeveyn bu süre zarfında daha fazla aile sorumluluğunu üstlenebilir. Bu, geçici bir dengesizliğe ve daha sonra rollerin tekrar dengelenmesine yol açabilir. Çocukların yaşlarına göre, ebeveynler rollerini çocukların ihtiyaçlarına göre ayarlayabilir. Örneğin, bebeklik döneminde bir ebeveyn daha fazla çocuk bakımı yapabilirken, ilerleyen yaşlarda eğitim ve okul ile ilgili sorumluluklar arttıkça diğer ebeveyn daha fazla katkıda bulunabilir. Bu örnekler, rol dağılımının aile içindeki değişen ihtiyaçlara ve durumlara esnek bir şekilde

adapte edilebileceğini göstermektedir. Esneklik, aile üyelerinin birbirlerine destek olmalarına ve değişen koşullara uyum sağlamalarına yardımcı olabilir.

Ailedeki çocuklar da belirli sorumluluklar alabilir. Örneğin, ev ödevlerini yapmak, odalarını düzenlemek gibi görevlerle çocuklar aile içindeki rol dağılımına katkıda bulunabilirler. Aile içindeki rol dağılımı, ebeveynlerin iş ve kariyer durumuna bağlı olarak da şekillenebilir. Örneğin, her iki ebeveynin de çalışıyor olması, maddi sorumlulukları paylaşmalarına ve ev işleri konusunda daha eşit bir rol dağılımına yol açabilir. Aile içi rol dağılımı, ailenin ihtiyaçlarına, değerlerine ve dinamiklerine bağlı olarak değişiklik gösterir. Sağlıklı bir aile içi rol dağılımı, iş birliği, anlayış ve eşitlik temelinde olabilir.

Naslarda Aile İçi Roller

Peygamber Muhammed'in (sav.) aile üzerine söylediği pek çok öğüt ve hadis bulunmaktadır. İslam geleneğinde, peygamberin aile konusundaki öğütleri ve tavsiyeleri önemli bir yer tutar.

Ailenin bütünlüğü İslam dininde altı kalın çizgilerle çizilmiştir. Aile Birliğini Koruma "Müslümanlar arasında en çok sevileniniz, en çok hizmet edeniniz ve en çok malı olanınızdır. Eğer aile birliğini koruyorsa daha hayırlıdır." (Tirmizi)

Eşlere Karşı Güzel Davranma da hadisin devamında gelen ikincil bir nasihattir. "Sizin en hayırlınız, ailesine karşı en iyi davranandır. Ben aileme en iyi davrananınızdır." (Tirmizi)

Aile içinde tüm üyeler birbirlerine eşit yani adil davranmaları istenir. "Eşlerinize eşit davranın." (İbn Mâce)

Ailede roller ifa edilirken sorumluluklar bu rollere eşlik eder. Dolayısı ile baba veya koca / Eş rolü aynı zamanda hanımına karşı yerine getirmesi gereken sorumlulukları da içerir. Evlilik ve sadakat bunların başında gelir. "Kişi bir kadınla evlendiği zaman dört şeyi ona sağlamalıdır: Ona güzel bir yemekle nafaka sağlamalı, onu güzel bir evde yaşatmalı, ona güzel bir elbise giydirmeli ve onunla hoşça vakit geçirmelidir." (Ebu Davud)

Ebeveyn rolü çocuklar ile İlgili Sorumlulukların yüklenilmesini icap eder. "Çocuklarınıza helâl ve güzel rızıklar verin." (İbn Mâce)

"Biriniz eşine karşı iyi bir tutum sergilesin. Zira eşinin göğsünde bir parça et vardır. Ona iyi baktığın zaman o yumuşar, ona kötü baktığın zaman sertleşir." (Müslim)

WIR ÜBER UNS

Die StraBE GmbH ist ein junges und stetig wachsendes Bauunternehmen seit 2012 mit dem Schwerpunkt auf dem Straßenbau in Berlin und Umland. Hauptsächlich agieren wir im Bereich Steinstraßenbau, das Setzen von Natur- und Betonsteinen. Dabei setzen wir unsere Kernkompetenz in verschiedenen Bereichen wie Gehweg- Fahrbahnbau sowie Garten- & Landschaftsbau um.

Seit 2015 bilden wir aus!

Wir bieten Ausbildungsplätze im handwerklichen und kaufmännischem Bereich an, unter anderem als Straßenbauer, Tiefbaufacharbeiter und Kauffrau / -mann für Büromanagement.

Zuverlässigkeit, Schnelligkeit und ein routinisiertes Vorgehen kennzeichnen unsere Arbeitsweise.

Wir gewährleisten unseren Auftraggebern Perfektion und absolute Termintreue bei der Abwicklung Ihres Auftrages – das ist unsere oberste Priorität.

Wir freuen uns, auch bald Ihnen bei der Planung und Realisation eines Projektes als kompetenter Partner zur Seite zu stehen.

StraBE GmbH

Straßen und Tiefbau Berlin

Tel. 030 629 85 36 00

info@strabe-berlin.de

Bauausführung GmbH

BERGHOLZSTR. 2
TOR 2|WERKSTATT 7
12099 BERLIN
TEL : 030|62 00 59 69
FAX : 030|62 00 59 70
MOBIL: 0176|63 62 01 04

info@akcay-gmbh.de
www.akcay-gmbh.de

Her şeyden önce şunu belirtmek gerekir ki, her anne ve baba elbette çocuğuyla onun becerilerini geliştirici oyunlar oynamalı ve ona vakit ayırmaktan zevk almalıdır. Ancak her konuda olduğu gibi bu konuda da aşırıya kaçıldığında ortaya çıkacak olan sorunları gözardı etmemek gerekir.

SOSYAL MEDYA EBEVEYNLİĞİ

MÜBERRA KABİL

66

KÖPRÜ DERGİSİ

"Öğrencilerime asla öğretmem, yalnızca öğrenebilecekleri ortamı sağlarım."

Albert Einstein

Bir anne ve baba tarafından aylarca beklenen ve türlü zahmetlerle kavuşulan ufaklık bir bedeninin içine saklanmış bir ruhun dünyaya gelmesi ve serpilmeye çalışmasıyla başlayan ebeveynlik serüveni öyle sanıyorum ki dünya üzerindeki en kutsal görev olsagerek... Her koşulda çocuğa doğru bir örnek olmak, her durumda ona koşulsuz sevgi ve sabır göstermek sanılanın aksine oldukça zor ve kimi zaman omuzlarda hissedilen büyük bir sorumluluktur.

Buna rağmen ebeveynlik, kişiden kişiye, sosyal çevreye ve kültüre göre değişkenlik gösterebilen ancak özünde içgüdülerle beslenen bir olgudur. Bundan yıllar evvel üzerine çok düşünülmeyen, o zamanın şartları ve eğitim düzeyiyle orantılı olarak ekseriyetle çok önemsenmeyen veya farkında olunmayan bir ,görev'ken, aksine günümüzde aşırı önem atfedilen ve mükemmel olması için her türlü çabayı gerekli kılan bir ,meziyet'miş gibi lanse edilmektedir.

Bu iki kutbun arasındaki karmaşa en çok da

bir şekilde doğru anne ve baba olmaya çalışan ancak tecrübesizliği yüzünden kafası karışan günümüz yetişkinlerini zor durumda bırakmaktadır. Maalesef teknolojinin hayatımıza hakimiyetiyle beraber ebeveynliğimiz de bu kuşatmaya mağlup olmuş vaziyettedir. Sebebi ise sayıları günden güne çoğalan, ebeveyn olmuş ancak bunun gerekliliklerini tam olarak idrak edememiş sosyal medya anne-babalarıdır.

Özellikle Instagram ve Youtube gibi sosyal medya platformlarının etkileşim, takip ve beğeni başına belli bir ödeme yapmasıyla insanlara alternatif hatta çoğu kez ana gelir kapısı olmasıyla beraber sosyal medya ebeveynleri günden güne sayıları çoğalan bir kitle haline gelmiştir.

Öyle ki, çocuklarının günlük rutinlerini, oyunlarını, haftalık - ara öğünleri dahil olmak üzere - tüm öğünlerini içinde barındıran yemek planlarını ve çocuklarıyla alakalı daha bir sürü gereksiz ayrıntıyı çok gerekliliği gibi paylaşarak ve bundan para kazanarak veya markalarla işbirliği imkânı elde ederek 'ebeveyn'liklerini sergileyen insanlardan bahsetmekteyiz.

Bilhassa henüz üç yaşın altındaki çocukları-

na renkleri, şekilleri, sayıları veya duyularını kullanarak farklı dokuları öğretmek için çeşitli malzemeler satın alarak her gün binbir çeşit oyunlar kurma çabasında olan ebeveynlerin bu yorucu gayreti, onları takip eden kitleler tarafından çoğu zaman takdir toplasa da birçoğunun ebeveynliğini eksik bulmasına sebebiyet vermektedir.

Her şeyden önce şunu belirtmek gerekir ki, her anne ve baba elbette çocuğuyla onun becerilerini geliştirici oyunlar oynamalı ve ona vakit ayırmaktan zevk almalıdır. Ancak her konuda olduğu gibi bu konuda da aşırıya kaçıldığında ortaya çıkacak olan sorunları gözardı etmemek gerekir. Örneğin ilk çocukta anne ve babalar bu tarz oyun ve etkinlikleri geliştirmeye vakit ayırabiliyorken, sonra doğan ikinci veya üçüncü çocuğa doğal olarak ilk çocuğa sağlanmış olan ilgi ve alaka sağlanamamaktadır. Bu da özellikle annelerin kendilerini yetersiz veya çocukları arasında ilgi bakımından adaletsiz davrandıkları düşüncesine kapılmalarına sebep olmaktadır.

Sosyal medya ebeveynlerinin birçoğunun dikkat etmediği bir diğer çok önemli husus ise çocuklarının gizli kalması gereken özel alanlarının ihlâlidir. Çocuk pornografisinin maalesef had safhada olduğu bir sözde 'modern' çağda çocukların yüzlerini ve vücutlarını ebeveynliklerini sergilemek uğruna- ayanen paylaşmanın 'mükemmel' ebeveynliğin hangi alanına sığdığını ise buna dikkat etmeyen anne-babalara sormak gerekir.

Yarın bir gün çocuğumuzun akli erdiğinde ona mahremiyet eğitimi verirken anne ve babası olarak onun mahremiyetine dikkat etmiş olmamız verecek olduğumuz eğitimin bir ön koşulu değil midir?

Bahsi geçen konuların dışında dikkate alınması gereken bir başka nokta ise oyun kuranın sürekli anne veya babanın olduğu bir ortamda çocuğun oyun kurma becerisinin gelişmemesidir. Önüne sürekli oynaması için rengarenk ve cezbedici şeyler verilen bir çocuğun bunların olmadığı bir vakitte kendi kendine oyun oynamasını beklemek pek mümkün olmayacaktır.

Çocukların bazen canlarının sıkılmasına da izin vermek gerekir zira çocuklar en güzel ve en eğlenceli oyunları çoğu zaman can sıkıntısını yenmek için kurar. Çocuklarımızın bu yönünün de serbestçe gelişmesine fırsat vermek gerekir.

Şöyle düşünelim: Bir çocuk dünyaya geldiğinde özellikle ilk üç yıl tamamen duygusal ge-

reksinimlerinin giderilmesine ihtiyaç duymaktadır. Yani iki veya üç yaşındaki bir çocuğun şekilleri, renkleri, sayıları ezberlemesi aslına bakıldığında çok bir şey ifade etmemektedir zira bu bilgileri çocuk sahip olduğu üst düzey hafızayla zaten günlük hayattan edinmektedir. Bunun için anne ve babaların kapsamlı etkinlikler düzenlemesine aslında gerek yoktur.

Bu dönemde gerekli olan en önemli şey anne ve babanın çocuğun duygularını yönetebilmesini ona öğretmeleridir ki bu çocuk eğitimindeki en zor ve aynı zamanda en önemli kazanımdır. Özetle o yaştaki çocuğun ihtiyacı olan tek şey anne ve babanın onu günlük hayata dahil etmesi, bir şeyleri gözlemlemesine ve taklit etmesine izin vermesi ve en önemlisi bu esnada sahip olduğu duygu yoğunluğunun (örneğin öfke atakları gibi) kanalize edilmesidir.

Bu noktada gerçekten bilinçli bir ebeveyn şunları fark etmelidir:

Öncelikle her çocuk özel olduğu gibi her çocuğun anne ve babası ve onların o çocuğu yetiştirme tarzı da ona orantılı biçimde özeldir ve özel olarak kalmalıdır da. Bu denkleme göre bilinçli bir ebeveyn sosyal medyada çocuğunun her anını paylaşan ve onu nasıl harika bir şekilde yetiştirdiğinin reklamını yapan ebeveynlerin etkisi altında kesinlikle kalmamalıdır. Aksine kendini sürekli çocuğuna yetişemeyen ve ona karşı ihmalkâr olduğunu düşünüp ebeveynliğini acımasızca yargılayan anne-babalara dönüşmek bu durumun hazin sonu olur ki bundan en çok zarar gören de günün sonunda yine çocuğun kendisi olur.

Her şeyden önce şunun idrakinde olmak gerekir: Ebeveynlik kimseye ispatı gereken bir olgu değildir. Aynı şekilde ebeveynlik kimse'nin takdirine de muhtaç değildir. Hatalı ebeveynlik yapılabilir, sonradan telafi edilebilir ki bunlar ebeveynliğin iniş ve çıkışlarındandır ve anne-babalığın doğasında vardır. Bu olgu kesinlikle yadırganmamalıdır. Yadırganması gereken bir şey varsa o da ebeveynliğinin sadece güzel ve takdir toplayıcı yönlerini sosyal medyada gösterirken kimi zaman her anne baba gibi çocuğuna sitem ettiğinden veya bunaldığından hiç bahsetmeyen anne-babalarıdır.

İşin özü şu ki, bırakalım çocuklarımız hayatın akışında kalarak öğretilsin, gelişsin ve bizler de bilinçli ebeveyn olarak onlara delice bir şeyler öğretmek yerine zaten doğuştan gelen merak ve zekâlarına güvenerek onları duygusal anlamda destekleyelim. Zira çocuk eğitiminde de bazen zor olan aslında sadece basit olandır.

BEYİN, AKIL, ZİHİN, BİLİNÇ

Ecem Kaya

Bireysellik nerede gizleniyor olabilir? Her ne kadar brüt yönlerdeki beyinler kişiden kişiye değişse de, kimin kibar, esprili, zalim ve yemek pişirmede iyi olduğuna dair hiçbir ipucu sunmazlar. Beynin nasıl organize edildiğini düşünelim. Her makro beyin bölgesinde tek bir izole tam fonksiyon yoktur.

Zihin ve beyin arasında tanıdık bir ikilik vardır, oysa 'zihin' ve 'bilinç' kavramları genellikle kapalıdır. Burada her iki varsayımın da yanlış olduğunu savunmak isterim.

İlk olarak, 'zihin' ve 'beyin' terimlerini ele alalım: 'Beyin' açık bir şekilde tanımlamaya ihtiyaç duyulmadığında, 'zihin' daha çok bir gezi teli sunar. Normalde bu terim, nöronal devre ve kimyasalların biyolojik skalasından arındırılmış, soyut, havadar peri olaylarını ifade etmek için kullanılır. Ancak belirsiz zihinsel aktiviteden ziyade, 'zihin' beyin işlevinin kişisel yönleri için de kullanılır. Çünkü 'aldırmıyorum', 'zihni genişlet', 'zihninizi geliştirin' vb. belki de 'kişilik' olarak adlandırdığımız şeye çok yakındır, ancak en büyük fark, kişiliğin üçüncü şahsın gözünde

olmasıdır. Zihin ise birinci şahıs perspektifidir, yani diğer insanların sizi yargılamasından ziyade, siz olmanın nasıl bir his olduğudur.

BEYİN

Bireysellik nerede gizleniyor olabilir? Her ne kadar brüt yönlerdeki beyinler kişiden kişiye değişse de, kimin kibar, esprili, zalim ve yemek pişirmede iyi olduğuna dair hiçbir ipucu sunmazlar. Beynin nasıl organize edildiğini düşünelim. Her makro beyin bölgesinde tek bir izole tam fonksiyon yoktur. Örneğin, görmenin renk, hareket ve form işlemeye ayrıldığını biliyoruz ve buna karşılık görme fonksiyonu 30 beyin bölgesinde meşgul olabilir. Benzer şekilde, herhangi bir beyin bölgesi, prefrontal korteks gibi, birden

fazla işleve katılabilir. Yani beyin bölgeleri, otonom birimler değil, beyin sahnesindeki bit oyuncularıdır. Her alanda nihayet sinapsta kaynayan karmaşık beyin devresi olduğunu biliyoruz. Bunun karşısında bir kimyasal iletim sistemini çalıştırmak için gerekli olan tüm biyokimyasal bagajı buluyoruz. Bu enzimler, reseptörler ve alım mekanizmalarının bagajı gen ekspresyonunun sonucudur. Dahası, tüm vücudumuzda sadece 30 000 civarında gen olduğunu biliyoruz. Böylece vücuttaki her bir gen bir sinaps için ayrılmış olsa bile, biri 10'a kadar çıkacaktır (beyinde yaklaşık 10-15 bağlantı olduğu varsayılarak). Böylece otonom fonksiyonları en temel beyin fonksiyonu seviyesine (genler), en makroya beyin bölgelerinden daha fazla bağlayamayız. Her iki durumda da manevra için çok az yer vardır ve bu nedenle beyin (zihnin) kişiselleştirilmesinin nasıl gelişebileceğini görmek zordur.

AKIL

Gelişmekte olan 'zihnin' fiziksel alt katmanını sağlamak için daha güçlü bir aday, ara seviye, beyin bağlantılarının kendisidir. Bu beyin bağlantıları sadece son derece dinamik olmakla kalmaz, aynı zamanda deneyimi de yansıtır. Beynin bu plastisitesi, bağlantıların büyümesinin beynin büyümesini açıkladığı ve gerçekten de hasarın telafisine izin verebildiği hayatın ilk birkaç yılında özellikle dikkat çekicidir. Yetişkin beyinde özellikle eğlenceli bir plastisite örneği, Londra taksi şoförüdür (Maguire et al, 2000). Londra sokaklarını ezberlemek ve nasıl gezinmek zorunda oldukları 'Bilgi' ile ünlüdür. Taksi şoförlerinde, hipokampusun bir kısmı benzer yaştaki taksici olmayan şoförlerden daha büyüktür. Deneyimler beyin bağlantılarının gücüne ve genişlemesine yansır ve bu süreç, bağlantıların bize ne olduğunu o kadar zarif bir şekilde yansıtır ki, buna 'zihin' diyeceğim. Dolayısıyla, bir klon, yani özdeş bir ikiz olsanız bile, beyin hücresi bağlantılarının benzersiz bir konfigürasyonuna sahip olacaksınız.

BİLİNÇ

Şimdi 'zihni kaybetmeyi' veya 'zihni üfleme'yi düşünün. Sıklıkla aranan bu olaylar meydana geldiğinde hala bilinçli olduğumuz için, 'aklı', 'bilinç' ile karıştırmanın yanlış olduğunu savunurum. Sadece 'aklını kaçırmama' hakkında biraz daha düşünün. Bu gibi durumlarda, birey artık kişiselleştirilmiş bilişsel perspektiflere erişmemektedir, dünyanın artık kişiselleştirilmiş bir anlamı yoktur ve bunun yerine kişi, gelen duyuşsal bilgilerin pasif alıcısıdır. Örneğin, bir

rave katılımcısı için, soyut uyarımın gücünün (vuruş, müzik, ısı) baskın özellik olduğu tüm bilişsel içeriklerden arınmış bir dünyaya prim verilir. Ancak bilinç hâlâ geçerlidir. Beyin içinde ne olabilir? Açıkçası, genler değişmemiştir ve makro beyin bölgelerine ve hatta akli oluşturan fiziksel ve potansiyel bağlantılara sahip değildir.

Birinin durumları bu kadar dramatik bir şekilde değiştirebilmesinin tek yolu, çalışan beyin bağlantılarına ne kadar kolay veya başka bir şekilde eriştiğine ve dolayısıyla beynin içindeki kimyasallara bağlı olacağına kadar kaynar. Bu nedenle, bu ham duyuşsal bilinci düşünüyorsak, vericilerin bir andan diğerine ne yaptığını düşünmeliyiz. Vericiler en iyi nöronal devrenin temel parçası olarak düşünülür, çoğu zaman yanlışlıkla bir bilgisayara benzetilir. Ancak bazı çok iyi bilinen vericilerin, özellikle aminlerin (serotonin, histamin, dopamin ve noradrenalin) ve kimyasal kuzeni asetilkolinin, beynin ilkel kısımlarından yüksek merkezlerdir (Woolf, 1996). Bu nöronların 'küresel nöronlar' olarak adlandırılan dağınık projeksiyonları nedeniyle, modülatör bir fonksiyonda hareket edebildiklerini, yani nöronları hepsi ya da hiç sinyalleri iletmek yerine kırmızı alarmı koyduklarını öğreniyoruz. Bu kimyasal sistemlerin ilkel ve yaygın yerleri göz önüne alındığında, uyarılma, uyku, uyanıklık ve rüya görmenin en temel işlevlerine katılmaları şaşırtıcı olmayabilir. Fizyolojik düzeydeki modülasyonun en ince etkilerinin, bu fenomenolojik aşamaları modüle etmek, hücreleri birlikte verimli bir şekilde çalışmaya yatkın hale getirmek için mükemmel bir şekilde çalışır. Modüle edici hücreler, örneğin ecstasy kullanımında olduğu gibi arızalanıyorsa, modülasyon normali kadar verimli olmayacak ve nöronal devreler çok hızlı bir şekilde çalışmayacaktır. Çalışma düzenekleri daha küçük olabilir. Bu nedenle bu çalışma düzenekleri, bağlantıların sadece orada olmadığı küçük bir çocuğunkine benzeyebilir veya rüya görürken, güçlü bir duyuşsal uyarımın olmaması, çok geniş bir çalışma hücre grubunu işe almayacaktır.

Dolayısıyla rüya görme, ecstasy alma ve çocukluk arasında bir ortaklık görmeye başlayabiliriz; Hatta dopamin sistemlerinde bir sapma olan ve gerçekten de zihinsel durum muayenelerinin psikotik ve rüya halleri ayırt edemediği şizofreni ekleyeceğim. Bilincin en temel biçimini etiketleyeceğim, anormal derecede küçük bir beyin hücreleri topluluğunun bu durumudur (Greenfield, 2000). Gerçekten de, bilinci tamamen ya da hiç olmayan bir durum olarak değil, daha çok beyin büyüdüğünde büyüyen bir sö-

nük anahtar gibi düşünebiliriz. Beynimizin kimyasal peyzajındaki geçici değişikliklere göre gerçekleştirilebilen veya gerçekleştirilemeyen bir durumdur. Buna karşılık, bu kimyasal manzara ruh halimize veya gerçekten de alınan ilaçlara göre değiştirilebilir.

Küçük bir montaj dünyasının tersi, depresyon: Burada, acil bir duyuşsal dünyanın pasif alıcısı olmak yerine, dış gri ve uzak görünüyor ve hasta kesilmiş hissediyor. Yine, bu durum amin çeşmelerinde, özellikle serotonin ve noradrenalinde bir bozulma ile ilişkili olacaktır. Depresyonda ağrının daha akut algılanması ilginçtir (Affleck ve ark. , 1987), şizofrenide eşikler daha yüksektir (Guieu ve ark. . 1994)). Bu nedenle, örneğin biyoritmlerde dalgalanmalar sırasında ortaya çıkan acı algısına karşı gizemli subjektif unsur, geçici bir nöronal montajdaki dalgalanma boyutuna atfedilebilir. Gerçekten de, en iyi bilinen analjezik olan morfin, rüya benzeri bir öfori sağlar ve hem endojen ensefalin reseptörleri yoluyla çalışma düzenine büyüküğünü azaltarak hem ağrı eksikliği hem de rüya benzeri bir durum üretmek için çalışıyor olabilir.

Dahası, ağrı algısını ve gerçekten de bilinci montajın büyüklüğü açısından görürsek, kimyasal olarak farklı olan, ancak hiçbirisi daha az, işlevlerinde aynı olan farklı anesteziğin etkilerini açıklar. İlginç bir şekilde, anestezi indüksiyonun erken durumları, belki de övgü öfori ile şizofreninin deliryumu arasında bir yerde küçük montaj dünyasının belirtileri ile ilişkili olmalıdır. Elbette bu, hem deliryum hem de hipe-reksitabilite gördüğümüzde anesteziğin erken aşamalarında olan şeydir. Hatta küçük montaj dünyasıyla ilgili haz zevkinin, geçmişte eğlence fuarlarında azot oksit alınması gibi eter-frolic'ların neden bu kadar popüler olduğunu açıklayabileceği de söylenebilir.

SONUÇLAR

O zaman, 'bilinç', size görüldüğü gibi gizemli, öznel, birinci şahıs dünyasının, başka kimse-nin içine giremeyeceği bir dünya olduğu için 'zihin' den ayrıt edilebilir. Bununla birlikte, aynı zamanda kişilik ve öz-bilinç kavramlarıyla da yakından ilişkili olabilen 'zihinden' ayrılabilir. Şaşırtıcı olan şey, normalde insanlık durumunun temel işaretinin, gün boyunca çevremizdeki dünyayı yorumlamak için zihni daha fazla veya daha az kullanmaktır: 'aklımızı kaybetmek' için çok uç örnekler gitmemiz veya 'aklımızı üfle' ama mümkün. Zihni ve bilinci tamamen farklı ama tamamen fiziksel beyinde kök olarak görürsek, yeni anlayışlarımız olabilir ve sadece

zihinsel bozuklukları tedavi etmekle kalmayıp aynı zamanda insan mutluluğu ile ilgili en zor sorulara ulaşmanın yeni yollarını düşünebiliriz. Suyun şaraba nasıl dönüştürüldüğü - nöronların yumru ve öğütülmesi ile meclislerin daralması ve genişlemesi aslında öznel deneyime dönüşüyor - elbette tamamen başka bir hikaye.

BİR NÖROLOGUN SÖYLEMİYLE

Her gün beyin hastalığının zihinsel işlev bozukluğuna neden olduğunu gören çalışan bir nörologum. Temsilci Gabrielle Giffords'ı ele alalım. Eğer tam beyin işlevini tam olarak düzeltemezse, zihinsel durumları değişecektir ve merminin beynine zarar vermesinden önce yaptığı gibi Kongre'de işlev göremeyebilir. Merminin görünüşe göre daha fazla hasar vermesi durumunda, şu anda tamamen bilinçli olmayabilir. Umarım iyileşir. Bununla birlikte, ünlü bir Phineas Gage vakası, bir demiryolu sivri ucu ile beyin ön loblarına beyin hasarının ayık, çalışkan bir adamı bir somut haline getirdi. Akli değişti çünkü beyni değişti. Bu sivri beyninden geçtikten sonra farklı bir insandı.

Bununla birlikte, birçok insan dualist olarak kalmanın temel nedeni, beyin fonksiyonunun bilinci tamamen açıklayabileceğine inanmanın imkansız bulmasıdır. Tüm nörotransmitterlerin reseptörlerini vurduktan ve tüm nöronların ateşledikten sonra, hala bilinç açıklamasının dışında kalan bir şey olduğunu düşünüyorlar. Dışarıda bırakılan şey, derler ki, belirli bir durumda olmak gibi bir şeyin bilinçli hissidir. Ayrıca, tüm dönen elektronlar, belirli bir nöronal konfigürasyonun neden kırmızıdan ziyade mavi görmemize neden olduğunu açıklayamaz. Duyduğum bir diğer itiraz da, "Ya ruhum?" Böylece bilinç, beyin fonksiyonu ile tam olarak açıklanamaz. Fakat bu doğruysa, bilinç nerede ve nedir?

Bir nörolog olarak, bilincin beynimizin bilgi edinme yeteneğinden (uyanık olma durumu) başka bir şey olmadığını ve bilgilerin içerdiği tüm içeriğin VE tüm bu bilgileri belleğe girip çıkarabildiğini iddia ediyorum. Anahtar kelime "TÜMÜ". Tüm bunlara sahipseniz, mavi gökyüzünün ve kırmızı güneşin bilincindesiniz. O güzel gökyüzünün bilincinde olmak için başka bir şeye gerek yok. Benim görüşüm, beyin tüm bunları yapabilmesi ve bu nedenle işleyen bir beyin bilinçli bir zihinle özdeş olmasıdır. Bu beni dualist değil materyalist yapıyor. Önümüzdeki aylarda bu fikirleri keşfetmek istiyorum. Ne düşündüğünüzü, konumuma itirazlarınızı ve bu fikirlere karşı olan argümanlarınızı dinlemek istiyorum.

KİTAP

Theodor Herzl | YAHUDİ DEVLETİ

Yayınevi: SÜMER KİTABEVİ

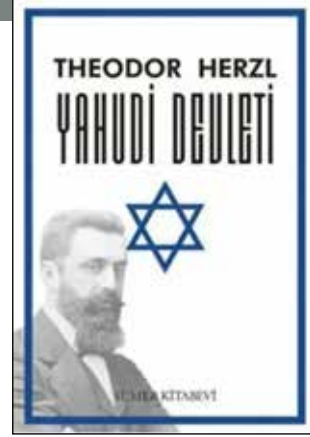
“Basel’de ben Yahudi Devleti’ni kurdum. Eğer yüksek sesle söylersem, bana bütün dünya güler. Oysa, belki beş fakat hiç şüphesiz ki elli yıl içinde herkes bu gerçeği görecek. Yahudi Devleti’nin varlığı manevi temellere oturtulmuştur. Bu devlet Yahudi halkının bu konudaki istek ve azmi ile kurulmuştur.”

Theodor Herzl

Yahudi milliyetçiliği Siyonizmin kurucusu kabul edilen Theodor Herzl, ırkına vadedildiğine inandığı Filistin topraklarında bir devlet kurma düşüncü Yahudi Devle-

ti’nde kaleme aldı. Kuruluşunu göremediği devletin bayrağının tasarımından göçmenlerin yolculuk ön hazırlıklarına, yerleşilecek toprağın ıslahına, günlük çalışma saatlerinin sınırlandırılmasına varıncaya kadar ayrıntılı tarifleriyle rehber niteliğindeki Yahudi Devleti, coşkulu bir manifesto özelliği taşıyor.

Kitap, Yazar ve gazeteci kimliğinin yanında, Yahudiler için Filistin’den toprak talebiyle Sultan Abdülhamit’le yaptığı görüşmelerle de tanınan Herzl’in kitabını, hayatı ve bahsi geçen görüşmelere ilişkin bir giriş yazısıyla birlikte sunuyor.

MUSTAFA MERTER | Hekaton’la Son Tango

Yayınevi: KETEBE YAYINEVİ

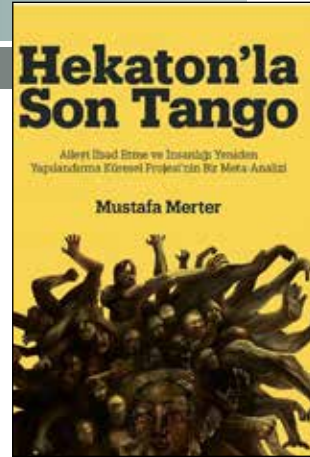
Hekatonkheires (Hekaton), Yunan mitolojisindeki titanlardan Gaia ile Uranüs’ün elli başlı, yüz kollu oğulları olan Kottos, Briareus ve Gyes’in bir temsilidir. Uranüs, Hekatonkheires’ten hem iğrenir hem de iktidarını ona kaptırmaktan korkar. Hâlbuki bu figür, çok başlı ve stabil olmayan yapısıyla hem katildir hem de maktuldür.

“Son tango”nun Hekaton’u ise küresel çapta sürdürülen çeşitli propaganda ve eşik altı mesaj uygulamalarıyla “Aileyi İfsad Etme ve İnsanlığı Yeniden Yapılandırma Küresel Proje Savaşı”nın bir temsilidir. Günümüzün Web 2.0 ve yeni medya dünyasında kadim terbiye sisteminin çökertilmesi, kadın hakları adı altında bir “erkek kadın” figürü yaratılması, baba otoritesinin kasıtlı olarak yıktırılması, her türlü cinsel sapkının eş zamanlı olarak artırılması ve “toplumsal cinsiyet” adı altında kadın ve erkek farkının ortadan kaldırılması gibi beş ana cephede süren bu savaşta

ulusal ve global anlamda, ayağı yere basan çözüm önerileriyle dur demenin vakti gelmiştir.

Dokuz Yüz Katlı İnsan ve Nefs Psikolojisi ve Rüyaların Dili kitaplarıyla günümüz psikiyatri ve psikoloji ekollerine gelenek merkezli yeni bir anlayış getiren Psikiyatrist Dr. Mustafa Merter, Hekaton’la Son Tango: Aileyi İfsad Etme ve İnsanlığı Yeniden Yapılandırma Küresel Projesi’nin Bir Meta-Analizi’nde, küresel boyutta ilerleyen ailenin ifsadı ve yeni bir insanlık inşası çalışmalarını akademisyenler, filozoflar, psikoloji-psikiyatri uzmanları ve sosyologlar üzerinden verileriyle inceleyip hem dünya hem de ülkemiz adına geniş çaplı bir araştırmanın sonuçlarını aktarırken meseleye devlet ve toplum bazlı çözüm önerileri getiriyor.

Bunu yaparken dört başı mamur bir “Yüksek Sosyal Stratejik Araştırmalar Enstitüsü”nün gerekliliğini tüm çıplaklığıyla gözler önüne seriyor.

Güneşin Altında | Hasan Aycın

Yayınevi: KETEBE YAYINEVİ

Hasan Aycın’ın kaleminden çıkan çizimler, romanlar ve anılara dair söyleşilerden oluşan Güneşin Altında, ömür boyu süren bir sanat yolculuğunun izini sürüyor. Yaklaşık 40 yılı kapsayan bu eser, farklı zamanlarda ve farklı yayın organlarında yayımlanmış söyleşileri içeriyor. Hasan Aycın’ın hayatına, eserlerine ve sanat anlayışına yönelik sorular, onun zihnindeki

derinlikli dünyayı okuruna açıyor. Söyleşiler, sanatçının iç dünyasını ve üretim süreçlerini aydınlatmanın yanında, onunla birlikte geçen dönemlere, tarihi ve sosyokültürel değişimlere de uzanıyor.

Güneşin Altında’da, meraklı okur, Aycın’ın sanatına ilham veren kaynakları, çizimlerdeki detayların ardındaki hikâyeleri keşfetme imkânı buluyor.

ATASÖZLERİ VE DEYİMLER

HAZ. HASAN ÜRKMEZ

PABUCU DAMA ATILMAK

Günlük yaşamımızda, bir insanın herhangi bir konuda başkası tarafından geçilmesi ve başkasının kendisinden daha fazla değer görmesi durumunda kullanılan deyimden ortaya çıkış hikayesi, Osmanlı döneminde dayanıyor.

Anadolu'yu Türk yurdu haline getirebilmek, Türkler arasında İslamiyet'in yayılma hızını arttırmak ve Türk zanaatkarları desteklemek gibi amaçlarla Hacı Bektaş-ı Velî'nin tavsiyesi üzerine Ahi Evran tarafından kurulan Ahilik teşkilatı, bir esnaf dayanışma kurumudur. Bu kurum, esnafın uyması gereken kuralları belirleyip bu kurallara uyulup uyulmadığını kontrol ederdi. Her esnaf kurumunun başında kethüda denilen bir bilirkişi bulunurdu ve bu denetleme işini de onlar yapardı.

Temel prensiplerinden biri doğruluk olan teşkilatta, esnaf ile kethüda arasında yiğitbaşı denen bir temsilci bulunurdu ve esnafın hile yapıp yapmadığını kontrol ederek kethüdaya bildirirdi. İşinde hile yapan biri tespit edildiği zaman, o kişiye gerekli ceza verilir. O dönemlerde, en çok şikayetin olduğu konulardan biri de ayakkabı üreticiliğiydi. Eğer esnaf ayakkabı üretirken hile yaparsa satış yaptığı müşterilere parası iade edilirdi ve o ayakkabı da dükkanın damına atılarak kullanımı engellenirdi. Dükkanın damında ayakkabıyı gören halk ise dükkan sahibini ayıplayarak oradan alışveriş yapmak konusunda tereddüt ederdi ve dükkanın satışları düşerdi.

SENDE BU EVLAT ACISI, BENDE DE BU KUYRUK ACISI OLDUKÇA DOST OLAMAYIZ

Söylenene göre bir köylü ve yılan zamanla arkadaş olur. Ne kadar arkadaşlık denilirse tabi biraz çıkar ilişkisi sanki.. Köylü yılanı her gün süt vermekte karşılığında ise altın almaktadır. Birbirlerinin hayatlarını kolaylaştırmak amacıyla paylaşımda da bulunuyorlar denebilir. Bu durum gel zaman git zaman uzun bir dönem böyle devam eder.

Köylü bir gün hasta düşer ve oğlundan sütü yılanı götürmesini rica ederek şöyle der:

"Oğlum, bahçedeki dut ağacının yanına her gün bir yılan uğrar, verdiğim sütü alır ve bana da altın verir. Bugün çok hasta olduğumdan dolayı sütü götür ve altını al gel der". Tabi oğlu babası gibi düşünmez, kim uğraşacak her gün git gelle en iyisi kısa yoldan yılanı öldürüp altınların hepsini almak diye düşünür. Sütü yılanın alacağı yere bırakan çocuk, yılanı gördüğü an balta ile yılanı vurur.

Yılanın kuyruğu kopar ve acıdan ne yapacağını şaşırarak yılan çocuğa saldırır, daha sonra çocuk boğularak ölür. Oğlunun eve dönmediğini gören adam, o hasta haliyle zar zor bahçeye gitmeye çalışır. Oraya ulaştığında ise oğlunun öldüğünü, yılanın da kuyruğunun yarısı olmadan acıyla etrafta dolandığını görür. Durumunun şokunu atlatamayan adam canından bir parça olan oğluna mı üzülse, yoksa hergün geçimini sağladığı yılanın kanlı haline mi üzülse bilemez; ancak "Hatalı biri varsa kesin oğlumdur" diye düşünür. Bunu yılan da söyleyen adam yilandan özürler diler ve tekrardan eskisi gibi dost olmalarını rica eder. Yılan ise tüm

gerçekliğiyle: "Ben de eskiye dönebilmeyi çok isterdim, lakin sende bu evlat acısı, bende de bu kuyruk acısı olduğu sürece biz yeniden dost olamayız" der.

AÇ DOYMAM TOK ACIKMAM SANIR

Eski dönemlerde bir ağa varmış ve bu ağa adamlarından birine çok kızdığı için onu soyup bir direğe bağlamış. Ayrıca vücuduna da pekmez sürmüştü. "Bir gün boyunca böyle beklesin ve kimse ona dokunmasın" demiş ve çekip gitmiş. Arı ve sinekler boş durur mu, onlara da gün doğmuştur. Adamın üstüne konup durmuşlar. Tesadüfen oradan geçmekte olan yardımsever avcı adamın vücudundaki sinekleri kovalar. Fakat bir tuhaflık olur ve ballanmış olan adam hemen bağırır:

"Duuurr yapmaaaaa, uzaklaşırma onları!"

Tabii avcı da donup kalır anlam veremez bu duruma. Vücudunda ballar olan adam hemen şöyle der:

"Bu sinekler ve arılar vücudumdaki balları yiyip doydular, çok fazla rahatsız etmiyorlar. Eğer bunları kovarsan yerine yenileri gelir ve yeni gelen yani aç olanlar kendilerini doyurmak için vücudumdan gitmezler uzun süre. Çünkü "Aç doymam, tok acıkmam sanır" diye dile getirir.

Kuruyemişin gerçek keyfi

meray®

www.meray.eu

Meray Nuts Berlin Vertreter
GOLDEN NUTS GmbH
 Olbersstrasse 56, 10589 Berlin
 Tel.: 030 - 544 649 45
 Mobil: 0176 994 37 108
 Mobil: 0178 - 77 22 999
 E-Mail: berlin@meray.eu

Doppelpack

Verpackungen • Hygieneartikel • Lebensmittel • Obst & Gemüse

Dienstleistung in Perfektion!

BESLER

- ✓ Halal
- ✓ ohne Separator Fleisch
- ✓ aus Filetfleisch

NUGGETS

SCHNITZEL

CRUNCHY BURGER

SB-MARKT Moabit

Quitzwstraße 51, 10559 Berlin
Mo-Fr: 06:00 - 18:00 Uhr
Sa: 06:00 - 16:00 Uhr

SB-MARKT Neukölln

Lahnstraße 33, - 12055 Berlin
Mo-Fr: 08:00 - 20:00 Uhr
Sa: 09:00 - 18:00 Uhr

SB-MARKT Pankow

Heynstraße 9, 13187 Berlin
Mo-Fr: 08:00 - 18:00 Uhr
Sa: 09:00 - 16:00 Uhr

Hotline: 030 486 28 10 • www.doppel-pack.de

Kalite, güven ve lezzetin adresi...

die
besten Gerichte
der **türkischen Küche**

wartet auf Sie

NEUKÖLLN

Hermannstr. 120, D-12051 Berlin
030 / 239 02 564

NEU

CHARLOTTENBURG

Bismarckstraße 63-64,
D-10627 Berlin
030 / 345 04 004

Like

us on

Facebook

ASUDE Yemek Dünyası

• GRILL GERICHTE • FISCHE GERICHTE
• VEGETARISCHE GERICHTE • SUPPEN
• SPEISEN • OFENGERICHTE • SÜSSPEISEN
• FRÜHSTÜCK UND MEHR...

www.asude.de

SIGNAL IDUNA
füreinander da

Ein Team von hier, ein Team für Sie: Bezirksdirektion Akseki

Bezirksdirektion Aziz Akseki
Residenzstr. 37, 13409 Berlin
Telefon 030 49989430